1000-nyi link papíron + CD!

VII. ÉVFOLYAM 11-12. SZÁM
2002. NOVEMBER-DECEMBER

link internetkalauz

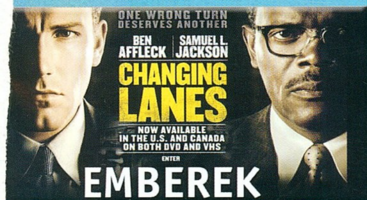

MESÉSEN JÓ MAGYAR HONLAPOK

30

KINT VAGYUNK a vízből?

8

EMBEREK A MASZK MÖGÖTT

58

14

FEGYVERSZÜNET VAGY BÉKE BÉKÉSBEN?

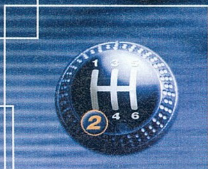
AZ ELSŐ MAGYAR INTERNETMAGAZIN • ÁRA 548 FT

Interware ADSL 0 Ft belépési díjjal!

7-szeres letöltési sebesség,

testreszabott díjcsomagok,

telefondíj nélküli internetezés,

díjmentes kiegészítő szolgáltatások,

korlátlan idő a világhálón,

fix havidíj 9 900 FT-tól!

Interware ADSL magánszemélyeknek és vállalatoknak!

Egyedi Business ADSL ajánlatainkat az Önök igényei alapján alakítjuk!

Interware

További információ:
1132 Bp., Victor Hugo u. 18-22. • Ügyfélszolgálat: (06-40) 200-166
E-mail: sales@interware.hu • www.interware.hu

oldala ink

internet kalauz

VII. ÉVFOLYAM 11-12. SZÁM 2002. NOVEMBER–DECEMBER

*A **december** minden év hangsúlyos hónapja. Legtöbbünk a **Mikulásra**, de főként a **karácsonyra** készül. Pedig azon is elgondolkodhatnánk, hogyan ünnepljük meg a **téli napfordulót**, a fény újjászületését. **Vida Andreát**, aki **Szegeden** könyvtáros, évekkel ezelőtt ismertem meg az internet segítségével. **XXI. századi tündérboszorkány** – erről rendszeresen meggyőznek a vele váltott e-mailek.*

Harmóniában környezetünkkel és önmagunkkal 11. oldal

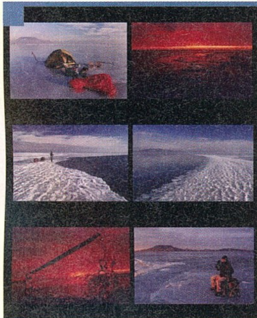
*Kisebbfajta **háború** zajlott le az elmúlt hónapokban a **Viharsarokban**. S ahogy az a legújabb kori történelemben lenni szokott, **polgári áldozatokkal** is járt – vagy járhatott volna. Az **internetszolgáltatók** és a **telefontársaság** hosszan elnyúló küzdelme során ugyanis a hálóhasználók érdekei is kockán forogtak.*

Fegyverszünet vagy béke Békésben? 14. oldal

*Augusztusi írásunkat kiegészítve most részletesebben megismerhetjük a **W3C (World Wide Web Consortium – www.w3c.org)** céljait, szervezetét és magyarországi tevékenységét.*

A W3C jelene és jövője Magyarországon 21. oldal

*Nemrégiben a **Europrix webverseny** nemzetközi döntőjébe bejutott két magyar fejlesztésű **multimédiás honlap**. A történet már-már mesébe illő, hiszen a nemzetközi zsűri a **33 európai országból** érkező mintegy **600 pályázat** közül választotta ki az általa legjobbnak tartott **30** internetes kikötőt. A két magyar oldal közül az egyik egy **fotográfus** lapja, míg a másik egy **meseportál**.*

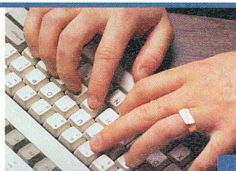
Mesésen jó magyar honlapok 30. oldal

internet kalauz

VII. ÉVFOLYAM 11-12. SZÁM **2002. NOVEMBER–DECEMBER**

*Két évvel ezelőtt ítéltek el először – történetesen **öt év börtönre** – egy **pedofil férfit**, aki az **internetes csevegőszobát** használta fel arra, hogy egy **13 éves lányt** lakására csábítson, és szexuális kapcsolatot létesítsen vele.*

Hogyan óvjuk meg gyermekeinket? 46. oldal

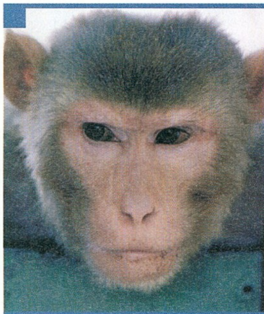
*A **Linux-kalandban** az a jó, hogy újra átélhetjük a **Windows** használatának kezdeteit: azt az állapotot, amikor még azt sem tudtuk, miért **hova nyúljunk, mit miért csinál** a gépünk, és hogy a fenébe lehet beállítani olyan egészen egyszerű dolgokat, mint például a **betűtípusok**. Mert hát nincs idegesítőbb dolog a világon annál, mint amikor az ember összes hosszú **ő** és **ű** betűjén kalapok vagy hullámvonalak vannak (amit azzal az agyament kifejezéssel szoktak tesztelni, hogy „**árvíztűrő tükörfúrógép**"), vagy netán Q és q jelenik meg helyettük.*

Linux-kaland (III.) 50. oldal

*Elegáns **látszat** és **cselszövések**, szépen felépített, megkoronázásra váró **karrierek**, szétcsúszó **sorsok** és mindent lángba borító **bosszúvágy** – mindez a **XVIII. században** éppoly természetes része volt a decens társadalmi érintkezésnek, mint manapság. A novemberi filmpremierek közül két alkotás is ezt a kérdéskört járja körül.*

Emberek a maszk mögött 58. oldal

*Ha a **pszichiátert** kérdezed, akkor a **fóbia** betegség, és egy recepttel fogsz távozni. Ha engem kérdezel, a fóbiák **ősi tapasztalatok**, persze kicsit eltúlozva.*
*Ideje megkapirgálni sötét múltunkat, mert bár a **Big Brother** és a **Való világ** eloszlatott minden kétséget afelől, hogy a **majomtól származunk**, van egy-két nyugtalanító kérdés ezzel kapcsolatban.*

A víziszonyos vízimajom 60. oldal

Az november-decemberi CD tartalmából:

programjaink»»
»**Total (ex-Windows) Commander 5.50**
»**Mozilla 1.1 magyar**
»**FlashGet 1.31**

játékaink»»
»**Big Bug 3.0**
»**Armageddon Chess 2.131**
»**Cheat Lexicon 1.12**

kollekcióink»»
»**Háttérképek**
»**Képernyővédők**

válogatásaink»»
»**A Modem idők műsorai**

ink archív»»

ink

internet kalauz

AZ ELSŐ MAGYAR INTERNETMAGAZIN

Alapítva: 1996

ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ:
Vértes János Andor

KIADJA:
Prím Kft.
1118 Budapest, Ugron Gábor u. 35.
Telefon: (36-1)248-3230
E-mail: ikalauz@prim.hu
URL: http://prim.hu
http://www.prim.hu/ikalauz/

FELELŐS KIADÓ:
Szabó Hédy (hszabo@prim.hu)

OLVASÓSZERKESZTŐ:
Fábián Gábor (gfabian@prim.hu)

CÍMLAPTERV:
Láng László (gr-blekk@online.no)

A CD SZERKESZTŐJE:
Radics Péter (pradics@prim.hu)

Ára: **548 Ft**
Előfizetési díj egy évre: 5472 Ft

Megrendelhető a Kiadónál, e-mailben (**ekiss@prim.hu**), levélben vagy faxon, továbbá a **prim.hu** weboldalról kiindulva a megrendelőlap kitöltésével; valamint a Magyar Posta Rt. ÜLK Ügyfélszolgálati irodáiban, vidéken a postahivatalokban.

Hirdetéstarifák: megtalálható a **prim.hu** legalsó soráról elindulva.

Hirdetésfelvétel: a Kiadóban.

Hirdetési vezető:
Henger Ágnes
06-20-9343-077; 06-30-9840-221
henger@prim.hu

Nyomdai előkészítés:
Artur Repro Stúdió

Nyomás:
Veszprémi Nyomda Rt.
8200 Veszprém, Őrház utca 38.
Tel.: 06-88-591-630

Terjeszti:
LAPKER Rt.
Magyar Posta Rt. ÜLK

HU ISSN 1219-9001

NOVEMBER-DECEMBERI SZÁMUNK HIRDETŐI:

Következő, január–februári lapszámunk 2003. februárban jelenik meg.

A Prím a Magyar Terjesztés-Ellenőrző Szövetség tagja, az INK példányszámát a MATESZ auditálja.

A magazint rendszeresen szemlézi az »OBSERVER« Budapest Médiafigyelő Kft.

Kedves Olvasó ink

Dupla vagy semmi!

Ne beszéljünk a világról. Ne beszéljünk általános recesszióról, dot-com válságról, globális folyamatokról. Valami **itt helyben van elcseszve**, de nagyon, már megint valami adys átok ül rajtunk.

A legutóbbi adatok szerint egy év alatt 7 (azaz hét!) százalékkal csökkent Magyarországon a PC-eladások száma. Világméretű recesszió? Igen, az is van, a növekedés üteme sok helyen csökkent, de ahol fejlődni akarnak, ott sehol nem ment át negatívba. És ha megnézzük az **Európai Unió** kapujában ácsorgó sorstársainkat, akikkel versenyezni leszünk kénytelenek (mert a fejlett uniós tagállamokat ne is tekintsük versenytársnak), akkor azt látjuk, hogy ami nálunk mínusz 7, az **Lengyelországban plusz 20**, **Csehországban plusz 21**, **Szlovákiában plusz 31**, **Szlovéniában plusz 33.** Iszonyatos baj van, nem tudom, lehet-e elég hangosat üvölteni?! Nem akarok itt azokhoz a populista fordulatokhoz nyúlni, hogy még **Románia** vagy **Bulgária** is a pozitív sávban van, hogy már ott is nagyobb az internetezők száma, mint nálunk, mert azt hiszem, hogy nekünk van okunk és jogunk mondjuk Szlovákiához vagy akár Lengyelországhoz mérni magunkat. Szeretnénk, ha **legalább ezekkel az országokkal versenyben maradhatnánk** az életszínvonal, a tudás, a képességek, a lehetőségek terén. A számok viszont azt mutatják: nem fogunk, bizony Románia és Bulgária is lekörözhet minket! A csodaszernek hitt, állami és szolgáltatói oldalról is **dotált internet** alig kell valakinek. A **negyvenórás csomagra** jelentkezők száma nem érte el Magyarország lakosságának **egy ezrelékét**! A **15 órásba** beruházott ugyan **másfél-két ezrelék**, de hát – miközben ez is borzasztóan kevés – ne nevezzük internetezésnek azt, ha egy családnak napi fél óra jut...

Kint vagyunk a vízből? Még mélyebbre merültünk!

Ezeket a számukat úgy kell megemésztenünk, hogy tudjuk: ha idén 10 százalékot nőtt volna az internetes penetráció, az is kevés lenne...

Nincs **online marketing**, nincs **e-commerce**, ami az internetes gazdaságot lendületbe hozhatná, szenvednek az internetes cégek. A szenvedés mércéje lehet akár az **InterNet Kalauz** helyzete is, amelyben idestova két éve nincs annyi hirdetés, amennyi akár csak **nullszaldóssá** tenné a lapot. Fogja fel mindenki helyzetjelentésként a mostani **„dupla számot"**: ugyanis az ünnepek utánra annyira nem várható semmi bevétel, hogy kénytelenek voltunk ezt a **novemberi számot** mindjárt **decemberinek** is elnevezni. Mesélhetnénk hozzá valami ideológiát, de nem akaródzik. Sőt előre be kell jelentenünk, hogy **„dupla számot"** készítünk majd **január-februárban** is. S tesszük mindezt azért, hogy egyáltalán megjelenhessen az újság, ne kelljen végleg bedobni a törülközőt, mert úgy érezzük, hogy **legalább papíron szükség van az internetre**, szükség van valamire, ami nemcsak a neten szól erről a lehetőségről, hanem egy **offline médiumban** is, és így – elvben – elérheti hazánk lakosságának azt a **85 százalékát**, amely nem internetezik...

Receptem nincs. Csak azt tudom, hogy ha a **kormány**, a **szakma** nem duplázza meg valahogy az erőfeszítéseit, ha nem érjük el az internetezők számában **egy-két év alatt a duplázódást**, és esetleg újabb 2-3 év alatt az újabb duplázódást, akkor olyan lemaradást spájzolunk be, amelybe végérvényesen beleragadunk. Nem az **internetben** vagy a **PC-k számában**, hanem **tudásban**, **tehetségben**, **termelékenységben**, a **gazdaságban** köröz le bennünket egész **Európa**!

Nincs más választásunk: dupla vagy semmi!

Vértes János

híreink

Korhatáros e-commerce

Az America Online engedett a rá gyakorolt egyre nagyobb nyomásnak, és megtiltotta, hogy tizenévesek igénybe vegyék a cég internetes vásárlási szolgáltatásait.
A közelmúltban számos kritika érte az AOL-t azzal kapcsolatban, hogy online vásárlási szolgáltatásai révén a tinédzserek könnyedén hozzájuthatnak különböző pornográf anyagokhoz, alkoholtartalmú italokhoz, valamint dohányárukhoz.
Nicholas Graham, az AOL szóvivője az üggyel kapcsolatban elmondta, hogy a tizennyolc évnél fiatalabb internetezők mostantól nem vásárolhatnak az AOL szolgáltatásain keresztül sem az eBaytől, sem az Amazon.comtól. A tizenhárom–tizenhét esztendős fiataloknak mindeddig lehetőségük nyílt az AOL-on keresztüli internetes vásárlásra, mégpedig oly módon, hogy szüleiknek beleegyezésüket és bankkártyaszámukat kellett adniuk a dologhoz. Habár e szolgáltatások révén számos hasznos dolgot is vásárolhattak, közülük sokan számukra tiltott áruk beszerzésére használták az említett online szolgáltatásokat.
„Örülök, hogy az AOL végre ráébredt arra, hogy egyes internetes szolgáltatásai milyen károsak lehetnek a fiatalok számára, akik eddig lényegében bárminemű számukra káros vagy tiltott termékhez hozzájuthattak" – nyilatkozta az egyik, fiatalkorúak védelmével foglalkozó szervezet vezetője.
„Partnereink termékskálája rendkívül széles, és elmondható, hogy túlnyomórészt hasznos árukkal van tele, azonban tény, hogy szolgáltatásaink révén a tizenéves fiatalok mindeddig olyan termékekhez is hozzájuthattak, amelyeknek a szüleik minden bizonnyal nem örültek. Éppen ezért az AOL vezetősége úgy határozott, hogy a tizennyolc esztendősnél fiatalabbak ezentúl nem vásárolhatnak cégünk online szolgáltatásainak keretében" – nyilatkozta Graham.
A szóvivő elmondása szerint a tiltás bevezetéséig mintegy 16 millió fiatalkorú használta az AOL különböző szolgáltatásait. Noha nem mind a 16 millió vásárolt a cég online rendszere segítségével, szakértők szerint a fiatalok kitiltásának komoly negatív hatása lehet az AOL bevételeire, főleg most, hogy közeledik az év vége, az ajándékozások és a nagy bevásárlási láz időszaka.

28 millió euró vár a tartalomfejlesztőkre

A XII. DAT, amely a rövidesen Magyarország számára is megnyíló európai uniós lehetőségekre utalva az eContent nevet viselte, fő témájául azt a pályázati kiírást (és az ahhoz való kapcsolódási pontokat) választotta, amelyet 2002. december 16-án hirdet meg az Európai Unió.
A kiírás az EU eContent programjának harmadik pályázati felhívása, amelyen magyarországi szervezetek most először teljes jogú résztvevőként indulhatnak a mintegy 28 millió euró összegű pályázati támogatásért. A fő témakörök: az információs közvagyon hasznosításának ösztönzése, a digitális tartalom előállításának segítése többnyelvű és multikulturális környezetben, a digitális tartalom piacának dinamizálása. A pályázati kiírással kapcsolatos információk megtalálhatók a program hivatalos honlapján: **www.cordis.lu/econtent.**

híreink

Internetet karácsonyra

A modernebb gyerekek már nem levelet, hanem e-mailt írnak a Jézuskának, azt a levelet viszont feltehetően még hagyományos papíron fogalmazzák meg, amelyben ez áll: „kérek szépen internetet karácsonyra..."
Az Axelero marketingszakemberei szerint ma már az internet is lehet ajándék, ezért az ünnepek közeledtével úgy alakították ki akciós kínálatukat, hogy az internet-hozzáférést is oda lehessen tenni a fa alá.
Ez persze akkor a legkönnyebb, ha valaki előre kifizetett órákat, úgynevezett pre-paid csomagot vesz: a netQuick csomagokat most változatlan áron, de pluszórákkal lehet megvásárolni.
Kedvezmények járnak az Origo és az Otthon csomagokhoz is; akik most rendelik meg dial-up előfizetéseiket, karácsony és szilveszter között ingyen használhatják hozzáférésüket – csak a telefondíjat kell kifizetniük arra a hétre.
Sokan úgy vélik, hogy az ADSL nem a kezdőknek, hanem a haladóknak való, pedig ha valaki összeadja a telefonköltségeket és az akár kedvezményes csomagok árát, könnyen kiderülhet, hogy nemcsak jobb, de olcsóbb kapcsolatot is jelent ez a felsőbb kategória. Az ADSL Otthon esetében ráadásul most nem kell kifizetni a 29 900 forintos belépési díjat. Az ugyancsak széles sávú Kábelnet megrendelői most egy hónapig kötelezettségek nélkül próbálhatják ki a leggyorsabb otthoni hozzáférést – a szerződés az első hónap során következmények nélkül visszamondható –, ráadásul a próbahónap mindössze bruttó 9900 forintba kerül, és még ajándék is jár az előfizetés mellé.

Mobilvideo

November 25-én sajtótájékoztatón jelentette be a Westel Mobil Rt. a Nokia 7650-es mobilkészülékeken elérhető videostreaming (videoklip) rövid (max. 11 másodperces) videoküldési szolgáltatásának indítását.
A Nokia 7650-es kamerájával rögzített videofájlokat MMS-ben és e-mailben lehet egy másik Nokia 7650-es mobilkészülékre vagy számítógépre elküldeni. A Westel a Siemens PacketVideo rendszerének alkalmazásával havidíjas előfizetői részére WAP-oldalán keresztül különböző saját készítésű és külsős videotartalmakat, online műsorprogramokat is kínál.
Továbbá mostantól rendelkezésre áll a WAP-on keresztüli mobiltelefonos fizetési lehetőség – egyelőre az oplogók és csengőhangok letöltéséért, később más termékekért is. A szolgáltatás Nokia vagy más, EMS alapú készülékeken (pl. Alcatel) vehető igénybe.
A sajtótájékoztatón az új, napidíjas GPRS-tarifa bevezetését is ismertették. Nincs külön havidíja, és kizárólag azokon a napokon kell fizetni érte, amikor a felhasználó valóban adatokat forgalmaz. Az árak a következők: napszaktól függően 500 kilobájtig nettó 300 Ft (csúcsidő), illetve 100 Ft (csúcsidőn kívül). Az ezen felüli forgalom 10 kilobájtonként 5 Ft (csúcs), illetve 2 Ft (csúcson kívül). A csúcsidő munkanapokon 7-től 20 óráig tart.

Tévé mobilon

Mobiltelefonon nézhető, GSM alapú televíziós adást tesz lehetővé a Pannon GSM Magyarországon elsőként elindított szolgáltatása.
A nemzetközi viszonylatban is az elsők közé sorolható, legfejlettebb kommunikációs technológiát alkalmazó megoldásnak köszönhetően a BBC tévénézői után immár a hazai érdeklődők is tájékozódhatnak mobiltelefonjukon a nap eseményeiről a megújult Tv2 Tények és Napló című műsorának GSM-re átültetett adásában – áll a Pannon GSM közleményében.
A korábban bevezetett mobilszolgáltatások felsorolása mellett megjegyzik, hogy két, az információ átadásának más-más szakterületén működő vállalat, a Pannon GSM és a Tv2 együttműködésének eredményeként útjára indul Magyarország első GSM alapú televíziós adása.
Nemzetközi tapasztalatokra hivatkozva megjegyzik: a mobil-adatátviteli technológiákra fogékony, az élvezhető minőségű mozgóképanyag – például mozifilmrészletek, videoklipek – letöltésére és megjelenítésére alkalmas telefonkészülékkel rendelkező felhasználók esetében nagy az igény az ilyen jellegű információra.
Az adás megtekintéséhez megfelelő felbontású kijelzővel, internet-hozzáféréssel és nagy sebességű adatátviteli lehetőséggel rendelkező telefonkészülékre van szükség, amilyen a jelenleg kapható modellek közül a Nokia 9210i kommunikátor, a Nokia 9210-es és a Nokia 7650-es.
A Pannon GSM közlése szerint az adások a **www.korridor.hu/mobilvideo** oldalon érhetők el.

Csapó Ida / kikelet@lezlisoft.com

Harmóniában környezetünkkel és önmagunkkal

Yule, a téli napforduló ünnepe

A december minden év hangsúlyos hónapja. Legtöbbünk a Mikulásra, de főként a karácsonyra készül. Pedig azon is elgondolkodhatnánk, hogyan ünnepljük meg a téli napfordulót, a fény újjászületését. Vida Andreát, aki Szegeden könyvtáros, évekkel ezelőtt ismertem meg az internet segítségével. XXI. századi tündér-boszorkány – erről rendszeresen meggyőznek a vele váltott e-mailek. Mielőtt a téli napfordulóról kezdtünk volna beszélni, egy tíz évvel ezelőtti könyvélménye került szóba: legalább ennyi ideje olvasta a Tündérek hagyatéka című könyvet. A kötet minden sora elbűvölte: „...mert lényegében ezt az életformát éltem mindig is, csak kevésbé tudatosan”. *Később egyre többet olvasott a témáról a világhálón is, mi több, saját honlapján kiemelt részt szentelt neki:* www.bibl.u-szeged.hu/~vidaa. *Az idő múlásával pedig a tündéri-boszorkányos életmód egyre tudatosabban beépült mindennapjaiba.*

■ A wicca nem azonos a nálunk közkeletű „boszorkányság” fogalmával, ám mindig is jelen volt kultúránkban. Legjobban talán a „tudós asszony” és „tudós ember”, „javasasszony” és „javasember” fejezi ki ugyanezt a fogalmat. A wicca meglehetősen összetett rendszer, keleti és nyugati elemek egyaránt megtalálhatók benne, elsősorban mégis kelta hagyományokon alapul. Lényege, hogy harmóniában éljünk természetes környezetünkkel – és persze önmagunkkal is.

■ ***A Yule a kelta mitológia, a wiccahit szerint a téli napforduló ünnepe. Milyen spirituális jelentése lehet számunkra ennek az időszaknak?***

■ Minél inkább megismerem a különböző kultúrák különböző nevű ünnepeit, annál világosabbá válik számomra, hogy lényegükben szinte mind azonosak – ezért ma már úgy gondolom, mindegy, hogy mi egy napfordulós ünnep neve. Valamennyi az örök körforgásra emlékeztet, így a Yule is: évről évre mindig eljön az a nap, amikor „a világosság

Harmóniában környezetünkkel és önmagunkkal

Csapo Ida / kikelet@lezlisoft.com

legyőzi a sötétséget", „megszületik az új fénygyermek, a napisten" – az élet diadalmaskodik a halál fölött. Erre épül a keresztény karácsony is, amikor a Megváltó születését ünnepeljük.

■ ***Milyen növényei vannak a Yulének? Közülük melyiket kedveled a leginkább?***

■ Az előbb elmondottakból adódóan a Yule legjellemzőbb növényei az örökzöldek: a fenyő, a bukszus, a magyal, tőlünk délebbre a pálmafélék, a babér, a cédrus stb., valamint a fagyöngy, a kelták kedves mágikus növénye. Nincs kedvencem, a tiszafát tisztelném meg azzal, hogy bővebben szólok róla, mivel a jellegzetes kelta fanaptárban a téli napforduló napjának „saját" növénye. Szinte minden mitológiában a halált jelképezi – és egyúttal az örök élet szimbóluma is. Nem véletlenül a temetők kedvelt dísznövénye. Fájából régen fegyver készült, levele és magja mérgező – ebben az időszakban négyszer annyi méreggel telített, mint nyáron. Egy ír balladában úgy akarnak elválasztani egymástól egy szerelmespárt még halálukban is, hogy testüket tiszafából készült nyársakkal

szögezik a koporsóhoz. A nyársak azonban kihajtanak, és a két fa összeölelkezik a sírok fölött.

■ ***Gyönyörű történet... De nézzük ismét az élet hétköznapi örömeit: milyen ételek ajánlhatók a téli napforduló megünneplésére?***

■ Az ünnepnek elengedhetetlen része a lakoma: a fény újjászületése méltó alkalom a közös örömünneplésre, lakomázásra. Minden hagyományos ünnepi étel „helyénvaló" ilyenkor: a sültek, a pecsenyék, a zöldséges-gyümölcsös köretek, a sütemények, a torták és a jófajta italok. Ami a családnak a legkedvesebb. A sötét téli estéken emeli az ünnep fényét az erős fűszerillat: szegfűszeg, fahéj, gyömbér, kardamóm, az utánozhatatlan karácsonyi mézes és mazsolás kalács, sült alma, forralt bor.

■ ***Úgy tudom, hogy szívesen készítesz saját kezűleg ajándékokat. Van-e valamilyen különleges ötleted, amit másoknak is szívesen ajánlanál karácsony táján?***

Kapcsolódó ezoterikus webhelyek

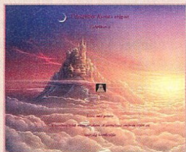

Adastra honlapja
www.tar.hu/frameset.phtml?path=/luci/index.html

Wiccaiskola
groups.yahoo.com/group/wicca_iskola

Telihold portál
www.telihold.hu/start.php

Életmű-hely – Palotás Judit honlapja
www.tar.hu/frameset.phtml?path=/palotasjudit

Kyria-erigon világa
kyria.vilaga.hu

Tündérkert – Mi a wicca?
www.extra.hu/wicca/index.html

Kelta fahoroszkóp
www.webujsag.kibernet.hu/ezoterika/horoszkop/fa/fa.htm

Kelta-Wicca Hagyományőrzők Egyháza
wicca.nettarhely.hu/index.php?modul=6&dir=0&id=1

Lótuszvirág Pagoda
server.mhc.hu/dudusch

Zelda kétnyelvű (magyar–angol) wiccahonlapja
zeldaarel.itgo.com

Rúnautazás
www.bibl.u-szeged.hu/~vidaa/celtics/runa/index.html

Hogyan készítsünk mézeskalácsot?

„Az egyházi ünnepekhez kapcsolódó legendákat, bibliai történeteket és a mindennapi élet jeleneteit formázták meg a mézeskalácsban" – olvashatjuk a Juci néni mézeskalácsa című internetes oldalon (**www.mocomp.hu/ruff**), ahol azt is megtudhatjuk, hogy a mézeskalácsok esetében a legnagyobb ünnep a téli napforduló volt. „Jelképi megjelenését a napkorong alakú tányéron figyelhetjük meg. További kedvelt motívum volt a szív, amely a szeretetről és a szerelemről üzent, a karika, amely összefűz, a pólyás baba, amely a gyermekáldásra emlékeztet, a lóhere, a szerencse jelképe, a lovas, amely a mátkájához érkezőt jeleníti meg, valamint a mindennapi élettel összefüggő sok figura."

Mikszáth Kálmán A fekete város című regényében elragadtatottan ír az „édes kézművesekről": „A mézeskalácsosság a legszellemesebb mesterség... Nem a Mercur patronátussága alatt áll, hanem Ámoré alatt... Nem is mesterember a mézeskalácsos, hanem poéta. Hangulatot ébreszt, mosolyt fakaszt az ajkakon, elpirulásra kényszeríti az arcokat a süteményeivel... Ott van a mézeskalács szív – egy kis célzás: pólyás baba vagy csak bölcső, egy kis szemtelenkedés. Mandulával kirakott lovas – egy kis jóslás..." Ezek után már nem is lehet kérdés, hogy mi magunk is megpróbálkozzunk-e mézeskalács készítésével – jóleshet a hétköznapi rohanás után az elmélyült, odaadó munka családi körben: kicsinek és nagynak, nőnek és férfinak egyaránt.

Mézeskalácsos recepteket az alábbi weboldalakon találhatunk:

www.sulinet.hu/panorama/mezeskalacs.html
www.mezeskalacs.hu/ceg/modszertan.htm
www.nepmuvesz.hu/vhaz/receptek/finommezeskalacs.htm
web.axelero.hu/t3t/reiki/mezes.htm
www.konyhamester.hu/a_r_t/recept/377.htm
www.nexus.hu/milnerangela/B1.htm

■ Minden esztendőben már év közben jegyzem – elejtett megjegyzések vagy sejtések alapján –, hogy ki minek örülne. Ezért nehéz általános ajándékötletet megfogalmazni, mert mindig személyre szabott elképzelést igyekszem megvalósítani. De nincs annál örömtelibb, mint mézeskalácsot sütni, lehetőleg a családban előforduló gyerekeket is bevonva: minden egyes darab egyedi díszítést kaphat, akár az illető monogramját vagy a rá jellemző szimbólumot rácsurgatva írókával, egyszerű cukormázzal. A gyerekek minden évben nagyon örülnek a mézeskalács házikónak, amely szépen feldíszíthető színes cukorral, aszalt gyümölccsel, dióval, mogyoróval és természetes ételfestékkel, például céklalével. Érdekes ajándék lehet a tizenkét füves Yule-zsákocska. Hozzávalók: 7 rész boróka, 4 rész fahéj, 4 rész szegfűbors, 4 rész gyömbér, 4 rész kömény, 2 rész szerecsendió, 2 rész rozmaring szárított citromhéjjal, 2 rész szárított narancshéj, 1 rész szegfűszeg, 1 rész babér, 2 csipet édesgyökér. Keverjük össze az egészet, és tegyük piros vagy zöld vászonzacskóba. Kössük át aranyszalaggal, és díszítsük vele az ünnepi lakást. Ha év közben a karácsonyfadíszekkel egy dobozban tartjuk, isteni illatuk lesz tőle!

Galvács László

Fegyverszünet vagy béke Békésben?

Kisebbfajta háború zajlott le az elmúlt hónapokban a Viharsarokban. S ahogy az a legújabb kori történelemben lenni szokott, polgári áldozatokkal is járt – vagy járhatott volna. Az internetszolgáltatók és a telefontársaság hosszan elnyúló küzdelme során ugyanis a hálóhasználók érdekei is kockán forogtak. Azóta születtek ideiglenes és végeleges megállapodások, így talán most már tényleg békés a helyzet. És Békés a helyszín. De lehetne akár Nógrád vagy éppen Pápa környéke is; ami összeköti őket: a Hungarotel koncessziója.

Aggódó olvasói levelet kapott a kiadó, azt kérik benne, hogy foglalkozzunk „egy olyan problémával, amely igen sok embert érint". Egy, a Hungarotel körzetében élő előfizető azt írja: „Nem tudunk választani az internetes szolgáltatók közül (a Matáv, a Vivendi számunkra elérhetetlen), és a díjszabás is magas."

A helyi internetszolgáltatók megerősítették, hogy idén tavasszal a Hungarotel az összeköttetést nyújtó ISDN30-vonalak árát több mint háromszorosára akarta emelni. Ennek terheit az internetcégek nem tudták magukra vállalni, ha pedig áthárították volna előfizetőikre, a megnövekedett díjak ellehetetlenítették volna a netezést a megyében – véli *Hack István*, a Prakticomp ügyvezetője. A telefonszolgáltató által ajánlott díjak ráadásul sokkal magasabbak, mint például a Matáv ISDN-tarifái a saját körzetükben. De mi köze az ISP-k ISDN30-asának a mezei dial-upos internetezéshez?

A láthatatlan körzet

Hogy megértsük a netháború kitörésének okát és célját, meg kell ismernünk a küzdő felek helyzetét, egymáshoz való viszonyát, az együttműködés szisztémáját.

A normál vagy akár ISDN-telefonvonalon netezők rendszerint az 51-es hívószámot tárcsázzák, pontosabban ezt teszi az erre programozott számítógép. De a lényeg ugyanaz: a hívás a helyi telefonközpontban köt ki. Egyidejűleg természetesen akár több száz, több ezer hívás is érkezhet, s ezeket a telefontársaság összenyalábolva továbbítja az internetszolgáltató legközelebbi központjába. Az 51-es körzetszám azonban nem konkrét, jól meghatározható területet jelent, hanem egy speciális, országos szolgáltatást. Hasonló tehát a mobilcégek 20-as, 30-as, 70-es számához vagy még inkább a 40-es és 80-as kék-, illetve zöldszámhoz.

Az 51-es vonalon az előfizetők a világhálóra akarnak eljutni, amelyet végül a saját intenetszolgáltatójuk kapcsol, így az ISP dolga, hogy a hívásokat elsőként fogadó telefonközpont és az onnan jövő, összenyalábolt hívásokat fogadó internetközpont közötti összeköttetésről gondoskodjon. Ehhez rendszerint ISDN30-as vonalat igényel a telefontársaságtól, akár többet is, figyelembe véve, hogy egy ilyen 2 Mbps sebességű összeköttetés egyidejűleg 30 csatlakozást tesz lehetővé.

Az persze ritka, hogy minden internet-előfizető egyszerre akar a hálóra lépni, ezért az ISP-k forgalomelemzést és költségszámítást végeznek, s a várható igények alapján statisztikailag méretezik a hálózatot. Egy kb. 2000 előfizetőt kiszolgáló internetszolgáltató általában 4-5, esetleg 6 darab ISDN30-vonalat tart fenn, vagyis 10 előfizetőre 1-2 jut. Ez általában elegendő, bár torlódáskor érzékelni lehet a sebesség hiányát. Telefonos behívásnál a folyamat az egész világon így zajlik, ezen a téren nincsenek hátrányban a békésiek. Akkor mégis mi a gond?

Monopollista

Tisztes távolból figyelve azt állapítják meg a szakemberek, hogy a probléma a szabályozás hiányosságaiban gyökerezik. Az ügyben érintett cégek közelről ezt a tarifák hirtelen emelésében és a választási lehetőség híján kiszolgáltatottságukban látják. A két dolog természetesen összefügg.

Hiába liberalizálták ugyanis a telefonpiacot, a helyzet közel egy év elteltével józserivel mit sem változott. A választás szabadsága ugyanis csupán elvi, jogilag szabályozott lehetőség, gyakorlatilag az ország összes koncessziós körzetében – beleértve a Matáv, a Vivendi, a Hungarotel, az Emitel és a Monortel területeit – a telefonszolgáltató kvázi monopolhelyzetben maradt, hiszen övé az immár majd minden lakásba és intézménybe eljutó alap-infrastruktúra.

Hiába volt elejétől fogva liberalizált az internetszolgáltatás piaca, s hiába működik országszerte száznál több – és Békésben is tucatnyi – ISP, ha telefonos előfizetőik csak a koncessziós társaság vonalán juthatnak el

Galvács László

hozzájuk, sőt maguk az internetszolgáltatók is csak e társaságtól rendelhetnek széles sávú kapcsolatot az 51-es számhoz.
Így végső soron az internethasználók valóban kiszolgáltatottnak érezhetik magukat, ám egyáltalán nem a szolgáltatójuknak. Helyzetük attól függően lehet szerencsés vagy szerencsétlen, hogy az ország mely részén élnek, de ez kivételesen nem kelet és nyugat különbözőségéből fakad, hanem abból, hogy hol ki a koncessziós telefonszolgáltató, illetve mennyire tisztességes üzletpolitikát folytat. Tehát amíg a felhasználónak van választási lehetősége, internetszolgáltatójának kevésbé. „Nem kerülhető meg a Hungarotel, övé a réz" – állapítja meg lemondóan *Szántó József*, a BékésNet marketingigazgatója. Szavait megerősíti Hack István kijelentése is: „a Matáv azt közölte, hogy helyi nyalábszolgáltatást tud nyújtani, de a 06-51-es SHS-számfordításra egyezzünk meg a Hungarotellel."

Keserű kompromisszum

Nos, ez a megállapodási procedúra tartott tavasztól november közepéig, de végül mégis sikerült. Nehéz lenne azt állítani, hogy közmegegyezésre, helytállóbb Szántó megfogalmazása: „keserű kompromisszum született". Ez azt jelenti, hogy az árak a két szélső érték között, talán az ISP-k igényéhez közelebb állapodtak meg. Esetenként ez az ISDN30 árának háromszoros helyett másfélszeres emelését takarja. Másutt nem számszerűsítve jelenik meg, hanem költségkiegyenlítésként. A törvény szerint az internetes célú telefonhívások díján osztozik a telefontársaság és az internetszolgáltató. A Hungarotel és néhány partnere esetében az ISP-k a nekik járó összeg fejében kapják az ISDN30-as összeköttetést, magyarán nem kapnak és nem fizetnek semmit. Vagyis az egyik változatban kiadásuk van az ISP-knek, a másikban bevételkiesésük. Ami közös mindannyiuknál, hogy a költségnövekedést nem terhelik rá internet-előfizetőikre.
Áttételesen persze ők is ártatlan áldozatai lehetnek a netharcnak. A bevételmegosztásból nem részesülő BékésNetnek kevesebb fejlesztési lehetősége lesz, mint az ország más részén más szolgáltatóknak. A változatlanul fizető Prakticomp ügyvezetője szerint „a Hungarotel tettével a bizonytalanságot hintette el az előfizetők körében. Nekünk most ismét azon kell dolgoznunk, hogy bebizonyítsuk, nem miattunk volt a helyzet bizonytalan."
A keserű pirulát a helyi internetszolgáltatók kényszerből nyelték le, hiszen számukra létkérdés a folyamatos szolgáltatás. Könnyebben ellenállhat egy országos szolgáltató, amelynek csupán néhány százaléknyi ügyfélköre él a „kritikus körzetben". A GTS-Datanet például változatlanul hosszú ideje vitában áll a Hungarotellel, és még mindig nem született új megállapodás. Helyzetüket megkönnyíti a HDB nemrégiben hozott elvi döntése, miszerint „a távközlési szolgáltató mindaddig köteles saját hálózatából az internetszolgáltató elérését az SHS 51-es szolgáltatás- és hálózatkijelölő szám felhasználásával biztosítani, amíg közte és az internetszolgáltató között az internet-hozzáférési szolgáltatás nyújtására vonatkozó – akár előfizetői, akár hálózati – szerződés hatályban van." Márpedig ez a helyzet, hiszen a GTS-Datanet is előfizet a Hungarotelnél néhány ISDN30-asra. Amit persze hálózati szerződésre kellene váltani, de a telefontársaság ajánlatát változatlanul elfogadhatatlannak tartják, hiszen a kért összeg alapján a havi előfizetői díjakat 1000-2000 forinttal kellene növelni. „A szolgáltatás folyamatossága érdekében a régi megállapodás szerint együttműködünk a Hungarotellel – mondja *Szép Tibor*, a GTS-Datanet stratégiai és üzletpolitikai tanácsadója –, de követelésükkel elvben nem értünk egyet, mert olyan költséggel számolnak, amelynek nincs jogalapja."

Jogi bűvészmutatványok

Kétségkívül nehéz megindokolni, hogy a telefonszolgáltatási palettán listaárral szereplő ISDN30-as összeköttetésnek hogyan lehet kétféleképpen számolni a díját. Ennek a kétirányú forgalmat lebonyolító vonalnak ugyanis van fix havidíja, valamint a kezdeményezett forgalom szerinti percdíja. Az alapdíjat természetesen megfizetnék az internetszolgáltatók, viszont ők egy másodpercnyi forgalmat sem indítanak, hiszen a teljes forgalom feléjük irányul, s a hívásokért a telefon- és internet-előfizetők külön fizetnek. Vagyis a telefontársaság ugyanazért a szolgáltatásért mindkét oldalról pénzt kérne.
Vagy mégsem így áll a dolog? A távközlési szolgáltató álláspontja ugyanis az, hogy ők a hálózati hozzáférési szerződés keretében összekötik a két rendszert, aminek megvan a kiszámítható költsége, s az teljesen mellékes, hogy ennek az eszköze fizikailag éppen egy (vagy több) ISDN30-as csatlakozás.
A megállapodásokkal lezárult ugyan egy fejezet, de az internetszolgáltatók változatlanul ingoványosnak tartják a jogi talajt. Ezek után vajon megnyugtatják-e a békés(i) internethasználókat Hack Zoltán szavai: „mi a szolgáltatásunk további fejlesztését kívánjuk folytatni, nem pedig a jogvitákban csetepatézni"?

Szalay Dániel / dszalay@prim.hu

Fokozatosan fizetőssé válik az online tartalom?

Az egy hétig Magyarországon tartózkodó Dean Cox online szakértő, a Knight Alapítvány vendégtanára, a CBSNews.com egykori producere, az iPIX Kiemelkedő Újságírói Díjának tulajdonosa szerint a 90-es évek óta egyre kevesebb az ingyenesen elérhető tartalom a neten, mert a szolgáltatók elkezdtek szakosodni, és fokozatosan fizetőssé tették szolgáltatásaikat. Budapesten, a Független Médiaközpontban megtartott zártkörű konzultációján, majd az azt követő rendezvényen elmondta azt is, hogy az USA-ban a weboldalak gazdái fokozatos leépítéseket hajtottak végre. Az online újságírók ma már nemcsak újságírók, hanem egy személyben operatőrök és fényképészek, sőt némelyiküknek még a hangvágáshoz is értenie kell.

Dean Cox szerint a különböző **médiacégek** a jövőben együtt dolgoznak majd a közös sikerért. Véleménye szerint némi **ellentmondás** figyelhető meg: az új technika térhódítása azt eredményezte, hogy a szerkesztőségekben egyre kevesebb munkatársat alkalmaznak, pedig az új, korszerű eszközöket hozzáértő embereknek kellene kezelniük, vagyis a technikai személyzetre még inkább szükség lenne. Példaként említette, hogy a **CNN.com** szerkesztőségét az elmúlt időszakban 450 főről 160-ra redukálták.

A szakértő, aki korábban a prágai **Európai Újságíró-hálózat** tanácsadójaként, a floridai **St. Petersburg Times** tudósítójaként, a **Stuart** sportriportereként, az **Associated Press** (AP) hírügynökség miami irodájának riportereként, majd 1995-től a **New York** szerkesztőségében a **multimédia-rovat** szerkesztőjeként dolgozott, komoly tapasztatokat szerzett **Európában** is. Megfigyelése szerint **egyre kevesebb az ingyenes tartalom a weben**, mert megindult az oldalak szakosodása. Azt mondta, a felhasználók elsősorban az olyan tartalmakért hajlandók fizetni, mint amilyen az **internetes hírvideó-szolgáltatás**. Utóbbi elterjedésének némi gátat szab a nagy sávszélesség igénye. A **high definiton tv** nevű újítás bevezetése még a fejlettebbnek számító **Amerikai Egyesült Államokban** is komoly problémákba ütközik, mert a szűk hálózati keresztmetszet az új technológia működését megnehezíti. A high definition tv lényege egyébként az, hogy **a digitális tévékép pontjaira rá lehet kattintani**.

A további trendek kapcsán beszámolt az **internetes naplók**, a **weblogok** külföldi sikeréről is. Dean Cox szerint ennek előnyei és hátrányai is vannak. Előbbiek kapcsán azt mondta, hogy így a különböző vélemények is teret kaphatnak, ami a **demokratikus államberendezkedésben** igen hasznos lehet. Negatívum ugyanakkor, hogy hiteltelen vagy kevésbé ellenőrzött információk kerülhetnek be az „**olvasóból lett újságírók**” munkáiba.

Beszámolt arról is, hogy Amerikában egyre jelentősebb igény mutatkozik a **helyi, közösségi hírek** iránt, például az egyik nagy szolgáltató oldalán az irányítószám beírásával kapjuk meg lakóhelyünk híreit, amit a számítógépes automatizálás tesz lehetővé. Így az inter-

netes újságolvasó saját maga lehet lapjának szerkesztője is, hiszen **ő mondhatja meg**, hogy mit akar olvasni. Cox a különböző médiatípusok összeolvadása, a **média-konvergencia** jelentőségéről is szólt. Ez azt jelenti, hogy ma már az interneten hallgathatunk rádiót, nézhetünk tévét. A „**cross promotion**" keretében meg kell szoknunk, hogy például a **CNN** esti hírei előtt a weben a tévéadás megtekintésére buzdítanak, majd a tévéműsor után a weboldal felkeresését ajánlják. Így a két médiatípus valóban **összeolvadhat**. Megemlítette, hogy az ismert tévésztárok is egyre szívesebben készíttetnek maguknak oldalakat a neten.

Bár az online szakértő szerint a következő időszakban már **kevesebb technikai újítás várható**, egyelőre csak kis lépést tettünk meg az online újságírásban. Előbb-utóbb az újságírónak „**all in one**" szakértővé, mondhatni **polihisztorrá** kell válnia. Értenie kell a fotózáshoz, a vágáshoz, és munkájának csak kis részét teszi ki a szöveges információk készítése.

A **nők internetes jelenlétére** vonatkozó újságírói kérdésre válaszolva egy érdekes adatot is elmondott. A külföldi média általa ismert technikai személyzetében igen sok nő dolgozik az online oldalak működtetésén, sőt megemlítette, hogy például az **AP hírügynökség** élén is egy hölgy áll.

A **hírversenyről** szólva azt mondta: a portálok között komoly harc folyik, hogy egy-egy kiemelkedően fontos hírt (**breaking news**) ki közöl előbb. Ilyenkor a kapkodás néha a minőség rovására megy.

Az online média új struktúrájával kapcsolatban meg kell szoknunk, hogy egy hírt akár naponta többször is átírnak. A lapok szerkesztőinek ilyen esetekben érdemes új leadet (bevezetőt) írniuk, hogy az olvasóknak is feltűnjön: új információk kerültek az írásba. Praktikus szolgáltatás lehet a **timeline** is, amelynek segítségével **kronológiai sorrendben** lehet visszanézni a fejleményeket.

Cox úgy véli, az online médiában rövidebb és hosszabb, átfogóbb írásokra egyaránt szükség van. A **Prím** újságírójának azon kérdésére válaszolva, hogy mi az, ami szerinte **a magyar webről hiányzik**, azt mondta: elsősorban a **multimédia**, például a **videoszolgáltatás**, valamint a **hírlokalizálás**. További hiányosságként említette, hogy a hírek nincsenek megszemélyesítve. Hozzátette, hogy az **olvasói visszajelzésekkel** sem nagyon törődnek a magyar honlapgazdák, pedig sok ötletet lehetne meríteni belőlük. Kijelentette azt is: aki igazán népszerű oldalt akar készíteni, elsősorban olyan információkat tegyen közzé, amelyekhez a látogatók máshonnan nem tudnának hozzájutni. Szerinte ma Magyarországon az tud tartósan sikeres portált fenntartani, aki mögött „**mély zsebű**" tulajdonos vagy szolgáltató áll, amely egy ideig akár a veszteséges működést is kész elviselni.

HP digitális képalkotási eszközöket a karácsonyfa alá

Miért is ne, ha ilyen egyszerű?

A Hewlett-Packard idén közel harminc új, digitális képalkotással kapcsolatos eszközt – nyomtatót, fényképezőgépet és lapolvasót – dobott piacra. A kínálatban bárki találhat kedvére valót, s itt a „bárki" azért is hangsúlyos, mert az eszközök használatához semmilyen felkészültség nem szükséges, a leendő tulajdonosoknak valószínűleg egyáltalán nem lesz problémájuk a készülékek kezelésével. Nem véletlenül ez a jelmondata a termékváltással összefüggő kampánynak: „Miért is ne, ha ilyen egyszerű?"

Persze a vásárlás már közel sem ilyen egyszerű, hiszen egyáltalán nem könnyű a választás. Amennyiben az ár a legfontosabb tényező, és előre meghatározott összegből kell gazdálkodnunk, akkor is előfordulhat, hogy ügyesen „taktikázva", az oldal alján található akciókat meglovagolva több és jobb eszközzel leszünk gazdagabbak. De ha „a pénz nem számít", akkor sem biztos, hogy a legdrágább berendezés felel meg leginkább igényeinknek. Ez a cikk egy kis segítséget próbál nyújtani a nekünk megfelelő eszközök kiválasztásában néhány költői kérdés felvetésével és megválaszolásával.

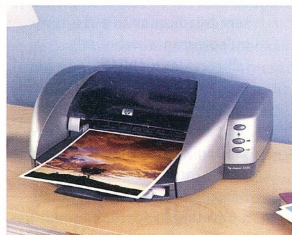

1. Első kérdés: Milyen távlatokban gondolkodunk?

Vajon csak egy nyomtatóra, esetleg fényképezőgépre vágyunk, vagy szépen lassan otthoni fotólabort szeretnénk berendezni magunknak? Egy többfunkciós berendezés, amely nyomtató, lapolvasó, esetleg faxkészülék is egyben, elég csalogató lehet, de lehetséges, hogy jobban járunk egy komolyabb nyomtató beszerzésével, amely mellé később lapolvasót is választhatunk. Viszont az azonnali, akár számítógép nélküli fényképnyomtatáshoz a többfunkciós berendezés felel meg leginkább, és ilyenkor nem az számít, hogy hány lap/perces sebességgel hasít, vagy hány dpi-ben képes a fényképeket beolvasni, hanem hogy szinte a dobozból kicsomagolva használatba is vehetjük, és ráadásul lényegesen kevesebb helyet foglal el. Példaként a teljes funkcionalitású fotólaborba leginkább a HP Deskjet 5550-es illik a HP Scanjet 5500-as lapolvasóval, míg a gyorsabb, de hasonlóan jó minőségű megoldásként a HP PSC 2210-es, vagy ha nincs szükség szkennelésre, akkor a PhotoSmart 7550-es javasolható.

2. Második kérdés: Milyen életet élünk?

Furcsán hangzik a kérdés, de nagyon fontos végiggondolni a világhoz való hozzáállásunkat. Egy pedáns, rendszerető „digitális fotós" képes lesz az elkészített képeit katalogizálni, a felvételeket rendszeresen archi-

válni, de egy rohanósabb életvitelű embernek több ezer képe fogja várni a számítógép merevlemezén a nyomtatást vagy az archiválást. Való igaz, hogy a HP-eszközök mellé adott programok az utóbbi esetben is elősegítik a rendezést, de ha a legtöbb képünket csak a számítógép monitorán nézzük vissza, akkor jobb választás egy kisebb felbontású fényképezőgép dokkolóegységgel, mint egy különálló, komolyabb eszköz. A dokkolóban felejtett gépnek ráadásul az akkumulátora is feltöltődik idő közben. A precíz fotósok nyugodtan választhatják a több funkcióval ellátott, sérülékenyebbnek tűnő modelleket, hiszen ők sohasem vágják be a hátizsákba a kamerájukat. Példaként a bohém fotós ideális társa a HP Photosmart 620-as vagy 720-as egy 8810-es dokkolóegységgel, míg a fegyelmezett fényképészeknek a HP Photosmart 800-as sorozatú eszközök közül érdemes válogatniuk.

3. Harmadik kérdés: Hol használnánk az eszközeinket?

Egyáltalán nem mindegy, hogy lakásunkban található-e számítógépsarok korlátlan szabad hellyel különféle eszközeink számára, vagy a nappaliban, esetleg utazásunk során szeretnénk-e elvégezni a képek előhívását. Az otthoni irodában vagy fotólaborban az eszközök külseje másodlagos, a lényeg a számítógépes csatlakozás milyensége. Nem árt, ha a lapolvasó gyors, USB 2.0-s kapcsolaton keresztül juttatja a képeket a merevlemezre, vagy a nyomtató a képelőhívás mellett leveleket és más dokumentumokat is képes elkészíteni. A nappaliba inkább egy többfunkciós eszköz vagy egy közvetlen nyomtatásra is képes nyomtató való, míg az új, A/6-os méretű, 10×15-ös fényképek nyomtatására alkalmas modellek akár külföldre is elkísérhetnek. Példaként a számítógép mellé a HP DeskJet 3820-as vagy 5550-es modell az ideális, a nappaliba a HP PSC 2210-es többfunkciós készülék vagy a HP Photosmart 7350-es való, síelni pedig a pöttöm HP Photosmart 130-as kísérhet el bennünket.

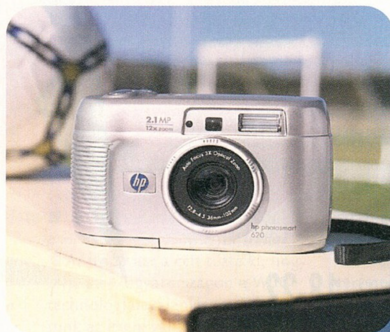
4. Negyedik kérdés: Van valaki, akivel összefoghatunk?

A karácsonyi akciók népszerű fajtája az árukapcsolás. Ilyenkor az 1+1 lényegesen kevesebb lehet kettőnél, legalábbis ami a berendezések beszerzési árát illeti. Előfordulhat azonban, hogy eszünk ágában sincs fényképezőgépet venni a nyomtató mellé (bár érdemes végiggondolni), de van a családban, netán a baráti körben valaki, aki pont erre vágyik. Összefogva mindketten jól járhatunk, és a későbbiekben még kölcsön is kérhetjük egymástól a holmikat. Ilyen csomagban kapható most a HP PSC 2210-es többfunkciós eszköz és a HP Photosmart 120-as fényképezőgép (otthoni irodáknak), valamint a Photosmart 130-as hordozható nyomtató és a 620-as kamera (utazni szeretőknek).

A PSC 2210 memóriakártya-csatlakozónyílása a Memory Stick, a Compact Flash, a Secure Digital és a SmartMedia technológiákat egyaránt támogatja, így a felhasználó kényelmesen, közvetlenül digitális fényképezőgépének memóriakártyájáról nyomtathatja ki felvételeit.

5. Ötödik kérdés: Mit felejtettünk el?

Valamit egészen biztosan. Ahány ember, annyiféle egyéniség és igény létezik. De ha szem előtt tartjuk, hogy az új digitális képalkotási eszközök mindegyikétől nagyszerű minőséget kaphatunk, akkor nyugodtan döntsünk különleges elvárásaink alapján. Még a végén az is előfordulhat, hogy a karácsonyi ajándék mellé megnyerjük a HP akciójában szereplő autót. A lényeg, hogy a digitális fényképezőgéppel vagy a nélkül boldog és békés karácsonyunk legyen!

A Photosmart 620-as gép 2,1 megapixeles felbontása kiváló képminőséget és rendkívül részletes, éles képeket garantál – ez különösen az akár 20x25 cm-es, fényképminőségű nyomatok készítésekor bizonyulhat előnyösnek. A 12x-es (3x-os optikai és 4x-es digitális) zoom nagyszerű közelképek rögzítésére nyújt lehetőséget.

A W3C jelene és jövője Magyarországon

Szabványos technológiák, terminológiák, nyelvek

Novák Áron / aaron@szentimre.hu

Az ink rendszeres olvasói emlékezhetnek írásunkra, amely „A W3C és a HTML" címmel jelent meg augusztusi lapszámunkban. Most részletesebben megismerhetjük a W3C (World Wide Web Consortium – www.w3c.org) céljait, szervezetét és magyarországi tevékenységét. Dr. Kovács Lászlóval (dsd.sztaki.hu/kovacs) a W3C Magyar Iroda megalakulásának alkalmából beszélgettünk.

■ ***Mikor alakult meg a Magyar Iroda?***

■ Gyakorlatilag áprilistól üzemel, a protokolláris megnyitót pedig szeptember 24-én tartottuk, körülbelül száz résztvevővel.

■ ***Mivel foglalkozik a World Wide Web Consortium?***

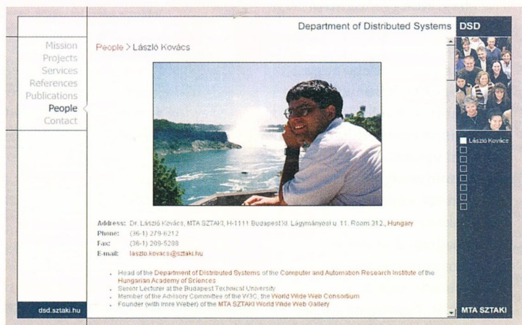
■ Lényegében olyan WWW-technológiák szabványosításával, amelyek segítségével kiaknázhatjuk a web összes lehetőségét az információs fórumok, a kereskedelem, a kommunikáció és a kollektív tudás terén egyaránt.

■ ***Mekkora a taglétszám?***

■ A szervezetnek jelenleg több mint 450 tagja van a világon. A legnagyobb gyártók és felhasználók egyaránt bekapcsolódtak a munkájába. A konzorciumon belül megteremtődik a termelők és a felhasználók kommunikációja. A tagok bevételarányos tagdíjat fizetnek, ám az ezért kapott szolgáltatás jócskán megtérül.

■ ***Érthető, hiszen egy olyan vállalkozásnak, amely az internethez kötődik, jó üzlet, ha be tud kapcsolódni a web jövőjének alakításába. Ma pedig ez majdnem minden számítástechnikai cégről elmondható.***

■ Igen, és a tagok erőteljesen meghatározhatják a fejlődés irányvonalát.

■ ***Miképp kapcsolódik be ebbe a munkába a W3C Magyar Iroda?***

■ Az iroda azt a célt tűzte ki, hogy terjeszti Magyarországon a W3C technológiáit, ajánlásait. Feladatunk az itteni vállalatok, intézmények, egyetemek vagy akár kommerciális cégek technológiafejlesztését segíteni, azt a konzorcium céljának (a web minél szélesebb körű kihasználásának) megfelelő irányba terelni. Nyilvánvalóan akkor tudjuk jól végezni munkánkat, ha a magyar internetfelhasználók, webfejlesztők és szolgáltatók együttesen aktivitást mutatnak, és ez a tevékenység a W3C Magyar Iroda segítségével nemzetközi szintre léphet. Az iroda feladata, hogy a hazai közösséget képviselje nemzetközi szinten, és bekapcsolja a magyar elképzeléseket a webtechnológiák fejlesztésébe. Adott a lehetőség, hogy közvetlenül befolyásoljuk a konzorcium stratégiai döntéseit. Ez azért fontos, mert Magyarország nehezen tud bekapcsolódni a legfontosabb technológiák fejlesztésének vérkeringésébe. Az iroda viszont megpróbálja megteremteni a közvetlen kapcsolatot, így elősegítve mind

A W3C jelene és jövője Magyarországon

Novák Áron / aaron@szentimre.hu

a magyar érdekek nemzetközi képviseletét, mind a technikai fejlődés hazai felhasználását.

Hogyan látja a HTML jelenét? A weben az oldalak rendkívül kis hányada felel meg a konzorcium ajánlásainak. Mi vezethetett ehhez a helyzethez, és a W3C milyen eszközökkel tud rajta segíteni?

Egyének és különféle vállalkozások hoznak létre weblapokat, olyan eszközökkel, amelyekhez éppen hozzájutnak, és olyan tudással, amilyennel rendelkeznek. Ebből az következik, hogy ez egy rendkívül inhomogén terület. Gyakorlatilag már középiskolai végzettséggel és némi felszereléssel létre lehet hozni internetes tartalmat, viszont egy nagy cég sokkal bonyolultabb, sok millió dolláros szoftverrendszerekkel valósíthat meg hasonló szolgáltatásokat. Annak ellenére, hogy a konzorcium mindent megtesz a szabványos megoldások terjedéséért – workshopok rendezésével, beszélgetések, különféle publikus demonstrációk szervezésével vagy akár konkrét publikációkkal –, úgy gondoljuk, hogy ez a helyzet rövid távon fenn fog maradni. A jelenség ellen a szervezet önmagában nem tud mit tenni. Azt reméljük, hogy ha majd az oktatási rendszerbe bekerülnek ezek a technológiák, és az ezeket tanuló hölgyek és urak az iskolából kikerülve oldalakat hoznak létre, az minőségjavuláshoz fog vezetni.

Úgy gondolom, hogy ha a nagy weblapszerkesztő programok sem tartják be a szabványt, akkor egy diáktól sem lehet azt elvárni...

Egy középiskolás sráctól valószínűleg többet lehet várni, mint egy mamutvállalattól. Ugyanakkor a nagy cégek egyéb érdekei jelentősen befolyásolhatják őket döntéseik meghozatalában. Elképzelhető, hogy a marketingszempontok vagy a hosszú távú stratégiai elképzelések játszanak szerepet akkor, amikor valamelyik cég nem a szabványos megoldást választja.

Várható-e a HTML-szabvány eltűnése vagy átalakulása a közeljövőben? Ha igen, milyen szabvány(ok) hivatott(ak) átvenni a helyét?

Nem hiszem, hogy a HTML-szabvány eltűnik, inkább továbbfejlődik. Tehát újabb verziók bizonyosan várhatók. A HTML mellett olyan új technológiák jelennek meg, amelyek arra épülnek, de egészen magas szintű szolgáltatásokat nyújtanak. Gondolok itt a szemantikus web irányába való elmozdulásra, amely a HTML-szint fölött egy metaadatszintet és elég intelligens szolgáltatásokat képez.

A szemantikus webet úgy kell elképzelni, hogy a programozó az oldalnak nem a kinézetét, hanem inkább a tartalmát írja le? Hogyan kell ezt érteni?

Ma is lehetőség van arra, hogy a tartalom és a forma (layout) kettéváljon. Az XML és a CSS teszi lehetővé, s napjainkban már elég gyakori a használatuk. Mindent megtesznek azért, hogy a jelenlegi digitális entitásokhoz, weboldalakhoz, szolgáltatásokhoz metaadatokat társítsanak. Méghozzá jó minőségű metaadatokat. Ezek segítségével építhetők ki a jövőben olyan intelligens szolgáltatások és rendszerek, amelyek a digitális entitások tartalmát és annak intelligens feldolgozását célozzák, egészen a következtetések levonásáig.

Lehet azt mondani, hogy rövid távon a HTML-szabvány az XML irányába fog elmozdulni? Legalábbis erre utal a nemrég megjelent XHTML-szabvány.

Így van. Ez egy valós tendencia. De hogy hogyan nevezzük, az XML irányába történő elmozdulásnak vagy másként, az egy másik kérdés.

A W3C Magyar Iroda hogyan kíván a webfejlesztőkkel kapcsolatot kiépíteni? Nyilván fontos feladat, hiszen ők hozzák létre a jövő webjét.

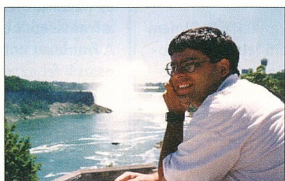
Mi azt gondoljuk, hogy a W3C Magyar Iroda egy találkozási pont lehet a hazai fejlesztők számára. Szándékunkban áll különféle workshopokat, találkozókat és szakmai előadásokat szervezni (a megnyitónk után az első ilyen célú rendezvényünk az október 18-ai XML-sémafórum, egy kérdés-felelet típusú eszmecsere volt; részletek a weboldalon: www.w3c.hu). Ezekből a lehetőségekből mindenki annyit merít, amennyit tud. Érthető módon egy ilyen rendszer akkor működik jól, ha az előadásokon, workshopokon minél nagyobb számban jelennek meg a fejlesztők, és ott kifejtik a véleményüket, érdekeiket és elképzeléseiket. Remek alkalom lesz a fejlesztők találkozására a tizenkettedik World Wide Web Konferencia, amely Budapesten kerül megrendezésre, májusban. Részletes információkkal a www2003.org weboldal szolgál. A konferenciát az MTA Sztaki és az IW3C2 (International World Wide Web Conference Committee) szervezi.

Az Advisory Committee-nek, amelynek Ön is tagja, mi a szerepe a W3C-n belül?

Lényegében az Advisory Committee határozza meg a konzorcium jövőbeli viselkedését és aktuális működését; egy tanácsadó testület, amely nemzetközi szinten próbál stratégiai tanácsokat adni. Nem foglalkozik az operatív irányítással, az egy másik szervezet feladata. Az Advisory Committee-be a jelenlegi tagok mindegyike delegálhat egy-egy szakembert.

A Sztakiban, az Elosztott Rendszerek Osztályán végzett munkája összekapcsolódik-e a W3C Magyar Iroda teendőivel?

Igen. Az osztály (dsd.sztaki.hu) webtechnológiai kutatásokat és fejlesztéseket végez. Oly mértékben alkalmazza a W3C szabványait, amennyire erejéből és idejéből ez telik. Azt mondhatom, hogy jelenlegi munkáink legnagyobb része európai közösségi projekt. Az EU megköveteli a szabványos megoldások alkalmazását, így mi is rá vagyunk kényszerítve, még akkor is, ha magunktól nem tennénk meg.

Ön szerint milyen változások várhatók a weben a végfelhasználók szemszögéből? A W3C technikai szempontból felügyeli a változásokat, de ez nyilván kihat a „userek" internethasználatára, illetve a világháló arculatára is.

A cél kettős. Ezek a szabványok elsősorban a webtechnológia fejlesztőinek munkáját segítik, de természetesen vannak olyan projektek is, amelyek a végfelhasználói kört célozzák meg. Gondolunk arra, hogy a különféle fogyatékosságokkal vagy szerényebb eszközökkel rendelkező internetfelhasználók más-más módon tudnak hozzáférni a tartalomhoz. Az olyan típusú szabványok, amelyek célja a webtartalom mindenki számára való elérhetővé tétele, közvetlen végfelhasználói közösséget céloznak, míg a technológia alapjait meghatározók inkább a fejlesztők számára nyújtanak fontos útmutatást.

Várható-e a különböző technikai dokumentumok lefordítása magyar nyelvre?

Igen, de egyelőre nem teljes számban és terjedelemben, arra ugyanis nincs elég erőforrásunk. Több olyan szakember keresett már meg minket, aki segítséget nyújtana ebben, és várjuk további elkötelezettek jelentkezését is. Szeretnénk létrehozni egy olyan fórumot, ahol ezeket a fordításokat bírálni lehet majd, vagy akár segítséget is lehet kérni. Úgy gondoljuk, hogy a jó minőséghez mindenképpen több ember hozzászólására van szükség. Fontos, hogy a szabványok nagy része megjelenjen magyarul is, mert ez segítheti a hazai szakmai terminológia kialakítását. Ami igen lényeges kérdés, hiszen ez később mindennapi terminológiává válhat, és nem mindegy, hogy milyen kifejezéseket használ majd az ember öt-tíz év múlva a webbel, az internettel vagy a jövőbeli hálózattal kapcsolatosan. Például amikor egy olyan programot magyarítanak, amely nagy közösséget céloz meg, és tényleg nagy felhasználói háttérrel rendelkezik, nyilvánvalóan jelentőséggel bír majd, hogy hogyan nevezik el a különféle objektumokat, funkciókat. Ezek az elnevezések hosszú ideig meghatározzák az adott témakört. Ha rosszul sikerül, és magyartalanok lesznek, akkor az egyértelműen a magyar nyelv romlásához vezethet. Ha viszont átgondolt, nyelvtanilag megfontolt javaslatot használnak fel, akkor az a gazdagodását fogja elősegíteni. Mindenképpen nagyon fontos, hogy milyen szakkifejezések születnek ezen a területen is.

Köszönöm a beszélgetést!

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

Minden, amit tudni akarsz a keretekről

Az egykor oly rejtélyes frame-ek ma már minden modern webháztartás kellékei. Egyszerűek, kevés kezelést igényelnek, mégis mutatósak. Ahhoz azonban, hogy teljes mélységben kiaknázhassuk képességeiket, érdemes pár szót (egész pontosan 2008-at) szentelnünk a témának.

Nem akarunk meggyőzni arról, hogy keretek nélkül nem lehet élni, függetlenül attól, hogy nem lehet. Az alábbiakban egyszerűen összegereblyéztünk néhány használható dolgot.

Üssük össze a keretet!

A keretet (**frame**) ugyebár egy speciális fájllal írjuk le, amelyben egy vagy több keretcsoport (**frameset**) található. Egy függőlegesen kettéosztott ablak két keretét a következő fájl írja le:

```
<Html>
<Head>
<Title></Title>
</Head>
<frameset cols="120,*"  frameborder=0  border=0 bordercolor=#000000>
   <frame name="navigal" src="gombok.htm"
scrolling=auto noresize frameborder=0
   marginwidth=0 marginheight=0>
   <frame name="tartalom" src="tartalom.htm"
scrolling=auto noresize frameborder=0
   marginwidth=0 marginheight=0>
<noframes>Ilyen ósdi böngésződ van? Hol élsz jóember?
</noframes>
</frameset>
</Html>
```

Mielőtt „frémelnénk": a **<noframe>** csak az illendőség kedvéért van, amelyik böngésző nem tudja a kereteket kezelni, abban az itt elhelyezett szöveg jelenik meg.
A **<frameset></frameset>** (keretcsoport) megmondja, hogy hogyan osszuk fel a böngésző főablakát. Függőleges és vízszintes felosztást is csinálhatunk, akár egyszerre, és a **framesetek** egymásba is ágyazhatók.
A **frameset cols** tulajdonsága megadja, hogy hány oszlopra osszuk fel az ablakot, és milyen szélesek legyenek az oszlopok, míg a **rows** ugyanezt írja le a vízszintes felosztással kapcsolatban. A keretméreteket többféleképen is megadhatjuk. Írhatunk abszolút, vagyis pixelértéket, megadhatjuk százalékosan, és végül használhatjuk a csillagot (*). A csillag azt jelenti, hogy „a maradék".
A fenti leírásban a bal oldali keret 120 pixel széles, a jobb oldali pedig „a maradék". Mivel a képernyőfelbontás a webpolgár látási képességeinek és pénztárcájának függvénye, nem lehet minden keretet abszolút értékben megadni, mert az csak a mi képernyőnkön fog jól működni.
De ha mondjuk három oszlopot akarunk leírni, akkor:

```
<frameset cols="120,*,2*">
```

Vagyis az első oszlop 120 pixel, a másik kettő pedig a maradékon osztozik egyharmad-kétharmad arányban. Vagyis a csillag elé írt egész számmal megadhatjuk, hogy az oszlopok milyen arányban osztozkodjanak a maradékon.
A sorokkal ugyanígy járunk el.
A **<frameset>** és a **<frame>** tulajdonságainak ismertetését persze megnézhetnéd egy HTML 4-könyvben is, de nem tanácsos, ha túl akarod élni ezt a napot. Ahány könyv, annyiféle leírás: keveredik bennük a szerzők tapasztalata, tapasztalatlansága, a W3C ajánlása és a böngészők valóságos működése.
A **<frameset>** fontos tulajdonsága, hogy van-e **frameborder**, azaz vonalkeret (a kerethatárok megrajzolása), az milyen **vastag**, és mi a **színe**. Ha meg akarunk szabadulni tőle, nem elég semmit sem beírni, ugyanis a böngészőnek mindig vannak saját ötletei, és általában odabiggyeszt egy alapértelmezett vonalkeretet. A **frameborder** értéke **1**, ha akarunk keretet, és **0**, ha nem. A színt persze nem kell megadni, ha letiltjuk a vonalkeretet.

További fontos tulajdonság a **scrolling**, amit ha nem veszünk figyelembe, ronda **gördítősávok** kaszabolják szét oldalunkat. Ennek lehetséges értékei: **no**, **yes**, **auto**. Legjobb a **scrolling=auto** paramétert használni, ez akkor és csak akkor jeleníti meg a gördítősávot, amikor keretünk tartalma nem fér el a keretben. Ha mondjuk navigációs keretünk gombjai kilógnak a webpolgár képernyőjéből, átkozni fog minket, mert nem éri el azokat, ha meg nem lógnak ki, minek a képernyő közepére egy gördítősáv? Persze ha tetszik, az más.

A **noresize** paraméter megadása csak arra jó, hogy a felhasználók rosszalkodó gyerekei ne húzgálják szét a kerethatárokat.

A fenti példában a **<frame>** írja le a tulajdonképpeni keretet, a **name** tulajdonság pedig a nevét adja meg. Ez azért fontos, mert később ezzel hivatkozhatunk rá. Az **src** tulajdonság mondja meg, hogy a keretbe melyik oldal töltődjön be. Itt is szerepel a **frameborder**, amelyet a fenti módon állítunk be. Ha van vonalkeret, akkor - bár nem szabályos - használhatjuk a bordercolor kulcsszót. Mindkét nagy böngésző megjeleníti, igaz, eltérően; végül is ez részükre már fakultatív. Ha nem akarunk keretet, legjobb beírni a **frameborder=0-t**, mert mit lehet tudni. Hasonló a helyzet a **marginwidth** és a **marginheight** tulajdonsággal - jusson majd eszedbe, amikor őrjöngve próbálod eltüntetni a kereteid között megjelenő fehér csíkot! Ha ugyanis nem tiltod meg a böngészőnek, akkor ő odarajzolja a bosszantásodra.

A linkek és a keretek

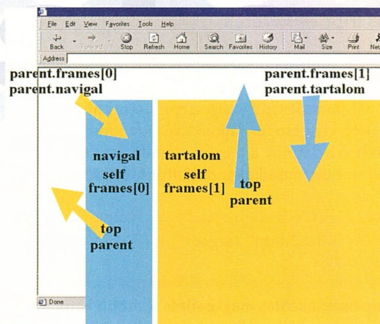
Odáig rendben van, hogy a keretcsoportot leíró fájl megnyitása után mindegyik keretben megjelenik a megfelelő oldal. De hogyan tovább?

A linkek szolgálnak a navigálásra, s ezeknek van egy **target** (cél) tulajdonságuk, amely megmondja, hogy rájuk kattintva hol nyíljon meg a kívánt dokumentum.

Egy egyszerű, kétablakos keretcsoportban viszonylag egyszerű ezzel navigálni. A következő linket a bal keretben helyezzük el, és ez megnyitja a musor.htm-et a jobb oldali ablakban:

```
<A href="musor.htm" target="tartalom">Esti műsor</a>
```

A **target**be a keret **<frame>**-ben definiált nevét írjuk be. A **target** tulajdonságnak vannak a **HTML** nyelv által előre fixált „címei" is. Ezek etimológiájához, valamint a Javascript és a frame-ek különös kapcsolatának felvezetéséhez tekintsd meg a következő ábrát, amely arról is meggyőz, hogy bár Picasso halott, hatása máig él.

(A kék és a sárga hátterű keret közti fehér csíkot elborzasztásként hagytam meg. Tudod: ***marginwidth****!)* A háttérben lévő böngészőablak tartalmazza ezeket a színes kereteket, de a szemléltetés kedvéért most kiemeltem őket „szülőkeretükből". Ugyanis minden böngészőablak végül is egy „egykeretes" keretnek tekinthető. Ez a szülőkeret, vagyis a **parent**. Mondjuk az egyik alkeretedből (amelyet neveznek gyermek-, vagyis child-frame-nek is) egy linkre kattintva azt szeretnéd elérni, hogy eltűnjön a böngészőablak kettéosztása, és a meghívott dokumentum a teljes ablakot töltse meg. Ezt a következő link végzi el:

```
<A href="teljes_ablak.htm" target="_parent">Teljes ablak</a>
```

De! Ahogy a szüleinknek is vannak szülei, ha egymásba ágyazott keretcsoportokat alkalmazol, például először definiálsz két oszlopot, majd az egyiket továbbosztod két sorra, akkor bizony a két sor szülője az az oszlop lesz, amelyből azok felosztással keletkeztek. Ekkor a **_parent** kulcsszó nem azt csinálja, amit szeretnél. Ezért a legfőbb ablakot, amelytől minden keret származik, **top**nak nevezzük, és **_top**ként hivatkozunk rá a **target**ben. A mi esetünkben tehát a **parent** és a **top** ugyanaz, de egymásba ágyazott keretcsoportok esetén már nem!

Aztán ha azt szeretnéd, hogy maradjon meg az ablakod, és a dokumentum egy teljesen új ablakban nyíljon meg, akkor a **target**be a **_blank** kulcsszót kell beírnod! Ez akkor szokás, ha egy másik website-ra mutató linked is van, s nem akarod, hogy a látogatód akaratlanul is végleg elhagyjon. Ha egy keret viszont önmagát akarja „megcélozni", akkor a target értéke **_self** lesz. De még csócsáljuk egy kicsit ezt az ábrát!

http://www.novell.com

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

Minden, amit tudni akarsz a keretekről

Javascript és keretek

Visszatérő probléma, hogy mi van akkor, ha egy linkkel rögtön két keret tartalmát akarjuk megváltoztatni. Kétkeretes ablaknál (mint fent) a legegyszerűbb azt csinálni, hogy a meglévő keretcsoportfájlunkban (mondjuk index.htm) mindkét **src**-t átírjuk a megjelenítendő két fájlra, s más néven elmentjük (mondjuk index2.htm), és ezt hívjuk be a **top** keretbe.

```
<A href="index2.htm" target="_top">Új keretek behívása</a>
```

De ez persze a kérdés megkerülése, és több keret esetén már nem megoldás.
Minden keretnek van egy **URL**-címe, amelyet a **location** Javascript-objektum tartalmaz. Ez megváltoztatható, és ez az eljárásunk lényege.
A böngésző ablakában lévő minden egyes keretnek van egy teljesebb neve, ahogy hivatkozunk rá. Amit mi adtunk neki (navigal, tartalom), az csak a keresztnév. A bal oldali, kék színű keretünk teljes neve **top.navigal** vagy **top.frames[0]**, a jobb oldali sárgáé **top.tartalom** vagy **top.frames[1]**.
Ha cserélni akarjuk a jobb oldal tartalmát, akkor azt mondhatjuk, hogy:

```
top.tartalom.location='uj_tartalom.htm'
```

Ennek mintájára cseréljük ki egyszerre három keret tartalmát!

```
<A href="javascript:
top.frames[0].location='uj_oldal1.htm';
top.frames[1].location='uj_oldal2.htm';
top.frames[2].location='uj_oldal3.htm';> Három keretes csere</a>
```

A frames[] helyére természetesen a „keresztneveket" is beírhatjuk. A linkre kattintva a keretek tartalma megváltozik.
Két bosszantó dolog szokott megesni. Vagy minket hívnak be egy keretablakba, ami méltatlan a mi nagyszerű siteunkhoz, vagy a keresők egy dokumentumunkat adják vissza találatként, és az „csupaszon", vagyis a tervezett keretei nélkül jelenik meg a webpolgárnak.
Az első eset elhárítása a „**szabadulás a más keretétől**", utóbbié a „**kereteink visszaszerzése**" fedőnevet kaphatná.
A második eset megoldása lehet az, hogy a dokumentumunkban „javascriptül" azt kérdezzük: „Tessék mondani, én vagyok a **topframe**?".

Ha a válasz „igen", akkor a top.location tartalmát cseréljük ki annak a (keretcsoportot leíró) fájlnak a címére, amelyiket mi szeretnénk betölteni.

```
<Script Language=JavaScript>
if (self==top) top.location.href="index.htm";
</Script>
```

Ezzel az elterjedt megoldással az a baj, hogy csak saját siteunkon belül működik. Ha ezt az oldalunkat valaki „összelinkeli" egy idegen kerettel, akkor a **top.location**hoz nem férhetünk hozzá! Ez ugyanis sértené a Javascript biztonsági szabályait. Ehelyett azt kell megkérdeznünk: „Tessék mondani, létezik nekem szülőablakom?" Mert ha nekünk nem keretes az oldalunk, és azt a választ kapjuk, hogy „bizony, a te szülőablakod létezik", akkor lépnünk kell valamit, különben idegen keretek között jelenünk meg. Na, akkor lépjünk!

```
<Script Language="JavaScript">
<!--
setTimeout ("lapcsere()", 100);
function lapcsere() {
if (self.parent.frames.length != 0)
self.parent.location="http://az_en_website-om/oldal.htm";}
// -->>
</Script>
```

A scriptet a **<Head></Head>** közé kell betenni!
A **setTimeout** utasítás egy késleltetés, amely időt ad a böngészőnek, hogy magához térjen, majd utána meghívjuk a **lapcsere**() függvényt, amely azt kérdezi meg, hogy a szülőablakunk kereteket tartalmazó tömbje nulla elemet tartalmaz-e. Ha igen, akkor nem keretben vagyunk, ha nem, akkor a szülőablakunk címét átírjuk a sajátunkra, vagyis a végeredmény az lesz, hogy elfoglaljuk az egész ablakot.
Ha viszont nekünk eleve keretes a site-unk, és azt hívják be keretbe, akkor picinykét módosul a program. Ha mondjuk két keretes nyitó oldalunk van, és azt hívja be valaki az ő összevissza keretezett oldalára, akkor nekünk azt kell megkérdeznünk, hogy a mi szülőkeretünk (vagyis amelyikbe behívtak minket) két frame-et tartalmaz-e (**self.parent.frames.length != 2**). Kevesebb nem lehet, hiszen mi magunk két keretből állunk, ha tehát nem kettő, akkor biztos, hogy több, és akkor valami ellenséges keretben vagyunk.

Pontosan ugyanezt a kódot kell betennünk a keretcsoportfájlunk által behívott oldalakba is.
Ezzel viszont egy csapásra megoldottuk a „szabaduljunk az idegen keretektől” és a „ragaszkodjunk saját kereteinkhez” projektet.

Keretek és Javascript-programok

Tudunk már távirányítással tetszőleges keretekbe oldalakat töltögetni, tudjuk a webes szabadulóművész trükkjét. De hogyan tudunk például dinamikus HTML-es hatásokat létrehozni az egyik keretből a másikban?
Mondjuk az egyik keretben ráviszem az egeret egy linkre, és erre a másik keretben jelenik meg vagy tűnik el valami. Tűrd fel az inged ujját, és kezdjük!
Legyen megint a fenti két keretünk navigal és tartalom. Legyen a navigalban egy linkünk, és a tartalomban egy függvényünk, csinalja(). Hogyan férünk hozzá?
Egy példa az onMouseOver eseménnyel:

```
<A href="akarmi.htm"
onMouseOver="parent.tartalom.csinalja()"
```

Vagyis a függvényeknek is van teljes nevük, és ezzel nyugodtan hivatkozhatunk rájuk. Ha a keretcsoportot tartalmazó oldalunkban a <Head></Head> közé elhelyezzük ugyanezt a függvényt, akkor így hivatkozhatunk rá:

```
<A href="akarmi.htm" onMouseOver="parent.csinalja()"
```

Merthogy most a szülőkeretben tanyázik a függvényünk. És ez nagyon-nagyon sok mindenre jó nekünk.
A Javascript egyik betegsége, hogy „elszáll” az oldallal minden. Vagyis ha például egy oldalon összegyűjtünk adatokat, és azokat át szeretnénk vinni egy másikra, akkor ez csak szerveroldali alkalmazással megy, amit szegény halandó webpolgár nem tud legyártani. Vagy esetleg cookie-val, de lehet, hogy ezt meg a paranoid webpolgár letiltja. Ha viszont definiálunk egy változót a keretcsoportot leíró oldalunkban, akkor ahhoz minden fájlból hozzáférhetünk, amit a keretcsoport valamely keretében nyitunk meg. Legyen a navigal és a tartalom keretet leíró oldalunk index.htm. Helyezzük el benne a </Head> elé a következő változóleírást:

```
<Script language="Javascript">
var i=0
</Script>
```

A gombok.htm (amit a navigal keretben nyitunk meg) tartalmazza a következő linket:

```
<A href="#" onmouseover="parent.i=parent.i+1;
alert(parent.i)">Növel és kiír</A>
```

Tegyünk bele a tartalom.htm-be egy másik linket:

```
<A href="#" onmouseover="alert(parent.i)">Ez csak
kiírA>
```

Ha most megnyitod az index.htm-et, ahányszor ráviszed a kurzort a „Növel és kiír” linkre, annyiszor hozzáad 1-et az i értékéhez, és kiírja azt. Ha a másik keretben ráviszed a linkre a kurzort, az meg egyszerűen csak kiírja i értékét.
A példa azt mutatja, hogy bármelyik keretből hozzáférünk, és változtatni tudjuk a változó tartalmát. Ha bármelyik keretbe behívsz egy újabb fájlt, abból továbbra is hozzá tudsz férni a változó értékéhez.
Ne hidd, hogy ez csak akkor jó, ha úgyis keretekkel dolgozol. Arra is használhatod, hogy csinálsz egy olyan keretcsoport-leíró fájlt, amelyben valójában csak egy fájl látszik (mondjuk cols="0,*"), viszont ezzel a trükkel állandóan lesz egy főkereted, amelyben mindenféle adatokat tárolhatsz, és minden későbbi oldaladdal hozzáférhetsz.
Végül az egyik keretből belepiszkálni a másikba arra is jó, hogy például a stíluslapokkal megadott tulajdonságokat - mondjuk a visibilityt - változtatni tudjuk.
Ha a navigalból akarjuk megváltoztatni a tartalomban egy elem láthatóságát, akkor az adott réteget teljes nevén nevezve simán át tudjuk állítani ezt a stílustulajdonságot. De ez itt most hosszú volna az eltérő böngészőverziók miatt, ezért csak az IE5.x-re, az Ns6.x-re és az ennél újabb verziókra adom meg a megoldást.
Ha a tartalom.htm-ben van egy

```
<div id="lathato" style="visibility:hidden"><img
src="akarmi.jpg "></div>
```

képünk, amely nem látszik, és a gombok.htm-ben van a következő link

```
<A href="#" onmouseover="parent.frames[1].docu-
ment.getElementById('lathato').style.visibility='visi-
ble'">Látszódj!</A>
```

- akkor a kurzort a Látszódj! link fölé mozgatva a jobb oldali keretben láthatóvá válik az akarmi.jpg.

ink

1000-nyi link papíron!

inkább legink ább

internet kalauz

Nem szeret sorba állni az újságosnál?

Van megoldás!

Rendelje meg, és minden hónapban a postaládájában találja a CD-melléklettel kibővült egyetlen magyar internetes életmódmagazint.

Kérjük, az alábbi adatokat akár e-mailben (ekiss@prim.hu), akár postán (Prím, 1118 Budapest, Ugron Gábor utca 35.), akár faxon (+36-1-248-3250) juttassa el Kiss Éva kolléganőnknek.

FILM • JÁTÉK • MACI • BUTIK • RANDEVÚ • SZEX • SZTÁR

Előfizetési megrendelés

Megrendelem az Internet Kalauzt 2003. .... hónaptól .... példányban

1 évre 5472 Ft ☐ fél évre 2736 Ft ☐ negyedévre 1368 Ft ☐

Az összeget a számla kézhezvételétől számított 8 napon belül átutalással ☐, illetve csekken ☐ (a megfelelő megjelölendő) kiegyenlítem.

Kézbesítési név: .... **Telefon:** ....

E-mail: ....

Kézbesítési cím: ....

Számlázási név: ....

Számlázási cím: ....

Dátum: .... **Aláírás:** ....

Interaktív könyv SMS-versekkel

Digitális üzenetek a költőnek

Szalay Dániel

A nyári könyvhéten mutatták be *Turczi István* költő-műfordító interaktív verseskötetét, az „**SMS 66 kortárs költőnek**" című gyűjteményt, amelyet 66 kortárs költőhöz írt. Az irodalmi alkotás különlegessége, hogy a **rádiótelefonokról** ismert rövid szöveges üzenetek (**SMS-ek**) műfaji korlátait szem előtt tartó, **1-3 SMS-nyi írásokat tartalmaz** - olyan, mint egy nyomtatott elektronikus faliújság vagy egy SMS-fal. A papírra vetett és kötetbe rendezett üzenetek igazi ereje a nyilvánosságban rejlik, hiszen a telefonon elküldött üzenetekkel ellentétben ezeket a rövid „**mobilalkotásokat**" a kötet kézbevételével bárki elolvashatja, tehát a **short message**-ek itt átlépik a digitális szakadékot, és olyan emberekhez is eljuthatnak a különleges versek, akiktől távol áll a technika.

A **médiakonvergencia**, a médiafajták keveredésének korszakát éljük, amikor hétköznapivá válik, hogy az interneten hallgathatunk egy **rádióműsort**, vagy például SMS-t küldhetünk a **televíziók** teletextjébe, amely automatikusan országszerte megjelenik a készülékeken. A **mobiltelefon** elterjedésével kialakult egy olyan generáció, amely **mindennapi kommunikációjának** meghatározó eleme lett a kapcsolattartás e sajátos módja; ma már munkánk, magánéletünk, kultúránk részévé váltak a készülékek és a **GSM-táviratok**. A kötet nyelvünk rövid szöveges üzenetekhez alkalmazkodó világából nyújt érdekes ízelítőt azzal, hogy **SMS-verseket** tartalmaz, ami tulajdonképpen egy teljesen új, **hipermodern irodalmi műfaj** megjelenését is jelenti.

A rövid versek szikárságát *Lévai Ádám* **fekete-fehér grafikái** oldják, az SMS világába csempészve közeljövőnk képes-szöveges üzeneteinek hangulatát, vagyis a képekkel is díszített versikék világa előrevetíti az **MMS** műfaját is, amikor az üzenet mellett képet, sőt később mozgóképet és hangot is küldhetünk.

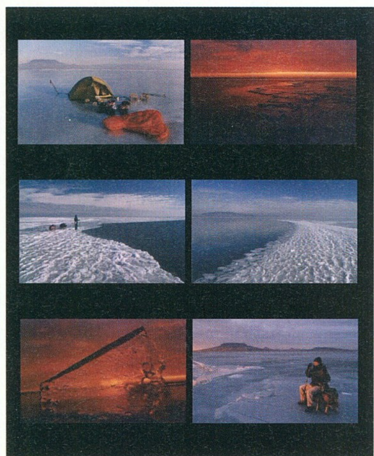
Az **Orpheusz Kiadó** gondozásában és egy távközlési szolgáltató támogatásával megjelent könyv érdekessége továbbá, hogy kihasználva a mobiltelefonban rejlő interaktivitást, a „**címzettek**" és a versek olvasói SMS-ben fejezhetik ki véleményüket, és oszthatják meg gondolataikat, küldhetik el válaszverseiket egy mobilszámra a nyomtatásban megjelent SMS-költeményekről.

Szalay Dániel / dszalay@webmester.hu

Mesésen jó magyar honlapok

Nemrégiben a Europrix webverseny nemzetközi döntőjébe bejutott két magyar fejlesztésű multimédiás honlap. A történet már-már mesébe illő, hiszen a nemzetközi zsűri a 33 európai országból érkező mintegy 600 pályázat közül választotta ki az általa legjobbnak tartott 30 internetes kikötőt. A két magyar oldal közül az egyik egy fotográfus lapja, míg a másik egy meseportál.

Október 9-én a rangos Frankfurti Könyvvásáron is bemutatta a Europrix Fesztiváliroda (www.europrix.org) azt a 30 multimédiás alkotást, amelyet a nemzetközi zsűri a döntőbe juttatott. A Europrix 2002 díja arról tanúskodik, hogy az adott honlapot sokszínűnek, élvezetesnek és értékesnek találták. A weblapokat az alábbi szempontok szerint ítélték meg: a tartalom minősége és átfogó jellege; a felhasználás gördülékenysége: könnyű eligazodás, tájékozódás, átláthatóság; a hipermédia nyújtotta értéktöbblet; vonzó megjelenítés: esztétikai érték; a technikai megvalósítás minősége.

A www.fotografus.com *Szabó Zoltán* fotóművész honlapja, a www.egyszervolt.hu pedig egy meseportál. Mindkettőt az eFestival Projektiroda (www.eFestival.hu) nevezte be a Europrix-re, az eFestival 2002 hazai multimédia-verseny többi nyertesével együtt.

Fénykép és design – no meg ami a sikerhez kell

A fotografus.hu egy egyéni honlap, amely Szabó Zoltánt és díjnyertes fotóesszéit mutatja be. Olyan, mint egy virtuális műterem. A Bajkál-tóról, Tibetről, a maja indiánokról, *Bodor Johanna* táncművészről, a téli Balaton átszeléséről és Badacsony borairól készített képek moziszerűen meg is elevenednek a honlapon, amely egyszerre tud izgalmas és visszafogott lenni. Kétségtelen, hogy készítőjének volt mersze elszakadni a divatos trendektől, a harsánységtól és az igénytelenségtől. Anyaga folyamatosan bővül, és angol nyelven is hozzáférhető. A látvány mellett meghatározó eleme a zene, az animáció, sőt még a tördelés is – ez Szabó Zoltán szerint azért fontos, mert azt szerették volna, ha ezzel is tovább finomítják a képek által közvetített életérzéseket, hangulatokat.

A weblap egyetlen hátránya egyben előnye is: megtekintéséhez Flashre van szükség, ami a zene és a mozgó látványosságok miatt nélkülözhetetlen. A Flash igénybevétele nélkül egy régimódi, kevésbé látványos weblappal találkoznánk. A fotóművész, ahogy elmondta, elsősorban

papír alapú kiállításokban gondolkozik, ezért is rendhagyó, hogy portfóliója a neten ilyen interaktív formában is elérhetővé vált. Szabó Zoltán fényképész, *Lévay Balázs* designer: Zoltán ötletes fényképei és Balázs barátságos designja elvezetett a sikerhez. Mindez igazi csapatmunka eredménye.

Igény az igényes mesére

A www.egyszervolt.hu értékben és tudásanyagban egyaránt gazdag anyagot kínál óvodásoknak, kisiskolásoknak, no és persze szüleiknek. Alapvetően négy alappillérre épül az oldal: nép-

mesék és mai mesék, válogatás magyar költők verseiből, gyermekek hangos előadása – talán ezek nevezhetők a honlap legfontosabb részeinek. Ám gondoltak az egészen kicsikre is: nekik oktatójátékokat építettek a lapba. A portál persze további szolgáltatásokat is tartalmaz: kapcsolattartásra, interaktív meseírásra, rajzversenyre lehetőséget adó levelezést, CD-ROM-okat, honlapokat, könyveket és gyermekprogramokat ismertető ajánlót, kézügyességet fejlesztő játékokat, valamint bábos, rajzfilmes és a színjátszás kulisszatitkaiba betekintést nyújtó műhelyrovatot is találunk. A programajánló különösen hasznos lehet, mivel segítségével a szülők megtervezhetik a család kellemes szabadidő-eltöltésé-

nek módját is – méghozzá az interaktív kereső segítségével igen egyszerűen választhatják ki, hogy hová menjen a família. Ráadásul mindezt igen barátságos környezetben, csiripelő madarakkal és egyéb kedves állatkákkal teli rétet ábrázoló, beszélni is tudó menüből érhetjük el. Biztos vagyok benne, hogy ez a weboldal rabul fogja ejteni fiatalabb olvasóinkat vagy idősebb olvasóink gyermekeit. Sőt e sorok szerzője töredelmesen bevallja, hogy őt magát is megfogta az oldal egésze, és azt reméli, hogy tartalma a jövőben bővülni fog, hogy még több legyen rajta a meghallgatható, elolvasható mese. A site egyébként nagy népszerűségnek örvend, ottjártamkor a számláló

már a 309 ezredik látogatón is messze túlhaladt! *Pintér Róbert*, az egyszervolt.hu egyik alkotója (aki nem azonos az ITTK ismert fiatal kutatójával) a lappal kapcsolatosan úgy fogalmaz, hogy a készítők a „szülői oldalt" képviselik, azaz igyekeztek emberléptékű, jópofa, ötletes anyagokkal felépíteni a honlapot. Horrornak, vérnek az egyszervolt.hu-n nincs helye! Pintér arról is szólt egy rádióműsor keretében,

hogy úgy érzi, a televízióból sajnos kiszorultak az igényes mesék, és csak a közszolgálati adón lehet viszontlátni egy-egy értékesebb gyermekműsort. Ez a weblap pontosan ezt a sajnos nagyon is létező, tátongó űrt próbálja betölteni. Azt a világot szeretnék visszahozni, amikor az édesapa még igényes mesét olvasott a gyerekének – persze tisztában vannak azzal, hogy a számítógépek világában ez nem könnyű feladat. És éppen ezért hozták létre ezt az interaktív, színes, hangos, tartalmas site-ot.

Az Internet Kalauz e havi CD-mellékletén bele lehet hallgatni a Modem idők számítógépes rádióműsor két adásába is, amelyben a fotografus.com-ról (október 17.) és az egyszervolt.hu-ról (október 31.) is szó esett.

Van egy óránk az Ön számára

Az elmúlt hónapokban a weblapok szemlézése közben „órákat töltöttünk" a különféle óramárkák, óraforgalmazók honlapjain, s lassan egyfajta sorozat kezd kialakulni a „time is money" típusú cikkekből. Nem tudjuk, hogy van-e olvasóink között olyan, aki sokallja, mi igazából nem, hiszen egy remekbe szabott kronométer önmagában is esztétikai látványosság, hát még akkor, ha azt egy megfelelően megtervezett weboldallal ötvözik.

Az órásmesterek és a webmesterek ilyen óramű-pontosságú találkozása a www.seiko.hu is, amely hivatalosan a **TMC Kft.** weboldala. A TMC a **Technology Marketing Consulting** rövidítése, és az oldalon olvasható cégtörténet szerint 1992. április 1-jén lett a **SEIKO** óracsoport hivatalos és kizárólagos magyarországi nagykereskedője.

A cégtörténet menüpontja a TMC-nél kicsit nagyobb teret szentel a SEIKO márkának, és hát ez már csak azért is jogos, mert tíz esztendő helyett **121 évet** kell áttekinteni. Csak a főbb évszámok:

1881 – a cég alapítása K. Hattori and Co. Ltd néven;
1892 – a falióragyártás megkezdése;
1921 – a karóragyártás megkezdése;
1924 – a SEIKO márkanév megjelenése;
1965 – a világ első kvarcstopperórájának bemutatása;
1969 – a világ első kvarckarórájának bemutatása;
1972 – a világ első női kvarckarórájának bemutatása;
1973 – a világ első digitális kvarckarórájának bemutatása;
1982 – a világ első tv-képernyővel kombinált karórájának bemutatása;
1982 – a LORUS márkanév bemutatása;
1984 – a világ első számítógéphez csatlakoztatható karórája;
1988 – a világ első generátorral működő automata kvarckarórája;
1994 – a KINETIC szerkezet bemutatása;
1998 – a világ első KINETIC chronograph karórájának bemutatása.

Az új évezred még nem hozott új technológiát, de üzleti sikert igen: az idei labdarúgó-világbajnokság hivatalos időmérője a SEIKO volt, és a téli olimpián is főszereplővé vált. A SEIKO soha nem tartozott a feleslegesnek is minősíthető luxuskategóriába, ugyanakkor mindig megvolt a maga értéke, amit a megbízhatóság, a minőség alapozott meg. Ezért nem úgy hamísították, ahogy a **Rolexet** vagy az **Omegát**, hanem ügyeltek bizonyos részletekre: a nyolcvanas években Magyarországon is kapható, **SFIKO** feliratú hasonmások végül is megkülönböztették magukat az eredetitől, ám azok, akik nem figyelték meg alaposan a számlapot, bizonyosan nem vették észre a hiányzó vonalkát... Egy barátom erre építette udvarlási stratégiáját: minden újdonsült barátnője számára volt egy frissen vásárolt, olcsó SFIKO-ja, amelyet a megfelelő pillanatban dühösen csatolt le, és hajított ki a száguldó kocsi ablakán, szótlanul érzékeltetve, hogy ha már egy SEIKO is megáll (vagy késik, vagy siet), akkor vége a világnak... Nos, nem sok hölgy akadt, aki eme grand seniori non chalance szemlélőjeként estére ne adta volna meg magát...

A SEIKO-t a fenti történet ellenére sem nevezhetjük **„nőző"** órának, hiszen nagyon szép női, sőt azon belül ékszer jellegű darabokat is kínál a gyár, ráadásul elviselhető áron. Ha azonban nem keressük meg a seiko.hu oldalon ezeket a speciális csodákat, hanem egyszerűen csak magunk elé képzelünk egy ilyen időmérőt, akkor az inkább a márkanév vonalait tükröző, férfias egyszerűségű és racionalitású, letisztult formavilágot idézi elénk, amelyben még a műszaki újítások, csodák is csupán a háttérben bújnak meg. A SEIKO sok szabadalmának egyike, hogy korszerű órái azt is érzékelik, ha tulajdonosuk éppen levetette, és egy fiókba helyezte őket: ilyenkor a számlapon pihennek a mutatók, s nem fogy feleslegesen az elem energiája. Majd amikor újra megmozdítjuk a karórát, minden mutató a helyére áll, a szerkezet elkezd járni, hogy mindaddig, amíg mozgásban van, megint pontosan mutassa a pihenő alatt csak **„fejben"** mért időt. Ezt a **KINETIC** elnevezésű megoldást megtalálhatjuk a TMC által forgalmazott **LORUS** órákban is, ami nem csoda, hiszen a LORUS úgyszintén a SEIKO márkaneve, elsősorban az olcsóbb kategóriákban.

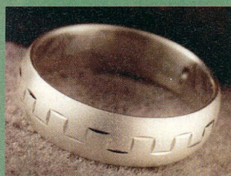
www.seiko.hu

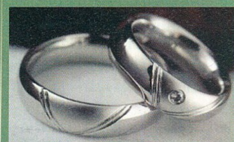

Ékszerlap

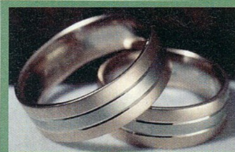
Ha valaki a kertjében ásva olyasmit találna, mint amit a www.splendor.hu/html/Konelkuli7.htm oldal mutat, bizonyára azt hinné, hogy középkori kincsre bukkant, és rohammunkában folytatná az ásatást a további értékek után...

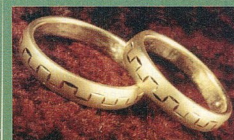

Pedig ha ilyet találunk, inkább arra kell gyanakodnunk, hogy a múltkori kerti parti valamelyik vendége elejtette azt a gyűrűt, amelyet esetleg az előző héten vásárolt a **Splendor ékszerboltban**, ahol **fantasztikus formagazdaságban** kínálják – természetesen az egyéb ékszerek mellett – a kő nélküli gyűrűket is. Ezek különlegességét az **antikolás**, a számtalan **színkombináció**, a **galvanoplasztikai eljárások**, a többféle **mattítás**, **vésés** vagy egyszerűen csak a **formák kavargása** adja meg.

Az, hogy az említett gyűrűt több évszázadosnak néztük, azzal magyarázható, hogy a Splendor ötvösműhelyében folyamatosan **gyűjtik a legszebb ékszerek fotóit, és katalogizálják azokat**. Az így felhalmozott, elképesztően nagy mennyiségű fotó mindenféle stílusú és funkciójú, igényes ékszert bemutat. Ezeket kívánságra ötezer-ötszáz forintért **CD-re másolják**, így bárki otthonában választhatja ki, hogy melyik gyűrűt készítteti el a minta alapján szíve választottjának, mondjuk a közelgő karácsonyra.

A Splendor ötvösműhely (amelyet egy fiatal kézműves házaspár, *Nagyné Ráski Orsolya* és *Nagy Dániel* alapított 1996-ban) idei sikere a **„Tahiti Gyöngy Trófea”** nemzetközi szakmai versenyen való részvétel volt, amelyen országos kategóriagyőzelmet aratott. Ezzel a versenymunka továbbjutott a világszintű megmérettetésre, **New Yorkba**, ahol bizonyára rácsodálkoznak a találékony névadásra is, hiszen a cég neve az angol splendour (vagyis nagyszerűség, ragyogás, pompa) és a d'oro (arany) szavak ötvözete.

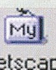

A **www.splendor.hu** oldalon sajnos nem tudjuk még e-commerce megoldással lebonyolítani az ünnepi ékszervásárlást, de érdemes felkeresni a weblapot, hátha akad valami, amiért megéri kiautózni-kibuszozni **Budakeszire**, ahol a műhely és a bolt található.

Free hands

Sokan szeretik a free dolgokat. Free szoftver, freemail, freeweb, taxfree stb.
Amiről most szólni szeretnénk, az ugyan nem ingyenes termék, nem mentes az adótól sem, mégis szeretnivaló: ez a free hands, vagyis amikor úgy hallgatjuk mobiltelefonunkat, úgy kommunikálunk számítógépünkkel vagy azon keresztül másokkal, hogy közben szabad a kezünk a gépelésre, illetve tetszőleges egyéb tevékenységre.

Azok közül, akik felszabadítják a kezünket, a dobogó legfelső fokát hosszú évek óta a Plantronics foglalja el. A Plantronics, amelyet Magyarországon a Quantum-R képvisel, már akkor rámozdult a fülhallgatók, fejbeszélők gyártására, amikor még a Bluetoothnak (sőt a mobiltelefonnak) híre-hamva sem volt, és a fejbeszélőket csak titkárnőknek lehetett ajánlani, akiknek diktafonon vagy éppen telefonon keresztül diktált a főnökük. A régi fülhallgatókorszak minőségi változáson ment keresztül, amikor elterjedtek a mobiltelefonok, és amikor az Ericsson drótnélküli kapcsolatteremtő szabványát, a Bluetootht szinte mindenki elfogadta. A Plantronics azon kevés cég közé tartozik, amely ezután nemcsak talpon, de élen is tudott maradni. A közelmúlt egyik, ezt bizonyító híre: *a Plantronics M1000 győzött, és az 1. helyezést érte el 6 hasonló Bluetooth-készülék közül a Computer Bild magazin legfrissebb tesztje szerint.*

A Computer Bild a győztest nemcsak tökéletes – a szél, a forgalom és egyéb zajok által alig befolyásolt – hangminősége alapján emelte ki, hanem egyéb paraméterek alapján is. Például a lap megállapítja, hogy a tesztelt készülékek közül ez az egyetlen, amelyben az elemet a felhasználó is egyszerűen ki tudja cserélni.

Hogy mit kell tudni róla a tesztgyőzelmen túlmenően? Nos, a Plantronics M1000 drótnélküli fejbeszélő kompatibilis az összes Bluetooth (V1.1) szabványú mobiltelefonnal. Rendkívül könnyű, tömege kevesebb mint 27 gramm. Mindkét fülre egyszerűen „konfigurálható", a könnyű, flexibilis fülkampó kényelmes viselést biztosít. A helyes irányba állítható, zajszűrővel ellátott mikrofon biztosítja a megfelelően tiszta és minőségi digitális hangzást. Két és fél óráig lehet vele beszélni újratöltés nélkül, de ha nem beszélünk, 60 óráig is kitart az elem, amelyet az intelligens töltővel használat közben is feltölthetünk. Akár 10 méternyire el lehet távolodni a telefonkészüléktől vagy a notebooktól, ráadásul a beszélgetés védelmét az esetleges lehallgatás ellen digitális kódolás biztosítja.

Ha valaki többet akar megtudni a mobiltelefonokhoz, mobilszámítógépekhez egyre inkább nélkülözhetetlen, korszerű headsetekről, ha valaki vágyik a „free hands feelingre", annak a **www.headset.hu** oldalait ajánljuk figyelmébe.

Szivarnet

Mit szív az a buszmegállóban füstölgő ember, aki felszállás előtt elhajítja a „bűzrudacskát”, és rátapos? Ugye, mindenki azt vágja rá, hogy cigarettát! Még elképzelni sem nagyon lehet egy ilyen szituációt szivarral.

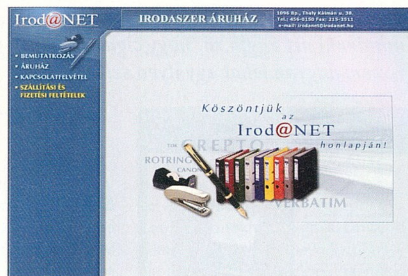
A szivarhoz bőrfotel kell, nyugalom, lehetőség szerint társaság: a szivarozás **szertartás**. Ma már **Budapesten** is akad néhány klub, ahol a tagok akár **széfet** is bérelhetnek márkás szivarjaiknak, s amikor betérnek vendégeikkel, kinyithatják a kincstárat, és **hódolhatnak a szenvedélynek**. Egy ilyen széf havonta néhány tízezer forintba kerül, de a formai hasonlóság ellenére nem valami postafiókról van szó: itt a **hőmérséklet**, a **levegő páratartalma** is kulcskérdés, a szivarok ugyanis állandó gondoskodást igényelnek. Ha valakinek nincs még saját szivarszéfje egy szivarszobában, hát tartson otthon **humidort**, s abban őrizze kincseit, különben hamar értékét veszíti az esetleg szálanként is több ezer vagy több tízezer forintért megvásárolt élvezet.
Na, de hol szerezzük be humidorunkat vagy éppenséggel a belevalót? Természetesen a neten. **A Szivarneten.**
A **Két Szivar** nevű vállalkozás 2002 májusában kezdte el tevékenységét a magyar piacon, és augusztusban már az internetes értékesítést is elindította a **www.szivarnet.hu** oldalon.
A cég gépi, illetve prémiumkategóriájú szivarok forgalmazásával foglalkozik.
A gépi szivarok skálája a szivarkától a prémiumminőséget és -méretet megközelítő semi-prémiumig terjed. A márkacsaládok: **Phillies, Dutch Masters, Wolf Brothers, Hav-a-Tampa, House of Windsor, Miami Suite, Caribbean Rounds.**
A prémiumon belül dominikai szivarok szerepelnek a kínálatban, köztük az abszolút csúcsminőséget képviselő **Macanudo** márka. Az **Anillo De Oro** szivarok több nemzetközi összehasonlításban is megállták a helyüket, de a **Don Sebastian** is egyre növekvő népszerűségnek örvend, csakúgy, mint a **Fuego Cubano**. A **Te-Amo** szivarok generációkon át megőrizték eredeti minőségüket, markáns ízüket, s így méltán tették világhírűvé a **San Andres-völgyben** termelt dohányt. Csak az igazán műértők képesek élvezni azt a páratlan aromát és egyedülálló zamatot, amelyet a Te-Amo biztosít számunkra. És hogy e különlegességek beszerzésekor se kelljen otthagynunk bőrfotelunkat, megszakítva kedvenc foglalatosságunkat, a Két Szivar a **megrendelt áruk házhoz szállítását is vállalja.**

Karácsony közeledtével ajándékozási gondjainkon segíthet a Szivarnet weboldalának felkeresése, ahol a szivarozáshoz elengedhetetlen kellékek széles választéka megtalálható: szivarvágók, tartók, bőr és fa szivartokok, öngyújtók, humidorok és hamutartók is szerepelnek a kínálatban.

www.szivarnet.hu
www.szivarnet.hu
www.szivarnet.hu

Mi kerül a kosárba?

Nem állítható, hogy az egyetlen, ma már több hasonlót is találhatunk a weben, de végül is ez a cél, hiszen offline bevásárlásainknál szintén előnyös, ha van választék, ha benézhetünk hol az egyik, hol a másik áruházba.

Mi most az irodaszerboltok közül az **Irod@Net Irodaszer Áruházba** néztünk be, amelynek címe: **www.irodaszer.hu**. A cég 1997-ben alakult, elsősorban a gazdasági társaságok és közületek teljes körű irodaszer-ellátása céljából, az internet adta lehetőségek kihasználásával. Az áruház tervezésekor a legfontosabb szempont a **gyorsaság**, az **áttekinthetőség** és az **egyszerű kezelhetőség** volt, így a site-ot a puritán célratörőség jellemzi. Nincs sok menüpont, egy rövid bemutatkozás, a szállítási és fizetési feltételek leírása, lehetőség a kapcsolatfelvételre és maga az áruház. Ez utóbbiban pedig árucsoportok: **háztartási áru, irattárolás, irodaszer, irodatechnika, írószer, iskolaszer, papír, számológép, vizuáltechnika**. A kilenc árucsoport közel félszáz alcsoportot takar, s ezekben találhatók maguk a kosárba rakható termékek: például faxpapírok, radírok, füzetek, szalagos Casio számológépek, dossziék, iratrendezők és több száz más irodai technikai eszköz. Az egyes alcsoportokon belül dönthetünk, hogy ábécé szerinti, ár szerint növekvő vagy esetleg csökkenő sorrendben akarjuk-e megnézni az árukat, de természetesen mód nyílik arra is, hogy a már ismert termék nevére rákeressünk.

Ami a kosárba került, azt **24-48 órán belül** házhoz szállítják, és ekkor kerül sor a számla kiegyenlítésére. A törzsvevők fizethetnek átutalással is, s egy térkép található az oldalon azok számára, akik inkább helybe jönnek a kosár tartalmáért.

Két kerékkel hetedhét országban

A www.kellys.hu hétnyelvű főoldalának megtekintése közben elgondolkodtam: mire is volt jó, hogy a szlovák, a cseh, a lengyel, a magyar, a jugoszláv, a litván és az angol betűjelek közül a magyart választottam, hiszen a biciklimárkák világában eléggé nemzetközinek tűnik minden egyes szó, a sorozatok és azon belül a típusok mind angol elnevezésűek. Első ránézésre a meglehetősen sok típust tartalmazó oldalon egyetlen magyar szót sem találtam, míg végül majd kibökte a szemem a felső menüsor: termékek, árjegyzék, forgalmazók, cím. Hát erre. (Érdekesség, hogy ha valaki a www.kellys.pl-t üti be, akkor egyből a lengyel verzió második oldalára jut, ahol viszont még ezt a felső menüsort sem lokalizálták. Bár mélyebben akadnak lengyel szavak, itt fenn azt olvashatjuk, hogy products, price-list, representation, adress...)

A dolog nyitja az angol site-ban rejlik: ott a forgalmazók oldalán ugyanis nem az adott ország térképe jelenik meg, azon belül pedig a régiók vagy a megyék, hanem a másik hat ország neve. Ebből ki lehet találni, hogy az angol terméknek készült egy olyan ismertetője, amelyet lényegében hasonló módon látnak a jelzett kelet- és közép-európai országokban.
Hát akkor nézzük, mi vonatkozik mindebből Magyarországra! Nos, a Kelly's kerékpárokat 18 helyen forgalmazzák, a hat fővárosi bolt mellett van elárusítóhely Győrben, Pápán, Székesfehérváron, Sopronban, Pécsett, Nyergesújfalun, Mosonmagyaróváron, Géncsapatiban, Fertőendréden és Esztergomban – néhol nem is egy. Az árak nagyon széles skálán mozognak, a csúcsmodell túl van a millión, de már félszázezerért is hozzá lehet jutni egy Kelly's márkájú bringához.
Hogy mit tud a kinesium-premium-alumíni-um vázra épített, Sabotage nevű csúcsmodell, azzal kapcsolatban nem merülnék bele a részletekbe, a szakértőknek feltehetően mindent elmond a **www.kellys.hu/2002/h/sabotage.htm** oldal. A többi márkanévből hasonlóképp képezhető URL; ha valakinek éppenséggel nem éri el az ötvenezret a biciklire szánt spórolt pénze, akkor a proton, illetve a sphera szavakat érdemes beírnia a fenti webcímbe a sabotage helyére.
Kapcsolódó címként a **www.shimano.com** az ajánlat, ami nem csoda, hiszen az összeállításokban, legyen szó váltóról, fogaskoszorúról, csapágyról, hajtóműről vagy akár pedálról, elég gyakran találkozunk a Shimano – természetesen különféle kategóriába tartozó – termékeivel.
Szólnunk kell a biciklis trikókról, nadrágokról, sapkákról, vázakról stb., amelyeket minden oldal csak úgy nevez, hogy *accessories,* vagyis ezt nem fordították le plusz hat nyelvre. A kiegészítők, kellékek sajnos nincsenek árral és pontos termékleírással definiálva, mint a mountain bike-ok, de feltüntetésük a honlapon jelzésértékű: feltehető, hogy a felsorolt boltokban ezeket is megkapjuk.
Azoknak, akik beleszeretnek a Kelly's kétkerekűekbe, számítógépezés közben sem kell lemondaniuk a hegyi bicikli szép látványáról: az oldal kiegészítő szolgáltatásai közé tartozik, hogy a kerékpárok fotói képernyővédőként letölthetők.

Karácsonyi kívánság

Jó egészséget!

A www.hazipatika.com 1999 áprilisában indult, a magyar nyelvű weblapok közül először szolgáltatva az interneten egészségügyi információkat kifejezetten nem szakmai közönség részére. Az oldal már működésének első időszakában az egészségügyi információkat keresők legismertebb magyar nyelvű weblapja lett, mára átlagosan havi százezer látogató keresi fel, közel 33 500 regisztrált felhasználója van, és havonta egymillió oldalletöltéssel büszkélkedhet.

Népszerű szolgáltatásai – **hírlevél**, **orvosi tanácsadás**, **fogyókúraprogram**, **kalkulátorok** stb. – a kezdetektől fogva ingyenesen elérhetők az interneten böngészők számra. A site mindemellett a különböző betegségekben szenvedők számára **speciális szolgáltatásokat** (pl. az orvos válaszol) és fontos információkat is nyújt.

Az oldalt **naponta frissítik**, a tartalom hiteles, közérthető, az archívumban **téma és kulcsszó** szerint lehet keresni közel ezer cikk között, több mint hatvan témában. A **Gyógyszerkereső** név szerint, szótöredék vagy hatástani besorolás alapján teszi lehetővé a kutatást a több mint háromszáz vény nélkül kapható (**OTC**) gyógyszert és azok aktuális árait tartalmazó adatbázisban. Az **Egészségügyi lexikon** közel ezerötszáz címszót tartalmaz, ami az egészségügyi szakkifejezések közötti tájékozódást segíti. Ezenkívül olvashatunk **napi híreket, érdekességeket** az egészségügy világából, és a site-on egyedi rovatokba rendezve megtalálhatók a kiemelt, **sokakat érdeklő témák részletes leírásai** (például meghűlés-megfázás, egészség télen, egészség nyáron, fogamzásgátlás, pollenjelentés stb.) interaktív kalkulátorokkal kiegészítve.

A **HáziPatika** hírlevele heti rendszerességgel közöl az egészségüggyel kapcsolatos rövid híreket és érdekességeket e-mailben, amelyek az archívumban visszamenőleg is elolvashatók. A klubéletet a látogatók interaktív **„üzenőfüzete"**, a fórum biztosítja több mint húsz témacsoportban.

Hasznosak a **Jó tudni** címszó alatt összegyűjtött címek és telefonszámok, amelyeket valóban jó tudni (orvosi ügyeletek, patikák, sürgősségi fogamzásgátlási ambulanciák stb.).

Egészségbolt

Az Egészségbolt (**www.hazipatika.com/store**) a HáziPatika site-ján belül működik, és közel **ezer egészségügyi terméket kínál**. A választékban megtalálhatók könyvek, videokazetták, nem receptre kapható gyógyhatású készítmények, különböző kenőcsök, étrend-kiegészítők, fogyókúrás, arc- és testápolási, valamint intim termékek.

A **karácsonyi ajándékozáshoz** kínálnak hasznos és ötletes tippeket a kiemelt akciós áruk, amelyeket **2002. december 31-éig** rendelhetünk meg csökkentett összegért. **A regisztráció ingyenes**, csak a termékért és a szállításért kell fizetni. Lehet kérni postai utánvétet vagy házhoz szállítást futárral. A vásárlás során **bónuszpontokat** is gyűjthet a látogató: egy pont bruttó 50 forint kedvezményt jelent, ami a későbbiekben levásárolható.

weboldala ink

Rakd össze márkás számítógépedet!

Autós témában már nem ritka az olyan weboldal, amelyen saját magunk rakhatjuk össze a különféle extrákkal felszerelt járgányunkat, és a rendszer azonnal ki is számítja, hogy mennyi a listaár, egyes helyeken pedig talán még a megrendelés is leadható. Az autók mellett leginkább a számítógépek kínálnak hasonló lehetőséget, hiszen az ember előre el tudja dönteni, hogy milyen alaplappal, mennyi RAM-mal, mekkora winchesterrel, milyen hang- és videokártyával szeretné a családját (vagy magát) meglepni karácsonyra, és a többi már nem érdekes... Egy számítógépet (pláne, ha márkás) még annyira sem kell személyesen megnézni a szalonban, mint egy autót, tudjuk már, hogy milyen, elég, ha küldik...

Nos, létezik ilyen lehetőség: a világ egyik legsikeresebb, legtöbbet eladott PC-jét, a Dellt már jó ideje igényeinknek megfelelően összerakhatjuk a magyar képviseletet ellátó **Humansoft honlapján** (**www.humansoft.hu**). Az általunk konfigurált gépet azután „igaziból" **Írországban** építik meg, s kb. két-három hét alatt érkezik meg **Magyarországra**, úgyhogy aki karácsonyra a fa alá szeretné tenni, siessen!

A technika az, hogy átugorjuk (vagy előbb elolvassuk) a céges híreket, és rákattintunk az **áruházra mutató** linkre, vagyis bemegyünk a **www.humansoft.hu/online/index.php** oldalra. Ott kiválaszthatunk sok mindent, de ha nekünk asztali PC-re van szükségünk, akkor nyilván azt fogjuk, és elindulunk az **Optiplex GX260** irányába.

Az első legördülő menü megmutatja, hogy milyen alapokra építkezhetünk. Ha elég egy **1,7 gigahertzes Celeron**, akkor azt százezer körül megkaphatjuk alapkonfigurációban (persze kell még hozzá RAM, winchester, ami nincs benne a százasban), de kérhetjük **2,4 gigahertzes Pentium 4-essel** is. Ezután választhatunk plusz-RAM-ot, nagyobb winchestert, sőt mindjárt másodikat is, esetleg CD-író, DVD-olvasó combomeghajtót, floppy helyett 250 megabájtos Zip-drive-ot, 19 colos flatmonitort, megfelelő video- és hangkártyát, hangszórókat, mindehhez csúcskategóriájú kiszállítást, garanciát és üzembe helyezést. Vagyis ha a **legszuperebb gépet** akarjuk, akkor az induló száz-egynéhány ezer helyett egymillióért is felépíthetjük a PC-t!

A feltüntetett összegek egyébként listaárak; webes felületen (talán a konkurencia miatt) általában minden cég ceruzája egy kicsit vastagabban fog, a helyszínen rendszerint alacsonyabbak az árak. Így azt mondhatjuk, hogy az alsó határ már valóban vetekszik a noname kategóriával, a felső határ viszont nem összehasonlítható, hiszen egy noname számítógép esetében sincs korlátja annak, hogy mi mindent pakolunk bele.

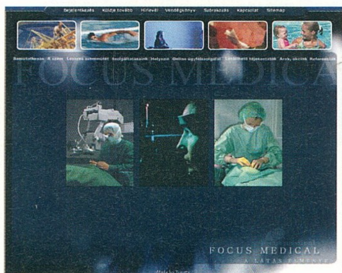
Ha már az autókkal példálóztunk, megjegyezzük, hogy **finanszírozási ajánlat** is szerepel a menüsorban, vagyis **lízingelhetjük** a számítógépet. No és persze – mint minden áruházban – itt is vannak akciók, amelyek keretében nemcsak asztali gépet, hanem kedvezményes notebookot vagy szervert is találhatunk, sőt a raktárkészlet kiárusításának keretében kedvező árú RAM-bővítéseket, Zip-lemezeket, tintapatronokat és hálózati eszközöket vásárolhatunk.

weboldala ink

Miért nincs sasszemünk?

Ha versenyt írnának ki arra, hogy melyik a legszuggesztívebb honlap, ahol minden eszközt bevetnek a cél érdekében, akkor a www.focusmed.hu eséllyel indulhatna. Már a Flash-animáció is elég meggyőző, ahogyan 30 másodperc alatt a lézersugár nyomán egy gyönyörű szem formálódik a szemünk láttára, de ezen túllépve egy még hathatósabb érvet olvashatunk: „Hazánkban egyedülállóan a Focus Medicalban várja az Ön kérdéseit olyan ügyfélszolgálati munkatárs, aki korábban maga is páciens volt, azaz lézeres szemműtéten esett át, s látása a 2000. júliusi műtét óta 100%-os. Tegye fel neki kérdéseit honlapunkon keresztül!"

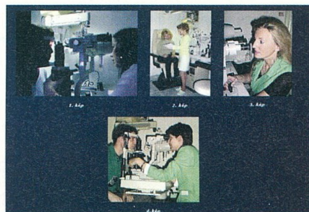

Akit pedig ez sem győzött meg, az játsszon egyet a dioptriák háborújában, ami a klasszikus potyogós-lövöldözős játékok egyik verziója. Én hiába próbáltam tisztes eredményt elérni a számomra éles látást biztosító szemüvegben, bizony, a játék agya átlátott a szitán, s ügyetlenségemet rossz látásnak minősítette, vagyis innen is egyenes út vezet a margitszigeti **Thermal Hotelben** berendezett **Focus Medical lézerklinikára**. A Focus Medical Margitsziget Mikro-szemsebészeti és Lézer Központban **1990** óta végeznek szemsebészeti beavatkozásokat, s az eltelt tizenkét év során sok ezer embernek adták vissza a **szemüveg nélküli éles látás** élményét. Az ide látogató szemüvegesek több tízezer dioptria hátrahagyásával távoztak az intézetből. A kancsalság- és szürkehályog-műtétek mellett az intézetben 1996-ban bevezették az **excimer lézeres eljárást**, a negatív lencsebeültetést, és 1998-ban a **LASIK eljárást**. A LASIK egy görög szemsebész, *Joannisz Pallikarisz* ötleteként került át a szemorvosi gyakorlatba az 1990-es években. Mivel a mínusz 8,0 dioptria feletti excimer lézeres kezelésnek gátat szabhat az esetlegesen megjelenő szaruhártyahomály (haze), új műtéti beavatkozást fejlesztettek ki. Egy igen finom műszerrel, az ún. microkeratommal a szaruhártyán **160-180 mikron** mélységben lebenykét készítenek, és azt felhajtva végezik el az excimer lézeres beavatkozást, a szaruhártya vastagságától függően akár **mínusz 12,0 dioptriás rövidlátást is korrigálva.** A lebenyke visszahajtása után a sebgyógyulás gyors és szinte fájdalommentes.

Az utóbbi időben világújdonságnak számító eljárások kifejlesztésében is **aktívan részt vesz a klinika**. A tudományos tevékenység és fejlesztések kapcsán szoros együttműködés alakult ki a szemsebészet vezető nemzetközi személyiségeivel, többek között az USA-beli szemésztársaság vezető professzorával, *David Schanzlinnel*, illetve *Fyodorov* akadémikussal, akikkel együtt dolgoznak azon, hogy a rászorulók

közül minél többen búcsúzhassanak el a homályos látástól és a szemüvegtől. Na, de még mindig nem tudjuk, hogy miért nincs sasszemünk! A **www.focusmed.hu** oldal online ügyfélszolgálata erre és sok más kérdésre is választ ad. Az ember azért nem lát olyan élesen, mert szaruhártyája egyenetlen, míg a sasé teljesen sima. A **Trinety** (**www.trinety.hu**) által készített oldal alkotói nem tették hozzá – pedig a bevezetőben jelzett meggyőzőerőhöz illene –, hogy ma még sok embernek ahhoz sincs meg a kellő éleslátása, hogy szemüveg helyett a lézerműtétet válassza. Ez az éleslátás persze nem a lézersugárral, hanem a website nézegetésével javul...

a mi Mac ink

Magyar Címtár

Amióta új honlapot csak előzetes regisztráció (és login) után lehet benevezni, némiképp csökkent a Magyar Címtár gyarapodása, pedig a Prím egyéb szolgáltatásai is kifizetődővé teszik a username-nickname-password megadását. Sok esetben még a Prím Online rendszeres olvasói sem tudják, hogy van itt mappaszolgáltatás, amellyel nemcsak fényképeinket, de másokkal megosztani kívánt fájljainkat is a weben tárolhatjuk, van weboldal.com, ahol – mint a mostani termésben *Barabás Tibor* példája mutatja – percek alatt elkészíthetjük saját weboldalunkat, a regisztrált felhasználók indíthatnak levelezőlistákat, vagy éppen használhatják az egyik legnépszerűbb magyarországi ingyenes levelezőrendszert, a Prímpostát.
Így az, hogy a regisztráció lehetőséget teremt a webcím közzétételére a MaCi-ban, már csak a hab a tortán.

A

A balgaság dicsérete
http://b2bwide.fw.hu/balga.html
Active Netshop
http://www.activenetshop.com
Adverticum Adserver és Adverticum Network
http://www.adverticum.com
AlfaZoneSoft School
http://school.uw.hu
Antennák telepítése, fotó-videó készítés
http://www.karsai-sat-video.ini.hu
Autóhifi online-offline
http://www.paradoxautohifi.hu

B

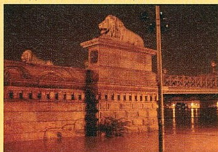
Barabás Tibor
http://www.prim.hu/id/barabastibor
BMW Zsiba F1 Team
http://www.williamsf1.dfs.hu
Born 2B WorldWide
http://www.tar.hu/b2bwide
Brilliance Agency Vegyipari Kft.
http://www.brilliance.hu

C

CD-névjegy
http://www.cdnevjegy.hu
Chatelő chat
http://chatelo.hu
Cybercom Kft. – Inkjet-kellékanyagok
http://www.cybercom.hu

D

Dunai árvíz Budapesten, 2002
http://www.netlabor.hu/arviz

DWeb Team-adserver
http://www.dweb.hu/adserver.html

E

Eastern Sugar Group
http://www.easternsugar.hu
E-bolt adatbank
http://www.ebolt.adatbank.hu
Er-Club
http://er-club.fw.hu

Esztergomi LAN-parti
http://www.extra.hu/tfm

F

Fotóriporter
http://bodrogitamas.try.hu

G

Gefi
http://gefi.freeweb.hu
GIS Figyelő
http://gisfigyelo.geocentrum.hu/index.html

H

Hagyj fel a dohányzással!
http://www.dweb.hu/nosmoking.html
Hálózatépítés
http://www.halozatepites.hu

K

KEMET – az ókori Egyiptom
http://www.kemet.hu

M

Magdi szépségszalon
http://www.extra.hu/szepsegszalon
Matiz-klub 2000
http://matiz.dweb.hu
Mogyoródi Polgárőr Egyesület
http://polgarorseg.uw.hu

N

Nagyon apró
http://www.dweb.hu/apro
Nap kincse
http://www.napkincse.hu
NetCafe Locator
http://netcafe.dweb.hu
Netlabor
http://www.netlabor.hu
Nyugati-Tátra
http://www.tar.hu/keras

P

Pantel Technocom Kft.
http://www.pantecom.hu

R

Rácz Sándor: Menekülj, merengő!
http://www.extra.hu/valamiszokatlan
Repülőgéproncs-kutatás
http://www.netlabor.hu/roncskutatas
Robert Argent Kft.
http://www.robertargent.hu
Rudó Stúdió – kertépítészet, öntözés
http://www.rudostudio.inf.hu

S

Salix Webdesign
http://www.users.monornet.hu/vaghyp
Sauer Bt.
http://www.users.monornet.hu/sauer

Star Wars – Jedi Templom
http://jeditemplom.sw.hu
Sunset Beach
http://sunsetbeach.fw.hu
Szoftverstúdió
http://tourist.info.hu/sharp1

T

Térinformatika szaklap
http://terinformatika.geocentrum.hu/index.html
TopSite
http://www.dweb.hu/topsite
Turistinfo
http://tourist.info.hu

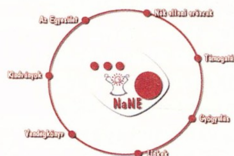
V

VGreklám
http://www.users.monornet.hu/vgreklam

Csapó Ida / kikelet@lezlisoft.com

NaNE a neten

Tóth Györgyi, az ELTE BTK egykori amerikanisztika szakos bölcsésze ma már a NaNE, a Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület munkatársa. Tizenkilenc évesen négy hónapot töltött Angliában, s örömmel fedezte fel, hogy sok önkéntes szervezet működik az országban. „Nekem leginkább az tetszett közülük, amelyik HIV-pozitív embereknek szervezett társaságot és programot, hogy az előítéletekből adódó elszigeteltségüket csökkentse" – emlékszik vissza. „Hazajöttem, és néhány évvel később, amikor már kicsit kevésbé volt húzós az egyetem, megláttam a NaNE matricáit az ELTE-n. Arra gondoltam, hogy ebben a szervezetben biztosan nincs túlkínálat munkaerőből, mert nehéz és szintén sok előítélettel terhelt témákkal foglalkozik. 1996-ban jelentkeztem a következő képzésükre..." Beszélgetésünket a webes jelenléttel kezdtük, s azzal, hogy miért fontos egy civil szervezetnek az internetes honlap, elérhetőség, és hogyan alakult ki a site.

■ Azt, hogy kell egy site, azóta egyértelműnek tartottuk, amióta az internet egyes szűkebb célcsoportjaink számára is viszonylag könnyen elérhető médiummá vált, és amióta a honlapok tárolása, illetve elkészítése szintén egyszerű lett. Az első ötletcsírától néhány év, az első konkrét megbeszéléstől egy szűk esztendő telt el. A struktúra kigondolása tartott talán a legtovább, a tartalmak már évek óta rendelkezésünkre álltak papíron, szórólapokon és

A Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület célja

A Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen (NaNE) Egyesület 1994 januárjában alakult meg azzal a céllal, hogy segélyvonalat indítson a bántalmazott nők részére. A segélyvonalra, amely mind a mai napig az egyetlen célzott telefonos szolgáltatás e témában, immár nyolcadik éve érkeznek a hívások az ország minden részéről. Este hattól tíz óráig tartó ügyeletük napi 5-8 bántalmazással és családon belüli erőszakkal kapcsolatos ügyet regisztrál. A családon belüli erőszak nem magánügy. Számos nemzetközi egyezmény és javaslat kimondja, hogy a nők és gyerekek elleni családon belüli erőszak a nőkkel szembeni diszkrimináció egyik formája, és ezért megszüntetése állami feladat. Egy ilyen mértékű társadalmi problémát egyetlen civil szervezet sem tud egymaga megoldani. Amiben a NaNE valóban segíteni tud, az a meghallgatás és az ítéletmentes megértés, valamint a családon belüli erőszak társadalmi jelenségéről szóló ismertetek terjesztése akár képzések, akár publikációk formájában.

A NaNE a bántalmazott nők és gyerekek számára működtetett telefonos segélyvonalon kívül többek között képezi a segélyvonalas önkénteseket, kiadványokat, könyveket jelentet meg, plakátkampányokat indít, a médiában rendszeresen hallatja a hangját, ismeretterjesztéssel foglalkozik, törvénymódosítási javaslatokat tesz, illetve beadványokat fogalmaz meg.

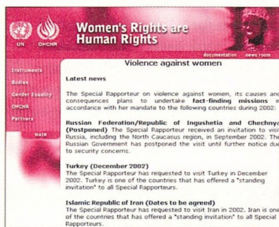
Néhány adat a családon belüli erőszakról

A családon belüli erőszak elsődleges áldozatai a nők és gyerekek.
Minden ötödik nőt rendszeresen bántalmaz a férje vagy partnere.
Magyarországon a családon belüli erőszak hetente legalább egy nő életét követeli.
A nők számára a (volt) férjek és (volt) élettársak jelentik a legfőbb veszélyforrást.
Részletesebben: **www.nane.hu/egyesulet/index.html**.

a fejünkben. Az alstruktúra felépítése már gyorsabban ment, amit a tartalom webre rendezése követett.

■ ***Mit vártatok a netes megjelenéstől, és ez mennyire jött be?***

■ Egy hatásos multiplikációs eszközt reméltünk, amely anélkül képes tudásunkat és véleményünket közvetíteni, hogy arra az egyesületnek nyomdaköltséget, a munkatársaknak pedig időt kellene fordítani. Mind egyéni, mind sajtóérdeklődés esetén nagyon nagy könnyebbség, hogy azt tudjuk mondani: először nézze át a weboldalainkat, és utána kérdezzen. Hiszen munkatársaink több ember munkáját látják el, és energiájukat, illetve idejüket korábban arra kellett fecsérelniük, hogy ugyanazokat az alapvető dolgokat ismételgessék minden alkalommal.

■ ***A tartalom alakulásába olvasóitok is beleszólnak?***

■ Vannak tartalmak, oldalak, amelyek éppen effajta visszajelzések alapján születnek, például az Európa Tanács egyik konferenciaszervezője jelezte, hogy semmit sem talált a weben a nőkereskedelem témájában angolul, aminek magyar vonatkozása lenne. Honlapunkon már most is működik egy vendégoldal, ahol

Linkgyűjtemény a témához kapcsolódóan:

Nők elleni erőszak

Violence Against Women Online Resources: **www.vaw.umn.edu/index.asp**.
UNIFEM - 1999 broadcast of „World Free of Violence Against Women" global video conference: **www.unifem.undp.org/campaign/violence/videocon.htm**.
UN Human Rights Page on Women and Violence - a nők elleni erőszak mint az emberi jogok megsértése - ahogyan az ENSZ látja: **www.un.org/rights/dpi1772e.htm**.
Az ENSZ weboldala a nők elleni erőszak megfigyelésével foglalkozó különleges megbízott, *Radhika Coomaraswamy* munkáját mutatja be. Coomaraswamy 1994 óta tesz jelentést a nők elleni erőszak különböző aspektusairól az ENSZ különböző szerveinek: **www.unhchr.ch/women/focus-violence.html**.
Feminist.com - erőszakellenes feminista linkek: **www.feminist.com/violence**.
World Health Organization: **www.who.int/inf-fs/en/fact239.html**.
V-DAY - a nőkkel szembeni erőszak ellen küzdő nemzetközi mozgalom. Valentin-nap környékén világszerte rendezvényekkel és színházi előadásokkal hívják fel a figyelmet a nők elleni erőszakra, a bevételt pedig ilyen témával foglalkozó civil szervezetek között osztják szét. E rendezvények központi darabja hagyományosan *Eve Ensler* Vaginamonológok című világhírű műve, amelynek visszatérő témája a nők elleni (szexuális) erőszak: **www.vday.org**.

Gyerekekkel szembeni szexuális visszaélés

Zarbbitter e. V. - németországi egyesület (bizonyos szórólapjaik több nyelven is olvashatók): **www.zartbitter.de**.

A női jogok mint emberi jogok

UNICEF-brosúra a nők és gyerekek emberi jogairól (kinyomtatható vagy PDF-ben letölthető): **www.unicef.org/pubsgen/humanrights-children/index.html**.

Reproduktív jogok

Center for Reproductive Law and Policy: **www.crlp.org**.

A nők és férfiak egyenlősége - a férfiak szerepe

Development and Project Planning Centre, University of Bradford - „Men, Masculinities and Gender Relations in Development":
www.brad.ac.uk/acad/dppc/gender.html.
UN Men's Group for Gender Equality:
www.undp.org/gender/programmes/men/men_ge.html.
Wold Bank GenderNet: **www.worldbank.org/gender**.

Férfiak az erőszak ellen

Male Network (svédül, angolul és spanyolul):
www.man-net.nu/engelsk/start.htm.
Men for Change:
www.chebucto.ns.ca/CommunitySupport/Men4Change/index.htm.
„Men Only" Rape Prevention Programme: **www.hws.wsu.edu/wellness/menonly**.
Men Can Stop Rape: **www.mencanstoprape.org/index.htm**.
Kanadai Fehér Szalag Mozgalom (angolul és franciául): **www.whiteribbon.ca**.

NaNE a neten

Csapó Ida / kikelet@lezlisoft.com

érdekes megjegyzéseket lehet olvasni. Sok ember sosem venné fel a telefont vagy írna egy e-mailt azért, hogy elmondja, mit gondol a munkánkról, a témákról, viszont a vendégkönyvbe beírni igazán a legcsekélyebb erőfeszítést igényli. Sokan az e-mailes elérhetőséget is a weboldalról tudják meg, így a személyesebb vagy nem a vendégkönyvbe való megjegyzések az **info@nane.hu**-n keresztül, de a site látogatásával összefüggésben érkeznek.

■ ***Kik foglalkoznak a honlappal?***

■ A tartalomért és annak karbantartásáért az egyesület két munkatársa felel, míg a design és a technikai fenntartás egy informatikai cég feladata. A vállalkozás egyik tulajdonosa egy fiatalember, aki önkéntes alapon már évek óta rendszergazdáskodik nálunk, karbantartja elavult, szedett-vedett számítógépeinket. Amikor webes céget hozott létre, felajánlotta, hogy referenciaként megcsinálja a honlapunkat. A többéves ismeretségből adódóan az együttműködés kiváló volt. Ráadásul informatikai szakemberünk abba a ritkábbik fajtába

tartozik, amely nem próbálja misztifikálni a szakmáját, és mindig képes laikusok számára is érthető, használható módon, nagy türelemmel elmagyarázni a számítógépek és az internet rejtelmeit. Az arculatot tehát egy webes cég fejlesztette ki, mi pedig építő kritikával éltünk – nem sokkal.

■ ***Más oldalakat szoktál nézegetni?***

■ Azok közé tartozom, akiket a National Geographic vagy más, tömény információt közlő médium teljesen le tud nyűgözni. Éppen ezért az internet számomra fontos és csodálatos eszköz. Ha valamiről információra van szükségem, nagyon ritka, hogy nem a számítógépemhez fordulok legelőször – általában sikerrel.

■ ***Hogyan látjátok: a nők elleni erőszak mennyire van jelen a neten?***

■ A világháló csak egy médium, amely tükrözi az emberi társadalmat. Még mindig a férfiak használják többet, átlagosan nekik van jobb minőségű hozzáférésük, és ez továbbra is rányomja bélyegét a tartalomra, amelynek egy – sajnos nem kis – része pornó. A net adta személytelenség hasonló a telefonos zaklatáshoz. Nehezebben követhető, viszont talán kevésbé tud ijesztő lenni. Ha bárki ilyet tapasztal, hívja nyugodtan segélyvonalunkat a 06-80-505-101-es számon, este hat és tíz között, vagy írjon az info@nane.hu-ra, és megbeszéljük.

■ ***Specializálódott-e nálunk bármilyen szervezet a netes zaklatásra, a nők ellen elkövetett erőszakra?***

■ Nem tudok róla, hogy külön erre bárki is szakosodott volna. Mi természetesen a nők elleni erőszak minden formájával foglalkozunk, hiszen azok összefüggenek. A neten és az élet bármely más területén előforduló dolgok gyökerei ugyanabban a társadalmi háttérben találhatók meg.

Tartalomszűrők az interneten:

Angol nyelvterületen sokféle internetes tartalomszűrővel találkozhatunk. Az alábbi linkgyűjtemény ezekről közöl rövid ismertetést.

The Family Browser 2.10:
download.com.com/3000-2356-9667916.html?tag=lst-0-4
Lényegében egy böngészőről van szó, amely a tartalmat szűri. A választékból ez az egyetlen ingyenes szolgáltatás.

Computer Snooper 5.0:
download.com.com/3000-2150-1555838.html?tag=lst-0-1
Az üzenoprogramokat szelektálja oly módon, hogy kiszűri a pornográf szavakat, és megakadályozza a pornóképek megosztását. A gyártó webhelye már nem elérhető.

Control Kids Parental Control 3.05:
download.com.com/3000-2353-8654872.html?tag=lst-0-3
Naplózza a felhasználó szörfözését a neten, a tartalmat a böngészőben szűri.

Snitch 1.2:
download.com.com/3000-2132-8607691.html?tag=lst-0-5
Ez a program a számítógépre letöltött úgynevezett „adult" tartalmakat keresi.

Net Nanny 4.2:
www.netnanny.com/home/home.asp
Mindent szűr, a leveleket, de még a chatet is. Ez tűnik a legkomplettebb, legjobb megoldásnak.

S végezetül a szűrőprogramok „portálja":
www.software4parents.com/main.html
A site-on sokféle filter megtalálható, olyanok is, amelyek képesek a chat szűrésére.

Felhasználói és információkeresési (internet)verseny

***A Berzsenyi Kollégium – a Microsoft, a SuSE Magyarország és a Vas Megyei Közoktatási Közalapítvány támogatásával, az Internet Kalauz, az ISZE és a Vas Megyei Pedagógiai Intézet segítségével – 1993 ősze óta immár 10. alkalommal rendezi meg azt a felhasználói versenyt, amely a középiskolás korosztályt célozza meg, nem kizárva az általános és a főiskolásokat, az egyetemistákat, valamint az iskolán kívüli fiatalokat sem, hiszen a nevezési feltétel csupán a* 2003. január 1-jéig be nem töltött 20. életév.**

A verseny 2 fordulós. Az 1. fordulóban az alábbi feladatokat kell kidolgozni, majd A/4-es oldalakra tördelve, formázva, maximum 3 oldal terjedelemig, RTF formátumban mentve e-mail mellékleteként, tömörítve (ARJ vagy Zip) elküldeni. A pályázatok értékelésénél a tartalom mellett a külalak is számít. A dokumentumnak tartalmaznia kell a beküldő nevét, e-mail címét, és ha van felkészítője, annak a nevét. Nem értékelhetők azok a pályaművek, amelyek nem veszik figyelembe a szerzői jogokat! A levél megérkezéséről és az esetleges problémákról minden pályázó értesítést kap.

A 2. forduló az 1. kör 12 legjobb versenyzője között a szombathelyi Berzsenyi Kollégium géptermeiben gyakorlati és információkeresési (internetes) feladatok megoldásával zajlik. A döntő résztvevőinek díjazására az elmúlt évekhez hasonlóan körülbelül fél millió forintnyi jutalom áll rendelkezésre. A verseny kiírói ebben az évben is díjazzák a felkészítőket (akiknek nem szükséges tanárnak lenniük!). Az 1–3. helyezett felkészítőjét, valamint azt, akinek versenyzője a legtöbb értékelhető pályázatot küldte be, meghívják (ingyenes részvételt, illetve ellátást biztosítva) az Info Éra és az Info Plus alapítvány jóvoltából az Info Savaria 2003 informatikai konferenciára, amely 2002. április 10–12-én lesz Szombathelyen.

Az 1. forduló kérdései:

1. *Számítógép vásárlásakor mit tartasz a gép legfontosabb jellemzőjének?*
2. *Egy PC operációs rendszere Windows XP, a rajta található böngésző pedig IE6.0 - annak címsorába a MAPPA.ASZTAL.HU-t begépelve és az ENTER-t megnyomva milyen műveletek hajtódnak végre?*
3. *Mit jelent az OPEN SOURCE kifejezés? Röviden írd le véleményedet a fogalommal kapcsolatban!*
4. *Sorold fel a Windows 9x operációs rendszer alatt a programok-alkalmazások indításának lehetőségeit!*
5. *Egy számítógép operációs rendszere Linux. Az* ***ls -l *b >> lista*** *begépelése és az ENTER megnyomása után milyen műveletek hajtódnak végre?*
6. *Hol fordulnak elő az informatika területén a következő kifejezések, rövidítések, és mit jelentenek: OEM, UPGRADE, UPDATE, SPAM, FLAME, HOAX, DOS, EASTER-EGGS, BUG, ESIGN, LAG?*
7. *Írj le legalább egy olyan jogi kifejezést, amelyet az informatikával foglalkozóknak ismerniük kell! Magyarázd is meg! Szerinted mi a COPYRIGHT értelme az iskolákban?*
8. *Szövegszerkesztésnél meddig ismételhetjük a visszavonás műveletét? Egy dokumentum elkészítésénél hány karakterformátumot használhatunk egy oldalon?*
9. *Az MS EXCEL 97 táblázatkezelő használatakor a C2 cella tartalma: =HA(A1<A2;A2-A1;HA(B1<B2;B2-B1;KEREK(B1-B2;-1))) Milyen értéket láthatunk a C2 cellában? Milyen jellemzői vannak egy cellának?*
10. *Az iskolában használt sulinetes gépen a C meghajtó ikonja megváltozott, és amikor dupla kattintással meg akarod nyitni, elindul egy alkalmazás. Mi lehet az oka, és hogyan tudnád megszüntetni?*
11. *Az internetről letöltöttél egy alkalmazást, amely az ALKALMAZAS.ARJ, illetve az ALKALMAZAS.A01 állományban található. Csak DOS-os ARJ-kitömörítőd van: mit kell beírnod a DOS-ablak parancssorába, hogy az alkalmazást használhasd? Magyarázd meg! És miért tömörítünk? Sorolj fel pár olyan területet, ahol mindenképpen szükség van erre az eljárásra!*
12. *Írd le röviden, hogy milyen módszerekkel védheted meg adataidat, erőforrásaidat!*
13. *Hol használhatják az informatika területén azt a kifejezést, hogy VIRTUÁLIS? Mit jelent az egyes esetekben?*
14. *Szerinted mi az, amire semmiképpen nem szabadna használni az internetet?*

A megfejtést 2003. január 25-éig kell beküldeni a következő címek valamelyikére:

bdkoll@berzsenyikoll-szhely.sulinet.hu vagy **bdkoll@oktato.hu**

Információ kérhető a fenti e-mail címeken és Bende Imrétől a 06-94-312-198-as telefonszámon.

A kérdések és a versenyről egyéb információk olvashatók a **bdkoll.oktato.hu** címen.

A 2. forduló és utána a díjátadás február végén a szombathelyi MMIK színháztermében lesz, a hagyományos „Berzsenyi Napon".

Máthé Judit / juditmathe@englishlearner.com

Hogyan óvjuk meg gyermekeinket?

Öt évre ítélték az internetes csábítót

Két évvel ezelőtt ítéltek el először – történetesen öt év börtönre – egy pedofil férfit, aki az internetes csevegőszobát használta fel arra, hogy egy 13 éves lányt lakására csábítson, és szexuális kapcsolatot létesítsen vele. Angelique Chrisafis *beszámolóját az esetről a* **www.guardian.co.uk/Print/0,3858,4081251,00.html** *hálószemen olvashatjuk.*

Patrick Green 33 éves, elvált férfi volt, és a „Fiatalabb **lányok idősebb férfiaknak**" elnevezésű csevegőszobában két hónapig beszélgetett a lánnyal, hogy elnyerje a bizalmát. A bíróság előtt bűnösnek vallotta magát. Beismerte, hogy szexuális kapcsolatot létesített a fiatalkorúval, valamint hogy pornográf fotókkal rendelkezik gyermekekről.
A bíró „ragadozónak" nevezte Greent, és elrendelte, hogy vegyék fel a **szexuális bűnözök listájára.** „Az áldozat, aki a szexuális bántalmazást elszenvedte, még gyermek. Naiv és sebezhető az olyan ragadozók számára, mint Ön. A kislány szűz volt, korábban nem volt fiúbarátja, sem szexuális tapasztalata. Ön szándékosan, előre megfontoltan vitte véghez cselekedetét. A gyerekeket arra biztatjuk, hogy használják az internetet, és kíváncsiságuk oda vezethet, hogy olyan oldalakat is meglátogatnak, amelyeket el kellene kerülniük. Az Önhöz hasonlók, akik kihasználják a gyermekek hiszékenységét, súlyos büntetést várhatnak" - mondta beszédében a bíró.
Green a csevegőszobában 15 éves fiúnak adta ki magát. Két hónapos ismeretség után **mezítelen fényképeket** küldött magáról a kislánynak, majd titkos találkozót szervezett vele. Letartóztatásakor egy másik kiskorú lánnyal megbeszélt találkára ment, akit szintén az interneten ismert meg.
A vizsgálatot vezető nyomozó szerint ez az első eset, amikor olyan személyt ítéltek el, aki **az internetet használta fel áldozatainak becserkészésére.** Szerinte az ítéletnek fontos üzenete van a hasonló elkövetők számára. „Bár a technika eléggé új, a rendőrség is képes arra, hogy annak segítségével bizonyítékokat gyűjtsön az elkövetőkről, és ezeket a bizonyítékokat felhasználja az eljárás során" - mondta a nyomozó.

Útmutató a szülőknek a biztonságos internethasználathoz

Ez a címe annak a weboldalnak (**www.fbi.gov/publications/pguide/pguidee.htm**), amely kifejti, hogy gyermekeink a legértékesebbek számunkra, ám ugyanakkor **ők a társadalom legsebezhetőbb tagjai** is.
A számítógépes és telekommunikációs fejlődés, amely korlátlan lehetőségeket nyújt számukra új ismeretek, kulturális tapasztalatok megszerzésére, egyúttal kiszolgáltatja őket a számítógépes szexuális bűnözőknek. Amíg az internet **kitágítja látókörüket,** kapcsolatot teremthetnek különböző kultúrákkal és életmódokkal, egyidejűleg **veszélyek is leselkednek rájuk.** Vannak olyan személyek, akik kihasználják gyermekeinket az interneten keresztül - főleg azokban az országokban, ahol már régóta széles körben elterjedt a nethasználat. **Magyarország** még nem tartozik ezek közé, de jó, ha tudunk a leselkedő veszélyekről. Mert bizonyos rosszindulatú egyének **mindent elkövetnek, hogy céljukat elérjék:** kedvességgel, gyengédséggel fordulnak a gyermekek felé, tetemes időt, pénzt és energiát fektetnek be a kapcsolat kialakításába. Meghallgatják őket, együttérzést mutatnak problémáik iránt, ugyanakkor ismerik a legújabb divatos zenéket, hobbikat, tudják, mi a „**menő**". Amikor aztán elnyerték a bizalmukat, szexuális tartalmat visznek a beszélgetésbe. Némely elkövető

pornográf felvételeket gyűjt és cserél. A szülőknek meg kell érteniük, hogy gyermekük áldozattá válhat az ilyen „csevegések" során. **A csábító bármilyen életkorú vagy nemű lehet**, ne higgyük, hogy csak a karikatúrákon szereplő piszkos, ápolatlan, esőkabátot viselő idős férfiaktól kell tartani.

A gyerekek, különösen a serdülők, **kíváncsiak a szexualitásra.** Megpróbálhatnak kibújni a szigorú szülői felügyelet alól, és új kapcsolatokat kereshetnek a családon kívül. Ez a kíváncsiság készteti őket arra, hogy szexuális tartalmú oldalakat keressenek fel az interneten. És ezt az érdeklődést használják ki a szexuális bűnözök.

Jó tanácsok szülőknek

Hogyan védhetjük meg gyermekünket az internet árnyoldalaitól? Ez rendkívül fontos kérdés, álljon hát itt néhány jó tanács az előbb említett két honlapról azoknak a szülőknek, akiknek csemetéi kisebb-nagyobb rendszerességgel otthon is interneteznek.

Mire figyeljünk fel? Ha a gyerek sok időt tölt az interneten, különösen éjszaka. Valószínűleg magányosnak érzi magát, és a csevegőszobákban új barátokat talál, akikkel szexuális témákról is beszélhet. Az éjszaka azért veszélyesebb, mert napközben valószínűleg dolgoznak azok, akik éjjel gyerekekre vadásznak a hálón.

Figyelmeztető jel, ha pornográf tartalmat találunk a számítógépen. A szexuális bűnözök gyakran küldenek pornográf szöveget és képeket kiskorúaknak, hogy elhitessék velük: a szex felnőttek és gyerekek között „normális". Vegyük észre, ha a gyerek telefonon beszél idegen felnőttekkel, vagy levelet, ajándékot, csomagot kap ismeretlenektől. Az is elgondolkodtató, ha kikapcsolja a monitort, vagy gyorsan vált a képernyőn, amikor a szülő belép a szobába. És nem utolsósorban figyeljünk fel arra is, ha elhúzódik a családtól. A szexuális bűnözök igyekeznek a kiskorúakat eltávolítani szüleiktől.

Mit tegyünk, ha arra gyanakszunk, hogy gyermekünket szexuálisan molesztálják az interneten? Beszéljünk őszintén a gyerekkel a gyanúnkról. Figyelmeztessük, hogy milyen veszélyekkel járhat, amit tesz. Ellenőrizzük a számítógép tartalmát, esetleg kérjük hozzáértő segítségét. Nézzük meg azt is, hogy gyermekünk milyen csevegőszobákba lép be, és milyen leveleket kap.

Töltsünk időt a hálón a gyerekkel együtt. Nézzük meg, mi érdekli. A komputer ne a kiskorú hálószobájában legyen, hanem inkább egy közös helyiségben, például a nappaliban, hogy a használója ne legyen elszigetelve. Ha más is látja a képernyőt, az megnehezíti a szexuális tartalmú lapok letöltését.

Már léteznek olyan műszaki megoldások, amelyek kiszűrik az ártalmas oldalakat. Telepítsünk a gépre internetszűrőt. Ez megakadályozza, hogy a gyerekek olyan oldalakat töltsenek le, amelyek szexuális, erőszakos vagy gyűlöletkeltő tartalmúak.

Figyelmeztessük fiúnkat-lányunkat arra, hogy ne árulja el iskolája nevét és címét, sem pedig lakcímét és telefonszámát olyanoknak, akiket a neten ismert meg. Egyedül ne találkozzon velük. Soha ne adjon fényképet magáról idegeneknek. Célszerű arra is figyelmeztetni a gyermeket, hogy nem mindig igaz, amit a csevegőszobákban hall.

Végezetül egy fontos megjegyzés: az internet veszélyeinek száma elenyésző a pozitív oldalaihoz képest, a negatívumokat nem kell tehát eltúloznunk. De a homokba sem dughatjuk a fejünket: jó, ha tudunk azokról az ártalmakról, amelyek a fiatalkorúakat veszélyeztetik.

Kis Ervin Egon / egon.linux@netpiac.hu

Linux-kaland (III.)

Unicum és árvíztűrő tükörfúrógép

A Linux-kalandban az a jó, hogy újra átélhetjük a Windows használatának kezdeteit: azt az állapotot, amikor még azt sem tudtuk, miért hova nyúljunk, mit miért csinál a gépünk, és hogy a fenébe lehet beállítani olyan egészen egyszerű dolgokat, mint például a betűtípusok. Mert hát nincs idegesítőbb dolog a világon annál, mint amikor az ember összes hosszú ő és ű betűjén kalapok vagy hullámvonalak vannak (amit azzal az agyament kifejezéssel szoktak tesztelni, hogy „árvíztűrő tükörfúrógép"), vagy netán Q és q jelenik meg helyettük. Egyszóval ami eddig történt (Linux-kaland I., II. – lásd korábbi cikkeinket az ink szeptemberi és októberi számában), az élvezetes sétagalopp volt, a neheze most következik! Úgyhogy ide már csak azok kövessenek, akik tényleg nagyon elszánt kalandorok, és nem riadnak vissza némi verejtékes kínlódástól.

A sorozat előző részében eljutottunk a telepítésig – illetve, hogy egész pontosan fogalmazzak, **én** eljutottam a **telepítésig**, de remélem, minél többen követtek, és értek el sikert. Arra most nem kívánok különösebben szót vesztegetni, hogy mi is a **KDE** és a **Gnome** – a Linux grafikus felületei –, hiszen erről pontos áttekintés és történeti leírás található a **SuSE 8.0** kézikönyvében. Ugyancsak részletes leírásokat találunk **a felületek beállítási lehetőségeiről**, és egyébként is, ezek a funkciók nagyon hasonló logika alapján működnek, mint amit már a **Windowsnál** megszoktunk. (A lelkes kalandornak egy egész hónapja volt mindezek tanulmányozására.)

Amikor először sikerült belépnem a KDE felületére (egyelőre csak ezt próbáltam ki), természetesen amolyan igazi „**bamba júzerként**" első dolgom volt az összes beállítási és **csicsázási funkciót** kipróbálni. Lelkesen estem neki a háttér-, szín- és egyéb képernyő-beállításoknak, **testre szabtam** a négy munkaasztalt (mert nem egy van ám, és közöttük egyetlen kattintással lehet váltogatni, s ráadásul nem is szállnak el közben), **ikonokat** helyeztem a tálcára és az asztalra, kipróbáltam az összes témát (aki akarja, akár Windows-, OS/2- vagy **MacOS-stílusban** is használhatja a KDE-t). Szóval tobzódtam az élvezetekben. Ám az első lelkesedés lázas gőzének elszállta után kezdett feltűnni egy **kellemetlen apróság**, amelyre semmiféle leírást, megjegyzést nem találtam a kézikönyvekben: a képernyőn megjelenő **betűtípusok** rondák, egyes alkalmazásoknál kifejezetten **olvashatatlanok**, de legalábbis alig olvashatók voltak. Először azt gondoltam, friss **gyári meghajtót** kellene beszereznem a **monitorkártyámhoz**, és az majd megoldja a problémát. A **YaST2-ben**, a Hardver csoportban található a **Videokártya** és **monitor modul**, itt lehet a beállításokkal kísérletezni; ugyancsak a **YaST2-ben**, a **Szoftver csoportban** van az **Online frissítés modul**, ezzel lehet letölteni a legújabb frissítéseket (ezt egyébként ajánlatos rögtön megtenni, a Linux birtokbavételének kezdetén) – mindent végigcsináltam, amit lehetett, de semmi sem segített.

A betűtípusok maradtak olyanok, amilyenek.

Ennél a kérdésnél tegyünk némi **filozófiai** kitérőt. A Linux ugyebár **szabad szoftver**, de vajon mennyire vagyunk tisztában azzal, hogy ez mit is jelent? A többség – ahogy sokáig én is – elsősorban arra gondol,

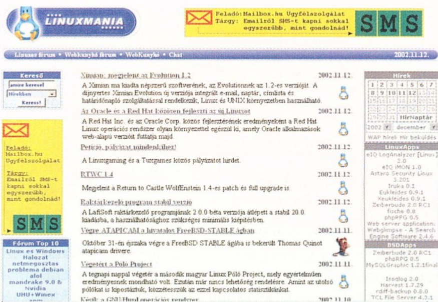
hogy szabadon másolható, letölthető, azaz nem kell érte fizetni. Tulajdonképpen a mezei felhasználó – azaz a „**bamba júzer**", amilyen én is vagyok, és akinek (bocs) e cikksorozat szól – szempontjából tényleg ez a lényeg, ám itt sokkal többről van szó. „A szabad szoftver a szabadság kérdése, nem az áré. A fogalom megértése végett a szabad beszédre és ne az ingyensörre gondoljunk"[1] – olvasható a **GNU Projekt** oldalán. (A GNU Projekt a szabad szoftverek létrehozására alakult összefogás, és a Linux ennek részeként jött létre. További részletek olvashatók angolul a **www.gnu.org**, magyarul a **www.gnu.ai.mit.edu/home.hu.html** címen.) A szabad beszéd alatt itt szabad beleszólást kell érteni, azaz a szabad szoftvert nemcsak szabadon használni, hanem **szabadon módosítani is lehet** – már ha valaki képes rá. Valószínűleg én soha nem leszek rá képes, de nem is célom. Viszont ha valaki annyira ért a számítástechnikához, hogy szoftvert tud írni (módosítani), akkor miért ne tehetné ezt meg bármely programmal? A válasz egyszerű: mert többségük nem módosítható – nemcsak jogilag, hanem technikailag sem. Ahhoz ugyanis, hogy valaki kedvére alakítson egy szoftvert, ismernie kell a **forráskódot**, azaz a rendszer magját (receptjét, kottáját[2]), amely meghatározza, mi és hogyan történjék az adott programon belül. Olyasmi ez, mint az **Unicum** receptje: titkos keserű vagy keserű titok? Tessék elképzelni (hú, de sántít majd ez a hasonlat!), hogy néhány fiatal összefog a mi derék *Zwack Péterünk* Unicum-ipari egyeduralmának megdöntésére (amit persze ne akarjon senki sem megdönteni, emlékszem még, milyen volt a buszeszes Unicum...), és elhatározza, hogy olyan italt kever, amely nem olyan keserű (na, mondom, hogy sántít, mert akkor mi köze az Unicumhoz?), sokkal több embernek ízlik (nekem így is!), és bárki javasolhat bele újabb füveket. A projekt résztvevői felállítanak egy nagy üstöt (**adatbázis**), amelyhez minden résztvevő odamehet, és beledobhatja a főzetbe a saját füvét-gyökerét (**fejlesztés**). A feladatban az az izgalmas, hogy mindezt úgy kell csinálni, hogy a főzet azért még iható maradjon, sőt a lehető legtöbb ember csettintsen a megkóstolása után. Közben az is megengedett, hogy egy-egy kisebb csoport megjelenjen a saját kis üstjével, amelyben a maga speciális keverékét hozza létre – de annak sem titkosíthatja a receptjét! –, amelyet aztán a saját nevével ellátott palackban pénzért áruba is bocsáthat (**disztribúció**), ám senkinek nem tilthatja meg, hogy utána abból újabb keveréket készítsen, illetve az alapfolyadék, a nagy üst továbbra is bárki számára ingyenesen hozzáférhető. (Tekintve a Linux-guruk fent idézett sörös hasonlatát, ez az unikumos példa talán nem is annyira elrugaszkodott.) Remélem, azért legalább az kiderült a hasonlatból, hogy a Linux lényege: nemcsak szabadon használható, hanem szabadon fejleszthető is, sőt maga az alap – bár egy személyhez, *Linus Torvaldshoz* kötődik – ugyancsak közös munka eredménye. Mindez persze jókora ellentmondást rejt magában. Azáltal, hogy a Linux nem üzleti alapon jött létre, hanem **demokratikus összefogásként**, nehezen számon kérhetők rajta az üzleti elvárások. (Ezért van, hogy *Bill Gates* egy darabig még nyugodtan aludhat.) Nem sok alapom van arra, hogy felháborodottan felhívjam a nem létező Linux Corporation nem létező forródrótszámát, és követeljem a szép, olvasható, képernyőre simuló betűtípusokat. A disztribúciómat (saját főzet) összehozó SuSE-től esetleg elvárható, hogy megpróbáljon kirukkolni valami jó betűtípussal – valószínűleg törekszik is rá, csak nem olyan egyszerű a feladat. A betűk megrajzolása – ahogy egy Linux-guru ismerősöm is elismerte – azon kevés bonyolult feladat közé tartozik, amelyet a világ terjedelmes Linux-közössége ez ideig nem tudott tökéletesen megoldani.
A helyzet átmeneti javításának módja

Kis Ervin Egon / egon.linux@netpiac.hu

Linux-kaland (III.)

Unicum és árvíztűrő tükörfúrógép

egészen elképesztő, de teljesen észszerű: **a Windows betűtípusait kell használni a Linuxhoz is.** Mivel sorozatunk olvasóiról eleve feltételezzük, hogy rendelkeznek valamilyen (jogtiszta) windowsos operációs rendszerrel, nincs különösebb probléma, mert számukra a betűtípusok jogszerűen hozzáférhetők. (Korábban le lehetett tölteni azokat a **Microsoft** honlapjáról, de hozzáértők szerint egy ideje eltűnt ez a lehetőség.) A windowsos betűtípusokat telepíteni kell a Linuxra. Ehhez be kell lépni rendszergazdaként, és ott (legalábbis a SuSE 8-nál) a **KDE-vezérlőközpontban** találunk egy olyan pontot, hogy **Betűtípusok telepítése**. Itt ki kell választanunk a telepítés forrásaként a Windows-partícióról a **\Windows\Fonts** könyvtárat. (Ha a Windows **NTSF-fájlrendszeren** fut, előzőleg másoljuk át a fájlokat egy olyan helyre, ahol mindkét operációs rendszerrel tudunk tallózni! Ha nincs megosztott, FAT32-es vagy FAT16-os partíciónk, akkor egyszerűen floppyt, CD-t lehet erre használni, sőt még az internetet is.) Innen – vagy arról az alternatív helyről, ahová a betűtípusfájlokat átmásoltuk – konvertálhatjuk a betűtípusokat akár egyenként, akár az összeset egyszerre. Ezután a KDE-vezérlőközpontban a **Kinézet/Betűtípusoknál** állíthatjuk be, hogy a képernyőn (ablakokban, fejléceken, dokumentumokban stb.) mely fontokat akarjuk használni. Az alkalmazások többnyire már eleve ezeket fogják megnyitni, és íme, az **OpenOffice.org** is – amelyen elkezdtem írni e cikket – mindjárt olvashatóbb, a gondolatjel működik, és az **árvíztűrő tükörfúrógép** is rendesen leírható. Ezek után teljesen helyénvaló, bár kétségtelenül némileg szarkasztikus a megállapítás: „**Microsoft – a Linux szolgálatában!**"

Más kérdés, hogy a Linux alatt megkezdett cikket Windowson megnyitva romlott a helyzet: az összes **árvíztűrős** betű „kalapos" lett, illetve egy másik betűtípussal írt részen „Q" és „q" lett az „ő" és „ű" betűkből. (Persze a **Keresés és csere** segítségével a dolog könnyen megoldható.) És ezzel el is érkeztünk a Linux-kaland egyik legkényesebb pontjához, az **MS Office** által előállított (többnyire **Word- és Excel-**) dokumentumok kompatibilitási kérdéseihez. Az áttérés egyik legnagyobb akadálya, hogy sokan tartanak tőle – nem teljesen alaptalanul –: a Linuxszal kizárják magukat a többségében MS-felhasználók által uralt világból. A lap MS Word-dokumentumban várja tőlem a cikket, Excelben kapom az árlistákat, és **Power Point** kell a különböző interaktív bemutatók megjelenítéséhez. Az átjárás elvileg megoldott, ám gyakorlatilag azért problematikus. De ahogy *Seherezádé* mondaná: „ez már egy következő mese..." Addig is bátorság! Csak nyugodtan tessék megkóstolni ezt a szabad főzetet...

Magyarországi Linux-címek:
www.linux-hogyan.hu
www.linux.hu
linux.lap.hu
www.linuxbazis.hu
www.linuxmania.hu
linux.index.hu
mlf.linux.rulez.org/mlf/forrasok.html
www.gnu.ai.mit.edu/home.hu.html

Ismertebb disztribúciók:
www.suselinux.hu
www.uhulinux.hu
www.redhat.com
www.debian.org
linux.corel.com
www.linux-mandrake.com
www.calderasystems.com
www.turbolinux.com

[1] Fordította: Csillag Kristóf (csillagk@yahoo.com) és Patay Gergely (patay_g@born.phy.bme.hu)
[2] Adi nevű Linux-guru barátom javaslatára

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

Féltékenység

Ha még nem vagy féltékeny, nem tudod, miből maradsz ki. Tekintsd akkor ezt a cikket kedvcsinálónak. Ha viszont féltékeny vagy, a rendőrségen ránk ne hivatkozz, ha elkövetsz valami esztelenséget. Mi itt csak azt szeretnénk mondani, hogy a féltékenységre jó oka van mindenkinek. De ha nincs kedved hozzá, persze nem kell.

Ha szeretsz, megölöd! – mondta *Diana*, és *David* megtette. Elautózott a fiatal lánnyal, *Adrienne*-nel egy elhagyatott helyre, ahol aztán a csomagtartóból előpattant Diana, és kétszer fejbe vágta egy autóemelővel a gyanútlan Adrienne-t, majd David két golyót röpített a menekülő lány fejébe. Azután elcipelték a véres tetemet egy mezőre, és ott elrejtették. Elbizonytalanodott kapcsolatuk így végre rendeződött, s bár mindketten életfogytiglanit kaptak, mint tudjuk, a szerelem örök (1, 2). Sírjukon majd két szál rozmaring nő, és egymásba kulcsolódik, hacsak Adrienne szülei nem szórják be gyomirtóval a sírt.

Diana és David

Nap mint nap történnek hasonló esetek – féltékeny szerelmes megöli a szerelmét vagy a riválisát, nem számolva a következményekkel. Nagy kérdés, hogy honnan ez az eszelős féltékenység.

Diana a tárgyaláson elmondta, hogy az apja mindig megcsalta az anyját, és ez őt kikészítette. Otthon szörnyű volt a légkör, korábban öngyilkossággal is próbálkozott, az önértékelése a nullához közelített. David volt az első szexuális kapcsolata, s félt, hogy elveszíti. Érvei nem hatották meg a bíróságot.

Thomas Capano, a „hűtőszekrényes" hasonló kellemetlen ügyben állt bíróság elé: lelőtte barátnőjét, *Anne Marie Faheyt*, mert az szakítani akart vele. Vagyis szerinte *Deborah MacIntyre*, féltékeny háziasszonya lőtte le barátnőjét. Még több verzió létezik, például hogy Deborah öngyilkos akart lenni a barátnő előtt, ezt Capano meg akarta akadályozni, és valahogy addig csavargatták ki egymás kezéből a puskát, amíg az önként célzott lövést adott le Anne-re. Látjuk, milyen nehéz tisztán látni. Ők is érezték ezt, tehát a legjobb a dolgot hideg fejjel végiggondolni: a tetemet betették egy hűtőládába, majd később az Atlanti-óceánba dobták. A dolgot súlyosbítja, hogy az életfogytiglan mellé nyilván még környezetszennyezési bírságot is kirónak rájuk (3). Szóval ilyen dolgok vannak. Miközben butuska női magazinok azon elmélkednek, hogy csúnya dolog-e a féltékenység, vagy nem annyira csúnya, pszichiáterek meg arról írnak, hogy aki féltékeny, az jobb, ha kezelteti magát, addig odakint zajlik a véres élet.

Csúnya dolog-e a féltékenység?

Mielőtt megmondanám, töltsd ki a Gyöngyök Gyöngye színes, szélesvásznú, méregdrága női magazin online kérdőívét, hogy megtudd, te is egy féltékeny állat vagy-e – ez esetben jobb, ha feladod magad már most –, vagy te az a jámbor balek vagy, akinek lecsapják a kezéről a pasiját/nőjét. Kemény kérdésekre készülj, például: „Amikor visszajön a mosdóból, látja, hogy a párja egy csinos lánnyal beszélget. Mit csinál?" (4) Ha ilyen kérdésekből maximális pontot gyűjtesz össze, akkor jöhet a csalódás, mert megtudod, hogy: „Egyáltalán nem tudja elfogadni, hogy párja életében más ember is van. Sokszor eltúlozza a helyzetet, jelenetet rendez, ezzel pedig magát is nevetségessé teszi, és párjának is kellemetlenséget okoz." Hát szép dolog ez?

És mit mond a pszichiáter? Hát ezek csuda pofák, a média imádja őket faggatni, mert valahogy az a hiedelem, hogy ők mindenre tudják a választ. Csak felveszik a fehér varázsköpenyüket, és máris mindentudók.

Dr. Marik például elmagyarázza, hogy a féltékenység tulajdonképpen önértékelési zavar, tehát ha féltékenyek vagyunk, fogyjunk le, váltsunk frizurát, marcangoljuk magunkat, persze építőleg. Valahogy így: „Ápolt-e a külseje? Van-e Önön felesleges kiló? Érdeklődik-e a másik gondjai iránt? Türelmes-e? El tudja-e fogadni a kritikát? Ha ezeket átgondolja, rájön majd, hogy amit sokszor partnere ítéletének érez, az a sajátja, Ön nem tudja ezeket elfogadni magában" (5).

Szóval a féltékenység csúnya, neurotikus, éretlen dolog. „Ha úgy érzi, egyedül nem tud megbirkózni ezzel a problémával, feltétlenül keressen segítséget, forduljon szakemberhez” – búcsúzik dr. Marik.
Ilyenkor szokott megugrani a pszichiátriai rendelők és magánnyomozó-irodák forgalma, ki hogy érti ezt a dodonai befejezést. *Clara Harris* az utóbbit választotta, s magánnyomozója el is vezette a szállodához, ahol férje éppen hűtlenkedett. A szorgalmas nyomozó még akkor is filmezte a kapun kilépő férjet, amikor Clara Harris autójával szándékosan elütötte, majd addig hajtott a testén körbe-körbe, amíg az teljesen felismerhetetlen péppé nem vált (6).
Na, mit segít ilyenkor a pszichiáter vagy a pszichológus?

Féltékenyek a pszichiátrián

Rengeteg olyan eset ismeretes, amikor a házaspár azzal jelenik meg a rendelésen, hogy a férj vagy a feleség betegesen féltékeny. Jól „átbeszélik”, hogy a bizalom mennyire fontos, hogy a férj gyermekkorában bepisilt, hogy az óvodában egy másik fiú mindig elvette tőle a maciját. De a férj továbbra sem tud elszakadni attól a képtől, ahogy házastársa éppen változatos pózokban szeretkezik egy pasival, akinek még a bőre alatt is Viagra van. Nem baj, a pszichológusok megértők és türelmesek. Megtanítják relaxálni, majd fokozatosan hozzászoktatják, hogy ne keltsen benne szorongást, amint elképzeli, hogy a felesége beszélget egy machóval. Ha ez már megy, a macho lehet meztelen, teljes fegyverzetben, de képzeletben a feleség továbbra is nyugodtan fecseg az időjárásról. Ha már ez is megy, akkor a feleség meztelenül fekszik az ágyon, takarója a macho, de a férj boldogan azt képzeli, hogy ez nem jelent semmit, ez csak egy kínzó képzeletbeli kép.
A helyzet az, hogy időnként a családterapeuták sem teljesen lököttek, s olykor négyszemközt megkérdezik a feleséget, vajon tényleg nincs-e szeretője, s gyakran kiderül, hogy van. Egy féltékenységre specializálódott pszichiáter úgy vélte, a súlyos féltékenység nem gyógyítható, és igyekezett rábeszélni a párokat a válásra. Gondos ember lévén kíváncsi volt páciensei sorsára, és fél-egy év múlva megkereste őket. Kiderült, hogy a nők igen gyakran már nyíltan annak a férfinek a szeretői vagy éppen a feleségei, akivel annak idején a férjük „ártatlanul” gyanúsította őket (7).
Már ebből is nyilvánvaló, hogy a féltékenység gyakran nem pszichiátriai és nem is pszichológiai probléma. Ha pusztán gyenge idegzetű, sérült lelkek kiváltságának tekintjük, akik ápolásra szorulnak, nem veszünk tudomást arról, hogy létezik hűtlenség. Hűtlenség, amely már megvalósult, és hűtlenség, amely még csak készülőben van. Ott lent, a gének gépházában. Vagyis nincs ok nélküli féltékenység, csak az ok nem mindig látszik.

dr. JOYCE BROTHERS
Select A Topic
LIVING
RELATIONSHIPS
MARRIAGE
SEX
CHALLENGES
Infidelity

A hűtlenségi statisztikák

Sok szép történet ismeretes a monogám állatokról, amelyek életük végéig hűségesen kitartanak egymás mellett, és az ember szeretné közéjük sorolni önmagát. Azonban genetikai vizsgálatokkal igazolták, hogy a monogám állatok között igen sok hím neveli idegen hím utódját, abban a hiszemben, hogy az a sajátja.
A keleti kék madárról lehetne megmintázni a házassági hűség szobrát. Miután egy életre kiválasztották egymást, együtt építenek fészket, együtt költik ki a tojásokat, sokat beszélgetnek egymással, és megosztják egymás közt a házimunkát. Ám amikor a kutatók a tojásokat megvizsgálták, kiderült, hogy azok 10-20%-a „idegen kézről” árulkodik. Vagyis a hímek 10-20%-a át volt verve. Ezért a kutatók kétféle monogámiát különböztetnek meg. Az egyik a szociális, amelyben a pár kitart egymás mellett, de szexuálisan nem hűséges. A másik, a genetikai monogámia felelne meg az emberi eszményeink szerinti hűségnek, ám ez rendkívül ritka, és az ember semmiképpen nem sorolható az ide tartozó ritka fajok sorába. 180 monogám faj közül mindössze 10% bizonyult genetikailag is hűségesnek (8).
A féltékenységet azért ítéljük meg olyan keményen, mert szeretnénk azt hinni, hogy a hűtlenség nem természetes része az embernek.
Margaret Mead, a világhírű antropológus (mellesleg maga is háromszor ment férjhez) úttörője volt annak, hogy hogyan igazoljuk eszményeinket más kultúrák félrevizsgálatával. Mead primitív törzsek kapcsán leírta, hogy ott, a paradicsomi világban aztán ismeretlen a féltékenység. Sokáig el is hittük neki, hogy csak a modern, romlott ember csapodár, hogy a szex fogyasztási cikk lett, mint minden ebben a rohadt kapitalizmusban. Azután évtizedekkel később kiderült, hogy bizony a vizsgált törzsnél is kemény büntetések várnak a hűtlen asszonyra (9). Meadet tréfából átverték az interjúalanyai.
Hagyományosan a férfiakat tekintik hűtlennek, például egy dél-koreai felmérés szerint 65%-uk csapodár. Egy amerikai becslés is hasonló fölényt mutat, e szerint a férfiak fele, a nők negyede hűtlen (10). Az angol Women's Journal anonim felmérése viszont azt mutatta, hogy a tartós kapcsolatban élő nők 30%-a folyamatosan megcsalja párját, de az összes nő 64%-a legalább egyszer hűtlen volt (11). Az említett dél-koreai felmérés szerint a nők 41%-a hűtlenkedik (12).
Ha a hűtlenség ennyire gyakori, egyrészt már kezdek magamnak is gyanússá válni,

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

Féltékenység

másrészt elcsodálkozhatunk azon, hogy miért nem népbetegség a féltékenység. Lehet, hogy a hűtlenség és a féltékenység evolúciósan beépített program? Valójában két, egymást kiegészítő és szabályozó folyamat? És akkor mi ez a cirkusz a monogámia körül?

A féltékenység és a hűtlenség evolúciós haszna

A szaporodás komoly dolog, mások a férfi és mások a nő szempontjai. Ezeket az evolúció kohójában kellett egy meglehetősen törékeny ötvözetté kotyvasztani. A férfi szempontja, hogy minél több egészséges, szaporodóképes utódja legyen. Ehhez sok szép, fiatal és termékeny nő kell. A nő szempontja viszont nemcsak az, hogy a férfi legyen „jó génekkel" felfegyverkezve, hanem hogy akarjon és tudjon gondoskodni a családjáról. Ugye, ez máris konfliktust sejtet, mert a férfinak, ha gyereket akar a nőtől, látszólag le kell mondania a többi nő utáni futkosásról. Persze csak látszólag, mert a férfiak, mint a statisztikák is mutatják, nehezen mondanak le arról a felbecsülhetetlen evolúciós nyereségről, hogy esetleg elpotyogtassanak még egy-két utódot más családi fészkekbe is, ahol majd a jóságos apuka gyanútlanul a térdén lovagoltatja az ő kis evolúciós vereségét. Mert más gyerekét felnevelni a sajátunk helyett az evolúciós mérkőzésben kiütéses vereség. Persze egy apukának sem kellene ettől félnie, ha felesége garantáltan hűséges lenne, de nem az. Ha evolúciós értelemben megkapirgáljuk ezt a kérdést, megint azt kell mondanunk, hogy a női hűtlenségnek szintén jó oka van. Egyrészt szeretne minél sikeresebb utódokat, amit az garantál, ha a gyermek apja „jó géneket" hordoz. Erre garancia a férfi sikeressége (erős, domináns, vonzó stb.). Vagyis a nő megpróbál titokban teherbe esni egy sikeres férfitól, és felnevelteti a gyermekét azzal, aki neki jutott: a férjével (13).
Előttünk áll tisztán és világosan, hogy mind a férfi, mind a nő evolúciósan programozott a hűtlenségre.

Férfiféltékenység, női féltékenység

De az is világos: a férfi kínosan fog vigyázni, hogy csak a saját gyerekét nevelje fel, vagyis baromi féltékeny lesz (14). A férfiak olykor az erőszaktól sem

BBC NEWS
You are in: UK
Wednesday, 5 January, 2000, 05:48 GMT
64% of women admit being unfaithful
The survey said 30% of women are consistently unfaithful
More than 60% of women in serious relationships have cheated on their partners, a survey in a women's magazine has revealed.

rettennek vissza, hogy hűségre neveljék párjukat. Az esetleg olykor belehal, de cinikusan azt is mondhatnánk, hogy ez ugyancsak a természetes szelekció része. Aki ügyetlenül csal, elbukik. Párja meg a börtönben végzi.
De a nőt ravasz eszközzel áldotta meg a természet, hogy maga mellett tartsa a férfit: a rejtett ovulációval. Így a férfi igazából sosem tudhatja, mikor termékeny a felesége (14). Továbbá a nők szeretik féltékennyé tenni a párjukat, mert ezzel elkötelezettségüket is lemérik (15).
És miért féltékenyek a nők? Ők attól félnek, hogy a férfi más nőnél érzelmileg elköteleződik, s akkor a zsákmányt (fizetés) és egyéb szolgáltatásokat vagy meg kell osztania a szeretővel, vagy még rosszabb esetben teljesen el is veszítheti azokat (16).

Mindkét félnek jó oka van tehát a hűtlenségre, és ezért mindkét félnek jó oka van a féltékenységre is (14). Ebből természetesen az következik, hogy amint a bűnözés és a kriminalisztika, úgy a hűtlenség és a féltékenység is egymást kergetve fejlődik az evolúció során. A hűtlenek egyre ügyesebbek, a féltékenyek egyre paranoidabbak. A férfiak apaságukat féltve elsősorban a nő szexuális hűségét követelik meg, míg a nők és a társadalom szemében a férfiak szexuális félrelépése mindig bocsánatosabb volt, ha az nem veszélyeztette a házasságot. Ezt persze nem úgy kell érteni, hogy a nő beleszerethet másba, a férfi meg szabadon szeretkezhet, de ha kiderül, ezek a „bocsánatosabb" bűnök. Bár *David DeSteno* szerint a férfiak és a nők egyaránt a „dupla dobás" elmélete szerint gondolkodnak: e szerint a puszta szex felveti az emocionális kötődés veszélyét, és fordítva. Vizsgálatában mindkét nem „berágott", ha a másik fél szexuális hűtlenséget mutatott (16). Mindenesetre amíg *David Buss* és David DeSteno ezen vitázik, neked jogod van nem kivárni a végső tudományos álláspontot, hanem gyanú esetén utólag esetleg tudománytalannak bizonyuló lépéseket is megtenni. Mert amúgy minden külső kapcsolat bármivé fajulhat – ez a féltékenység mélyén meghúzódó, maximális védelemre törekvő stratégia értelme. Legjobb a megelőzés, vagyis a féltékenység (15).
A fogamzásgátlás korát éljük, de a félrelépések ettől még nem veszítették el evolúciós vonzerejüket, a gének nem vesznek tudomást az utolsó 50 év történéseiről. Olyan ez, mint a lemmingek öngyilkossága: túlnépesedés esetén a lemmingek bevetik magukat a tengerbe, és elkezdenek úszni egy évmilliók óta elsüllyedt sziget felé, s mind ott pusztulnak.

De hogy ne szálljon a fejünkbe a fejlődés okozta mámor, hadd számoljak be egy-két érdekes vizsgálatról, ami talán alátámasztja azt is, hogy a féltékenység nem olyan idejétmúlt dolog.
Angliai családoknál vércsoportvizsgálatokat végeztek, és így teljesen véletlenül kiderült, hogy az angol apák 6%-a tudtán kívül más férfi gyermekét neveli. Mexikóban ezt az arányt 10%-osnak találták, míg Svédországban 1%-osnak (17). De a kutatók között általános az a vélekedés, hogy a világon átlagosan 10%-os a családokban az „idegenkezűség" (7).

A hűtlenség jelei

A hűtlenségnek számos rejtett jele van, ezeket most nem szeretném lajstromba venni, csak utalnék egy-kettőre: hajszálak, parfüm, késés, idegen nevek kiáltozása szex vagy alvás közben, fogyókúra, ízlésváltozás a szórakozásban, öltözködésben, titkos telefonok, SMS-ek stb.
Ha nem vagy féltékeny, akkor talán nincs okod rá, vagy a partnered ügyes. Vagy vak akarsz lenni, mert jó okod van rá. De a te fejedben is megbújik egy kis szerkezet, amelyet **hűtlenségdetektornak** nevezhetünk, és az automatikusan leadja a vészjeleket, akár akarod, akár nem. Ne félj, tudni fogod, ha felébredt évtizedes álmából, és adatokat kezd gyűjteni.
Akiknek pedig már felébredt, azok aktív munkával igyekeznek eredményre jutni. Ebben segítséget nyújt a hűtlenségre épülő szolgáltatások hada. Mert a hűtlenséggel szembeni védekezés evolúciója természetesen folytatódik a technikai evolúcióval.

CNN.com/WORLD

SEARCH GO
MAIN PAGE
WORLD
U.S.
WEATHER
BUSINESS
SPORTS
POLITICS
LAW
SCI-TECH
SPACE
HEALTH
ENTERTAINMENT
TRAVEL
EDUCATION
CAREER
IN-DEPTH
QUICK NEWS
LOCAL
COMMUNITY
MULTIMEDIA
E-MAIL SERVICES
CNNtoGO

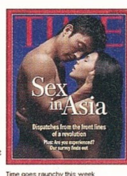
Hong Kongers the least sexy, survey says

March 12, 2001
Web posted at: 6:54 PM EST (2354 GMT)

By Rose Tang
CNN.com Writer

HONG KONG, China -- In sex, Hong Kong men and women are the least confident and the most conservative compared with other Asians, a survey has found.

Only five per cent of Hong Kong men think they're sexy, compared with 55 percent of Philippine men and 48 percent of South Korean men surveyed by Time Asia magazine.

Time goes raunchy this week

Japánban forgalomba hoztak egy kétkomponensű spermakimutató sprayt **S-check** fantázianéven. Ha a gyanakvó feleség ezzel befújja férje alsónadrágját, a spermanyomok zölden fognak világítani (18).
A 175 fontért kínált hűtlenségi leleplezőcsomagot 99%-ban férjezett nők vásárolják. A szintén japán „Bepalizásügynökség" olyan gélt árul, amelyet az asszony a férj hátára kenhet, és ha az napközben zuhanyozik – ez Japánban a hűtlenség egyik jele –, akkor kiütések keletkeznek a hátán. Ugyanez a gél a férj zoknijába kenve elszínezi azt, ha 15 percnél tovább van levéve, mert hőre érzékeny anyagot tartalmaz. Természetesen a harc folytatódik. Valószínű, hogy a férjek zoknimelegítő készüléket fognak vásárolni, és gélellenes antigélt fognak gyártani.

Mi lesz velünk?

Én például most lefekszem aludni, mert késő van. De távlatilag kár olyan megoldásokat erőltetni, amelyek evolúciósan kimunkált képességeinket akarják ledózerolni. Ilyen halva született ötlet a nyitott házasság, amely roppant racionálisan hangzik, csak az ember nem racionális lény. Az úgynevezett kötődési kutatások szerint a laza, felszínes, elkötelezettség nélküli kapcsolatok azoknak mennek, akik valójában nem tudnak kötődni. Minél kevésbé féltékeny valaki, annál kevésbé tud szeretni. A szeretet és a féltékenység összetartozik, mint a fény és az árnyék: egymás nélkül nem létezik (18).

Ajánlott site-ok és könyv:

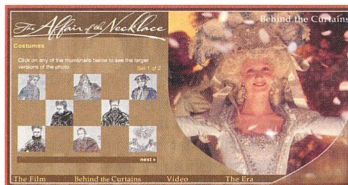
1. www.cnn.com/US/9807/15/cadet.trial.02/index.html
2. www.cnn.com/US/9802/17/cadet.trial/index.html
3. www.cnn.com/US/9812/22/missing.secretary/index.html
4. www.gyongy.hu/main.php?cikk=931&pos=1_1_6
5. www.externet.hu/szexualitas/sze07.html
6. www.cnn.com/2002/LAW/08/06/ctv.privaterevenge/index.html
7. news.bbc.co.uk/1/hi/sci/tech/179988.stm
8. www.cnn.com/2000/books/news/02/14/dangerous.passion.salon/index.html
9. www.drjoycebrothers.com/Relationships_Infidelity.html
10. news.bbc.co.uk/1/hi/uk/591383.stm
11. www.cnn.com/2001/WORLD/asiapcf/east/03/12/hongkong.sex.01/index.html
12. www.newscientist.com/news/news.jsp?id=ns9999667
13. www.nlu.edu/~palmer/JealousyandMate.htm
14. www.utexas.edu/admin/opa/news/00newsreleases/nr_200002/nr_jealousy000209.html
15. www.thirdage.com/news/archive/ALT03020913-02.html
16. www.lelekbenotthon.hu/article.php?sid=41
17. news.bbc.co.uk/1/hi/world/asia-pacific/371592.stm
18. human-nature.com/nibbs/02/downes.pdf
19. Buss, David M.: Veszélyes szenvedély. Vince kiadó, 2002

Csiki Judit rovata

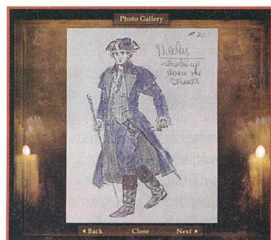
Emberek a maszk mögött

Elegáns látszat és cselszövések, szépen felépített, megkoronázásra váró karrierek, szétcsúszó sorsok és mindent lángba borító bosszúvágy – mindez a XVIII. században éppoly természetes része volt a decens társadalmi érintkezésnek, mint manapság. A novemberi filmpremierek közül két alkotás is ezt a kérdéskört járja körül.

Napóleon szerint a **francia forradalom** kitöréséhez vezető tényezők között előkelő helyet foglalt el *Marie Antoinette* királyné **nyakékének** ügye, az a vaskos udvari botrány, amelyet egy **rangjától és vagyonától megfosztott**, intrikus hajlamú hölgy kavart. *Jeanne de la Motte-Valois* egyetlen életcélja ugyanis az volt, hogy **visszaszerezze** kegyvesztett szülei visszavont nemesi rangját és elveszített örökségét. A **szélhámos udvaronc**, *Retaux de Vilette* segítségével végrehajtott terv középpontjában az a **647 gyémántból** készített nyakék állt, amely olyan értékes volt, hogy a korabeli **Európa** egyetlen királyi udvara sem tudta megfizetni. Még *XV. Lajos* rendelte szeretőjének az **udvari ékszerészektől**, ám mire a csodás darab elkészült, a király eltávozott az élők sorából, a hölgy pedig a királyi udvarból. A **csőd** szélén álló ékszerészek megpróbálták eladni a nyakéket Marie Antoinette-nek, ő azonban visszautasította az ajánlatot. Itt lépett be a szövevényes történetbe a bosszúvágytól fűtött Jeanne de la Motte-Valois. Az **udvari intrikák** között otthonosan mozgó hölgy meggyőzte *Louis de Rohant*, az uralkodó szimpátiáját cseppet sem élvező, ám **miniszterelnöki bársonyszékre vágyó bíborost** a királyné békülési szándékáról és arról, hogy a kinevezés ára nem más, mint a ritka és értékes ékszer, amit Rohannak kell **titokban** megvásárolnia a királyné számára, hogy a nép körében ne keltsen még nagyobb felháborodást a felséges asszony **mértéktelen költekezése**. Rohan kedvenc szélhámos parafenoménje, a szintén beavatott *Cagliostro* meggyőző szavait hallva ráállt az ügyletre, Jeanne pedig **ellopta a nyakéket**, és gyémántjait áron alul eladva visszavásárolta nemesi rangját. Az egyszerre szellemes, elegáns és velejükig romlott figurák szerepére *Charles Shyer* rendező olyan kiváló színészeket választott, mint az **Oscar-díjas** *Hilary Swank, Jonathan Pryce* vagy a Cagliostro szerepét játszó *Christopher Walken.*

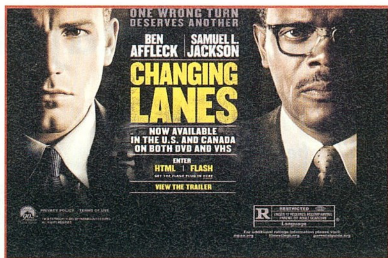

Barokkos pompa

A film hivatalos oldalát (**www.affairofthenecklace.com**) hasonló igényességgel komponálták meg, mint magát a **nagyszabású jelmezes történelmi felvonulást**. A főoldal Hilary Swank és a talán még nála is szebb gyémánt nyakék képével köszönti a látogatót, aki máris elolvashatja a **film történetét**, s megnézheti a hivatalos **filmplakátot**, valamint a rövid **előzetest**, majd ha mindezek láttán kedvet kapott, beléphet a részleteket is tartalmazó oldalakra. A filmes honlapoknál jóformán megszokottá vált, rövid részleteket felvillantó bevezető után a letöltés (egyébként meglepően rövid) ideje alatt megismerkedhetünk **Napóleon** fentebb idézett **teóriájával**, majd

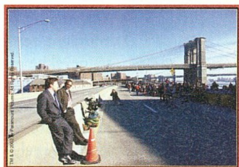

kezdésként letölthetjük a már-már obligát filmes információkat: megismerkedhetünk a **történettel**, a hírhedtté vált **nyakék históriájával**, a **szereplőkkel** és az **alkotógárdával**, a forgatás műhelytitkaival, valamint megtekinthetjük a főbb szereplők fotóiból összeállított **képgalériát**. A **Behind the Curtains** („A függöny mögött") menüpont már izgalmasabb információmorzsákkal kecsegtet: a szépséges ruhák és a gyönyörű tájak szerelmesei a fim **jelmezterveiből**, illetve a romantikus **forgatási helyszíneken** (például a kosztümös történelmi drámák csaknem állandó helyszínének számító **Prágában** vagy épp a **versailles-i kastélyban**) készült fotók közül tekinthetnek meg néhányat. A **Video** menüpont a szokásos filmelőzetesen kívül interjúkat is kínál az oldalra látogató mozirajongóknak, míg a történelem iránt érdeklődők a **The era** („A korszak") gombra kattintva ismerkedhetnek meg a francia forradalmat közvetlenül megelőző évtizedek **politikai történéseivel**, **udvari etikettjével**, **legendás alakjaival** vagy épp a történet alapjául szolgáló **botrány krónikájával**. Mindezt **ízléses képi** megvalósítás és néhány **látványos jelenet** egészíti ki.

Ha kibújik a vadállat...

Az illedelmesség látszata és a mélyben meghúzódó **zsigeri bosszúvágy** kettősségét feszegeti a hónap másik nagy filmje, az **Ütközéspont** is, amelyben szintén **két remek színész**, *Ben Affleck* és *Samuel L. Jackson* fokozza robbanásig a feszültséget.

Egy egyszerű **koccanás** nyomában általában nem indul el olyan **láncreakció**, amely mindkét érintett életét kiforgatja sarkaiból. A **New York csúcsforgalmában** bekövetkező közlekedési malőr azonban ezúttal **egymás esküdt ellenségévé** tesz két, egymás számára teljesen idegen és látszólag teljesen ellentétes személyiségű embert, hogy aztán minden tőlük telhetőt bevessenek a másik életének **szisztematikus** megkeserítésére. Gavin Banek, az **ambiciózus fiatal ügyvéd** (Ben Affleck) épp karrierje megkoronázására készül: a tárgyalóterembe sietve próbálja átverekedni

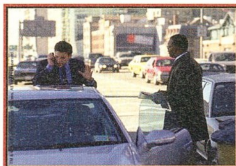
magát a közlekedési dugón. A másik sávban közlekedő Doyle Gipson (Samuel L. Jackson), a **gyógyult alkoholista** szintén a bíróságra igyekszik, ő azonban kisiklott életét próbálja valamelyest egyenesbe hozni. A tárgyaláson gyermekei láthatásáról döntenek, s ha késik, minden kicsúszhat a kezéből, amit fontosnak tart. A **jelentéktelen baleset** szinte **ámokfutóvá** változtatja a két férfit, bizonyítva, hogy az elvakult düh kortól és társadalmi hovatartozástól függetlenül mindenkiből képes kihozni a **vadállatot**.

Ön mit tenne?

A hivatalos site (**www.changinglanes.com**) filmplakát jellegű főoldaláról történő továbblépéskor **HTML- és Flash-verzió** közül választhatunk. A látványosabb Flash-változatra voksolva **autólámpák** elmosódott fényei vonulnak el előttünk, s miután már kellőképpen beleéltük magunkat az egyszerre **álmosító** és **idegesítő** csúcsforgalomba, kellemetlen kérdések kezdenek sorjázni a szemünk előtt: **Mit tesz**, ha egy másik autós a dudára tenyerelve próbálja haladásra késztetni? **Mit tesz**, ha egy pofátlan alak flörtölni kezd

a barátnőjével? **Mit tesz**, ha valaki Ön elé vág a sorban? **Szó nélkül elviseli?** Vagy elönti az agyát a vér?
Amíg a látogató a **mindennapi agressziót** boncolgató kérdéssoron tűnődik, lassan megérkeznek a szokásos menüpontok is, ám a kötelező információkon túl nemigen találunk mást az oldalon. A HTML-verzióból ráadásul a kínos kérdések is kimaradnak, így aztán a **viszonylag szegényes** információs anyag letöltése közben még a morális problémákkal sem foglalhatjuk le magunkat. A film **borongós, nyomasztó** hangulatából azonban kétségkívül ízelítőt ad a honlap – mozi után pedig valószínűleg lesz miről beszélgetni a ködös, sötét novemberi estéken.

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

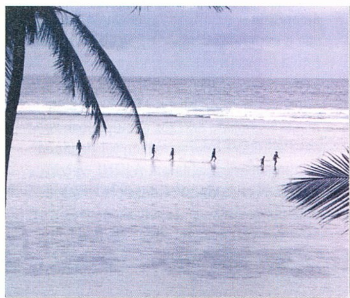
A víziszonyos vízimajom

– avagy a fóbiák természete

Ha a pszichiátert kérdezed, akkor a fóbia betegség, és egy recepttel fogsz távozni. Ha engem kérdezel, a fóbiák ősi tapasztalatok, persze kicsit eltúlozva.
Ideje megkapirgálni sötét múltunkat, mert bár a Big Brother és a Való világ eloszlatott minden kétséget afelől, hogy a majomtól származunk, van egy-két nyugtalanító kérdés ezzel kapcsolatban.

Kezdjük talán a végén. A víziszonynak kétféle változata létezik. Az egyiket idült alkoholistáknál lehet megfigyelni, akiknél a folyadékbevitelnek kizárt formája a vízivás. A másik a vízfóbia, amely gyerekek között meglepően gyakori, felnőttkorban viszont elég ritka fóbiafajta.

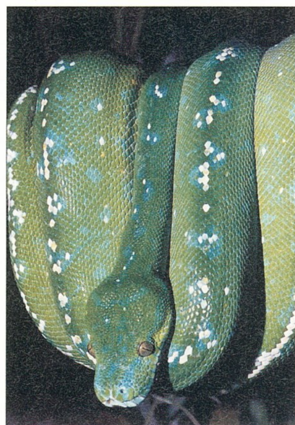

Egy ausztrál vizsgálat során összeszedtek egy rakás vízfóbiás gyereket, és megpróbálták kideríteni a víziszony eredetét. Előszűrésként a gyerekeknek a vízbe kellett dugniuk a fejüket. Akik ezt megtették, azokat hazaküldték, mert minden gyakorló szülő tudja, hogy a gyerekek esti fürdéstől való iszonya csak naiv egyedekben kelti a vízfóbia tévképzetét, valójában itt lefekvésfóbiáról van szó, amit a tudomány még nem vett fel a fóbialistára. A víziszonyosok szimulánsoktól így megtisztított csapatát alaposan megvizsgálták, hogy mi válthatta ki belőlük a víztől való rettegést. Kiderült, hogy húsz gyerekből mindössze egynél lehetett kimutatni valamiféle, vízzel kapcsolatos traumát, a többi „csak úgy, spontánul" rettegett a víztől, és érdekes módon anyukáik közt is gyakori volt a víztől való félelem. Ebből vagy arra következtetünk, hogy a fóbiás gyerekek szülei fojtogatták ugyan gyermeküket a fürdővízben, de ezt nem tartották fontosnak megemlíteni, mert őket is fojtogatták gyermekkorukban, vagy a víztől való félelem nem negatív tapasztalatokból ered, hanem valamilyen módon öröklött.
Ezt gondolják az evolúciós talajon álló kutatók az összes fóbiáról.

Nem tudom, kell-e itt hosszasan körülírni, mi is a fóbia, az internet amúgy is tele van olyan írásokkal, amelyek hemzsegnek a „prevalencia", az „epidemiológia", az „anticipátoros" és a „comorbiditás" minden halandó által jól ismert fogalmaitól (1., 2.), csak épp a fóbia lényegét nem lehet megtudni belőlük. A felkent szakértőknél már csupán a „témának utánajáró" újságírók rémesebbek, mert időnként hetet-havat összehordanak, például hogy a pánikbetegség a fóbia egy fajtája (3.).
A fóbia csak házi használatra szánt meghatározása: rettegés olyan dolgoktól, amelyektől mások nem (annyira) félnek.
A pszichiáterek szeretik élesen elválasztani a normálist a nem normálistól, a reálist a nem reálistól, imádnak mindent betegségnevekbe és tünetlistákba gyömöszölni, mert ez szinte már gépesíthető módon kiadja, hogy melyik

gyógyszert kell felírni. Ennek szellemében a fóbiás félelmet irreálisnak szokták nevezni, hiszen ettől betegség. Mondjuk a repülési fóbia tényleg irreális, mert mindig mások szoktak lezuhanni. A kutyafóbia is irreális, mert az őrző-védő-marcangoló kutyák mindig másokat szoktak széttépni. A pókfóbia úgyszintén, mert ugyan egész Amerikában elterjedt a fekete özvegy nevű pók, amely rendkívül agresszív, és csípése kegyetlen fájdalmat, esetleg halált okoz, de miért pont minket csípne meg? Hőn szeretett anyósom békafóbiája is teljesen nevetséges, hiszen mindössze százezer embert lehetne a nyílhegybéka egy grammnyi mérgével megölni. Hogy nálunk nem élnek ilyen békák? Most nem, de egykoron talán igen.

Senki nem nevezi irreálisnak, ha egy zajra ösztönösen felriadunk, ha légszomj esetén a szabadba menekülünk, ha éles szerszámokkal óvatosak vagyunk, vagy nem nyitunk meg gyanús e-maileket. De ha valaki gyakran felriad, az már alvászavar, ha van levegő, és ő mégis úgy érzi, hogy fullad, az pánikbetegség, aki eltüntet otthonról minden éles tárgyat, az mit tudom én, milyen fóbia, és aki minden csatolt fájlt tartalmazó e-mailre gyanakszik, az paranoid.

Évmilliók alatt csipegettük össze a túléléshez szükséges tapasztalatokat, és ez bizony már genetikailag is bevésődött, persze nem *lamarckista* alapon.

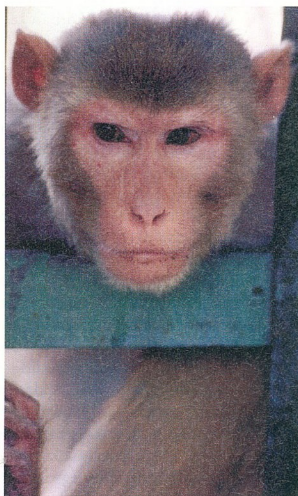
A fóbiák evolúciós szemlélete szerint ezek a félelmek hasznos „faji tapasztalatok", „ősemlékek", amelyek mindenkiben ott lapulnak, és előhívhatók. Fóbiás az, akiben könnyen, egészséges az, akiben nehezebben aktiválhatók ezek az emlékek. Ha így nézzük, eléggé mesterkélt a beteg-egészséges szembeállítás. A fóbiás félelmei teljesen jogosak, az ő igazi problémája az, hogy miért nem tudja magát ezeken túltenni.

A repülőre úgy kell felszállni, hogy tudjuk, olykor nem egyben érkezünk meg. Repülésfóbiás az, akinek ez nem megy. Ugye, milyen vicces, amikor valakit végre kigyógyítanak repülésfóbiájából, és első útja alkalmával lezuhan a gép? Na, kinek volt igaza?

A pszichológusnak nem dolga a légi katasztrófát megelőzni, csupán arra tanítja meg páciensét, hogy viselje el annak a terhét: bizony van egy pirinyó esélye arra, hogy rossz gépre száll.

Eltekintve néhány bizarr fóbiától, döntő többségük valamilyen, **az élettel, a biztonsággal, a testi épséggel, a beszennyeződéssel kapcsolatos veszéllyel** függ össze.

Például a kígyófóbia evolúciós gyökereit mutatja, hogy laboratóriumban nevelt majmoknak, amelyek soha nem találkoztak még kígyóval, levetítették vadon élő társaik kígyóra adott reakcióját, és onnantól azok rettegtek még a locsolócsőtől is. De ha megvágták a filmet, úgy, mintha a majmok egy nagy, fehér virágtól rémültek volna meg, s levetítették ezt laboratóriumi

társaiknak, azok nem kezdtek el rettegni a nagy, fehér virágtól (4.). Akármivel kapcsolatban tehát nem alakul ki félelem, mégoly meggyőzőnek tűnő élmény esetén sem.

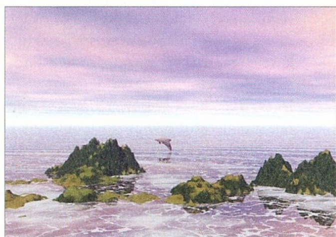
Más vizsgálatok szerint a kígyótól való félelem életkorhoz kötött, a majmok egy bizonyos korig nem félnek a kígyótól, később viszont már a látványára is izgatottak lesznek. Ezek után nem meglepő, hogy az ember különféle fóbiái is **eltérő életkorban kezdődnek**. Legkorábban a vízfóbia indul, ötéves kor körül, majd az állatfóbia, kb. hétéves kortól, míg a bezártságtól való félelem húsz-egynéhány évesen. Mindez azt sugallja, hogy bizonyos fóbiák bizonyos érettséghez köthetők.

A fóbiák **hagyományos** szemlélete szerint a félelmek fenyegető élményekre vagy azok megfigyelésére alakulnak ki, mintegy **megtanuljuk**, hogy mitől féljünk.

A víziszonyos vízimajom

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

Azonban az a tény, hogy az egyes típusok eltérő életkorban kezdődnek, hogy a fóbiások jó része nem tud beszámolni semmiféle átélt vagy látott borzalomról mint kiváltó okról, s végül az, hogy ezek általában evolúciós értelemben jogos félelmeket tükröznek, azt bizonyítja, hogy a félelmek belénk vannak építve mint valami alvó ügynökök, s egyszerre csak valami aktiválja őket.
Visszatérve a vízfóbiára: meglepő, hogy ez gyermekkorban gyakori, tekintve, hogy az újszülött remekül úszik. Felnőttkorban pedig ritka, ami azért meglepő, mert a bezártságtól és a fulladástól való félelem viszont elég gyakori. Például a modern agyvizsgáló eljárások során az embert lekötözik, és bedugják egy sötét csőbe, amelyet aztán zümmögve körbeforog egy hatalmas gépezet. A vizsgálatot az esetek 4-10%-ában a páciens elviselhetetlen pánikérzése miatt abba kell hagyni,

ami persze nem azt jelenti, hogy a maradék 90% vidáman tölti odabent az időt, hanem csupán „fegyelmezettebb". Na most, ha a liftben és egyéb kasznikban az emberek 10-20%-a komolyan szorong a fulladástól, ők vagy mások miért nem rettegnek a víztől, amely remek közeg egy jó kis fulladásos halálhoz? Ha igaz a tétel, hogy bizonyos félelmek evolúciós okokból csak bizonyos dolgokhoz kötődhetnek, akkor fel kell tennünk a kérdést: a vízhez miért nem kötődik legalább annyi emberben a fulladás félelme, mint mondjuk a lifthez? Pedig vízben igen sokan megfulladnak évente, liftben viszont száz évben ha egyszer, akkor is kell hozzá minimum egy bostoni fojtogató.

A fóbiapuzzle

Ha a fóbiákból próbáljuk puzzleként kirakni egykori környezetünket és fajtörténetünket, akkor ez a vízfóbia, pontosabban a ritkasága, nem illik bele abba az elterjed spekulációba, amelyet **szavannaelméletnek** nevezhetünk, s amely szerint a **homo akármi** lekászálódott a fáról, mert az neki jobb volt, és elkezdett rohangálni a szavannán. Ha mi tényleg a **majmoktól származnánk**, akkor **a vízfóbia szinte minden embert jellemezne**. Legközelebbi „rokonaink", a csimpánzok ugyanis annyira utálják a vizet, hogy pánik tör ki rajtuk, ha beleesnek egy tízcentis pocsolyába. Ezzel szemben az ember, leszámítva a néhány vízfóbiást, rajong a vízért. Az összes nagy kultúra vízparton alakult ki, az ember szeret úszni, lubickolni, strandolni. Szeretjük, ha a víz simogatja, a zuhany permetezi bőrünket. Elájulunk a gyönyörtől, ha meglátjuk a tengert, amelyet titokzatosnak, rejtelmesnek stb. találunk, s vagyonokat költünk arra, hogy vízpart mellett nyaralhassunk (5.).
De van egy másik bibi is. Nem elég, hogy közeli „rokonainkkal" ellentétben imádjuk a vizet, de az emberek között az egyik leggyakoribb fóbia **a magasságtól való félelem**. Egy felmérés szerint ezer emberből száznúsz fél a magasban. Ez már azért mégiscsak furcsa: egykoron a fán ugrándoztunk, most meg félünk a magasságtól. Végül is a szavannaelmélet szerint **nem leestünk a fáról, hanem lemásztunk**.

A vízimajom-elmélet

Alister Hardy professzornak tűnt fel először, hogy az a kevéske szőrzetünk, ami még van, sem olyan irányba nő, mint a majmoké, hanem áramvonalasan, ahogy a víz áramlik testünk körül úszás közben. Igyekezett azonban titkát és ezzel szakmai tekintélyét is megőrizni, de egy népszerűsítő előadásán elkottyantotta magát, s onnantól a média felkapta a témát. Hardy pironkodva ismerte be, hogy egy eszelős pillanatában arra gondolt: az ember fejlődésének egy szakaszában félig-meddig vízben élő emlős volt. A szenzáció lecsen-

gett, de egy újságírónő, *Elaine Morgan* beleásta magát a témába, és könyvekben publikálta a vízimajom-elméletet. *Csányi Vilmos* szerint ez az egyik legnagyobb gyengéje az elméletnek, ugyanis egy kis „firkász” nem szalonképes a tudomány élő mellszobrai között. Előbb minimum le kellene doktorálnia, és addigra el is menne a kedve attól, hogy ilyen hülyeségeket írjon – teszem hozzá.

Hogy belekapjak a közepébe: évmilliók alatt az állatok hihetetlen fokú alkalmazkodásra képesek, gondoljunk csak az evolúciós tan oszlopaira, a *Darwin-pintyekre*.

Mármost miféle alkalmazkodás az a szavannai körülményekhez, hogy az ember elveszíti a tűző naptól védő **bundáját**, míg a szavannai állatok mind bundásak (6.)? Nem mintha nekem tetszene egy talpig szőrös nő, bár ha szőrösek volnánk, lehet, hogy a **vörös bundáért** bomolnék. Ám ami érthetetlen a szavanna felől, az logikus a víz felől megközelítve. A víziemlősök jó része szintén csupasz (fóka, bálna stb.).

Azután itt vannak a **zsírrétegek**, amelyekből a fogyókúra-iparág egészen jól megél. A majmoknak ilyenjük nincsen. Egyedül a téli álmot alvó és a víziemlősök képesek bőrük alatt zsírréteget létrehozni. Téli álmot sosem aludtunk, ezt még a legvadabb elmélet sem állítja, marad tehát a vízi élet, ahol a zsír véd a lehűlés ellen (7.). A szavannán viszont rendkívül előnytelen ez a háj, hiszen gátolja a hőleadást és a futást (6.). Most persze jöhetsz azzal, hogy a disznók bőre alatt is szalonna van. Ez igaz, de a sertések egykoron szintén víziállatok voltak (8.).

Na jó, a szavannások nyelnek egyet, és azt mondják: az ember izzadással védekezik a meleg ellen. Ez persze nem válasz, mert ha lenne bundánk, és nem lenne hájunk, nem kellene napi 15 liter vizet veszítenünk, amit a szavannán elég nehézkes pótolni. Nem beszélve a dezodorköltségekről. Ráadásul míg a szavannai állatok testük víztartalmának 20%-át is képesek elveszíteni, mi már 10%-tól meghalunk. És miért izzadunk ki rengeteg sót? Mire jó ez? Hogy utána bányászhassuk? S miért sírunk, amikor egyik szárazföldi emlős sem sír? Pláne sósat? A filmipar kedvéért?

A helyzet az, hogy a szárazföldi állatok csak kötőhártya-gyulladáskor könnyeznek, és a szavannában az izzadást is kétszer meggondolják. Egy zebrának nincs **hónaljszaga**. A tengeri állatoknál viszont a szemben lévő könnymirigyek a fölösleges só kiválasztását szolgálják, s hasonló a helyzet az izzadással is: tulajdonképpen a só kiválasztásra „van kitalálva”. Egy vízben élő állatnak nem kell spórolnia a vízzel, de szabadulnia kell a sótól.

Mielőtt unni kezdenéd ezeket az apró-lékos, bár fontos bizonyítékokat, áttérnék egy-két még meglepőbb tényre.

Az egyik a **két lábon járás**. Vannak erre jó érvek: messzire látunk, sokáig tudunk futni. De ha ez ennyire nagyszerű, miért nincs még egy szárazföldi emlős, pláne majom, amelyik ezt az utat választotta volna? Attól, hogy kilöktek minket, teszem azt a szavannára, miért kéne különcködnünk, és két lábra emelkednünk, amikor a majomlábnak ez nagyon fárasztó művelet (9.)? A válasz: a vízben **gázolás** miatt. Van egy majomfajta, amely szokott két lábon járni, és ezt a képességét a vízen való átgázoláskor kamatoztatja!

Aztán itt van ez a **nagy fejünk**, benne a sok ésszel, győzzük csak cipelni és hűteni. Ahogy *Archimédesz* rámutatott, a vízben minden könnyebb, ezért van a tengeri emlősöknek nagy agyuk, a szárazföldieknek meg kicsi (10.).

Az emberi **újszülött** remekül érzi magát a víz alatt, tud **úszni**, és tudja, hogy a víz alatt nem lehet levegőt venni, s a víz sem akar neki az orrába-szájába menni. A csecsemőket magatehetetlen jószágoknak szoktuk tekinteni, de ha vízbe tesszük őket, „életre kelnek”. Sőt mi több, vízben szülésnél a baba a víz alatt jön a világra, s úgy van tervezve, hogy dagi és nagy fejű legyen, ar-

A víziszonyos vízimajom

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

cán, hasán, mellén pedig sok háj legyen, mert ez arccal felfelé fenn tart a víz színén (11.).
A majmok nem tudják a légzésüket akaratlagosan szabályozni, márpedig víz alá merülni és ott olykor 7-8 percet is eltölteni nem megy e nélkül. Viszont az ember és a víziemlősök (bálna, delfin stb.) nagyon is képesek erre. De ez a válasz arra az örök kérdésre is, hogy miért nem beszélnek a majmok, illetve miért beszélünk mi (12.). Azért, mert a beszéd akaratlagos légzésszabályozást kíván.
Orrunk ugyancsak egészen eltérő a majmokétól, orrnyílásunk lefelé néz, vagyis a víz nem megy bele könnyen. Van nekünk merülési reflexünk is, vagyis amikor az arcunk víz alá kerül, a légutak automatikusan lezáródnak, szívünk munkája hirtelen lelassul, és a szervezet oxigénfelhasználása csökken (8.). Persze az uszodában nem biztos, hogy ezt igazolva látod. Némi bemelegítés kell, hiszen pár millió év alatt kicsit kiestünk a gyakorlatból. De kevesebb mint egyórai gyakorlással a szív munkája a felére képes csökkenni, és a víz alatt eltöltött idő a duplájára nőhet.
Aztán van itt még egy pikáns bizonyítékunk: az ember szinte az egyetlen szárazföldi állat, amely szex közben egymással szemtől szemben ügyködik, leszámítva a szexakrobatákat. Viszont az összes víziemlős hasonlóképen jár el.

Hol az őshaza?

Afrika északkeleti része évmilliókkal ezelőttig víz alatt állt, majd kiemelkedett, de egy csomó víz ott maradt. Érdekes módon ötmillió évesnél régebbi ősemberleletünk nincsen, viszont a legkorábbi afrikai leletek mind a Rift völgyének nevezett területen, a hajdani vizek partjain kerültek elő (5.). Összefüggő szavannák ott aztán nem voltak, víz viszont annál inkább. Morgan feltevése szerint 6-8 millió évvel ezelőtt kellett megbarátkoznunk azzal a gondolattal, hogy ezentúl féligmeddig vízi életet fogunk élni.
Hogy a szerencse mennyire forgandó: akkor az őserdőben maradt közös ősünk röhögött a markába, és ette az ősbanánt, mi meg szenvedtünk, most meg nekünk jó.
Persze csak hümmögsz, hogy ez meredek. Na, majd a zuhany alatt gondold végig még egyszer!

Ajánlott site-ok:

1. www.vitalitas.hu/ismerettar/szo/szo6.htm
2. www.sote.hu/htsz/bitter.htm
3. www.origo.hu/noilapozo/lelekbuvar/20010703felelemben.html
4. www-class.unl.edu/bios112/40-web.pdf
5. www.wf.carleton.ca/Museum/aquatic/wat14.htm
6. www.primitivism.com/aquatic-ape.htm
7. www.wf.carleton.ca/Museum/aquatic/wat12.htm
8. www.wf.carleton.ca/Museum/aquatic/wat11.htm
9. www.riverapes.com/AAH/AATheories/Wading/why_did_we_start_walking.htm
10. www.wf.carleton.ca/Museum/aquatic/wat13.htm
11. www.riverapes.com/AHAH/ComparativeBiology/HeadSize/FloatingHeadTheory.htm
12. allserv.rug.ac.be/~mvaneech/Fil/Verhaegen_Language_SpeculationsScienceTechnology.html

Tájékozódáshoz:

www.riverapes.com
members.telocity.com/~hydra9/aquape.html
www.geocities.com/Athens/5168/aat.html
homepages.tesco.net/~sondela

Ha önállóskodni akarsz, a keresőszó „aquatic ape”.

DOBJA FEL CSALÁDJÁT VALAMI EREDETI AJÁNDÉKKAL!

AZ INTERNET A LEGJOBB AJÁNDÉK!

HA MOST FIZET ELŐ ORIGO VAGY OTTHON CSOMAGRA,
A HOZZÁFÉRÉS KARÁCSONYTÓL SZILVESZTERIG INGYENES!*

A KEZDŐNET ÉS HALADÓNET INTERNETES TELEFONDÍJCSOMAGOK OPTIMÁLISAN EGÉSZÍTIK KI AJÁNLATUNKAT. TOVÁBBI INFORMÁCIÓÉRT HÍVJA A 06 80 42 00 42-T, LÁTOGASSON EL ÉRTÉKESÍTÉSI PONTJAINKRA VAGY A WWW.AXELERO.HU HONLAPRA.

ÚJ ELŐFIZETÉSE MELLÉ TOVÁBBI EXKLUZÍV SZOLGÁLTATÁSOKAT NYÚJTUNK AZ AXELERO KLUBBAN.

axelero
internet

mindenkinet

A MATÁV CSOPORT TAGJA

* Az akciós ajánlat az internetezés telefondíjára nem vonatkozik. Az akció a 2002. december 23-ig megrendelt Origo, Otthon és Profi csomagokra vonatkozik, az ingyenes időszak 2002. december 24-től 31-ig tart.

EDISON